

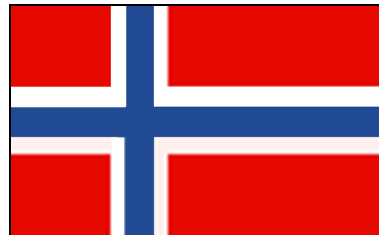

Project part-financed
by the European Union

BSR INTERREG III B project “Promoting Spatial Development by Creating COMmon MINdscapes – COMMIN”

National Glossary NORWAY

Central Norwegian spatial development and planning terms

(Last updated: October 15th 2007)

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Allemannsrett	Public right to outdoor access and activities	Lovfestet betegnelse for enhver rett til ikke-motorisert ferdsel og friluftsliv i utmark, og i vinterhalvåret på landbruksarealer utenfor bebyggelse, plantefelt unntatt, se friluftsliv.	Statutory term for the right of anyone to use uncultivated land throughout the year and cultivated land, newly planted forests excepted, not near and around farm houses or other categories of home areas, during winter times for non-motorized traffic purposes and out-door recreation, cf. Out-door life.
Annonsering av planlegging	Announcement of planning	Lovfestet påbud om å offentliggjøre oppstart av lovfestet planlegging for å informere berørte og å invitere til samarbeid og medvirkning omkring viktige planspørsmål. I fylkesplanleggingen skal fylkeskommunen tidligst mulig gjøre kjent forslag til mål for utviklingen i fylket og retningslinjer for sektorenes planlegging og handlingsprogram. For kommuneplan skal kommunestyret sørge for å offentliggjøre de mest aktuelle spørsmål i forbindelse planarbeidet så tidlig som mulig og på en måte som det finner hensiktsmessig. For reguleringsplan og bebyggelsesplan skal planstart annonseres i minst to aviser som er alminnelig lest på stedet. Eiere og andre rettighetshavere bør underrettes ved brev.	Statutory directive to publicize preparation of statutory planning in order to inform parties affected and to enhance possibilities for collaboration and participation in planning. In county planning (cf.) the County Municipality shall make known proposed goals for the development of the county and long-term guidelines for the sectors' planning and the program of action. The Municipal Council shall make sure that the most relevant matters for the preparation of the Municipal master plan (cf.) are made known as early as possible in a manner found appropriate. For the Zoning plan and the Building development plan (cf.) planning start shall be announced in at least two newspapers widely read locally. Landowners and other holders of rights should be notified by letters.
Ansvarlig kontrollerende	Responsible controller	Lovfestet betegnelse på det foretak som etter kommunal godkjenning er ansvarlig for utførelse av bestemte kontrolloppgaver under byggingen av prosjekter som krever søknad og byggetillatelse, jf. Byggesøknad, byggetillatelse.	Statutory term of the enterprise that according to municipal approval holds the right to accomplish decided control tasks during the building of projects requiring Building permit application and Building permission (cf.)
Ansvarlig prosjekterende	Responsible designer (of building projects)	Lovfestet betegnelse på det foretak som etter kommunal godkjenning har rett til å utføre nødvendige designoppgaver for byggeprosjekter som krever søknad og byggetillatelse, se byggesøknad, byggetillatelse.	Statutory term of the enterprise that according to municipal approval holds the right to design building projects requiring Building application and Building permission, (cf.).
Ansvarlig søker	Responsible applicant (for building permission)	Lovfestet betegnelse av den enhet som etter kommunal godkjenning har rett til søke tillatelse for bygging av konstruksjoner som krever slik søknad og tillatelse, se byggesøknad, byggetillatelse. Ansvarlig søker skal være bindeledd mellom kommunal plan- og	Statutory term of the entity that according to municipal approval holds the right to apply for a permit to implement constructions requiring Building permit application and Building permission (cf.). The responsible applicant should act as the connection link between the municipal planning and building authority, the developer,

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		byggesaksmyndighet, tiltakshaver (eier av prosjektet), ansvarlig prosjekterende, ansvarlig utførende og ansvarlig kontrollerende i situasjoner hvor disse funksjonene er delt.	responsible designer, responsible contractor and responsible controller, in situations where these functions are divided between separate entities.
Ansvarlig utførende	Responsible contractor	Lovfestet betegnelse på det foretak som i henhold til byggesøknaden er ansvarlig for byggearbeidene. Kommunen kan pålegge ansvarlig utførende å benytte særlig kvalifiserte utøvere for de deler av byggeoppdraget som ansvarlig utførende selv ikke utfører.	Statutory term of the enterprise that due to the building permit application is responsible for the building work. The Municipality may direct responsible contractors to use specially qualified personnel to execute the parts of the building assignments that they themselves do not execute.
Arealbruk	Land use	Profesjonsrelatert og lovfestet karakteristikk av historisk, eksisterende eller planlagt fremtidig bruk av grunn- og gulvareal.	Professional and statutory characterization of the use of land and floor-space, in the past, currently or planned for the future.
Arealbruksintensitet	Land use intensity	Profesjonsrelatert karakteristikk som indikerer omfanget av menneskeskapte belastninger på naturelementer, infrastruktur, andre typer fellesinnretninger og miljø som følge av arealbruk.	Professional term indicating the load of human activities on natural elements, infrastructure, facilities and the ambient environment as a consequence of land use.
Arealbrukstetthet	Land use density	Profesjonsrelatert karakteristikk av den fysiske arealutnyttelsen, vanligvis målt med forholdet mellom det bygde arealet og grunnarealet innenfor et bestemt område, tetthet.	Professional characterization of the physical or built-up utilization of land, usually calculated and indicated through the ratio between the floor-space area and the defined land area, cf. Built-up density.
Arealplanlegging	Land use planning	Profesjonsrelatert karakteristikk av planlegging basert på analyse av forutsetninger, utforming av løsninger og formulering av direktiver for fremtidig bruk av grunn- og gulvareal.	Professional labeling of planning based on analyzing preconditions, shaping of resolutions and formulating of directives for the use of land and floor-space.
Avfallshåndtering	Waste management	Generell betegnelse på innsamling, transport, destruksjon, lagring, etc. av avfall. Ansvar for avfallhåndtering ligger hos kommunene, selv om utførelsen kan være satt bort til private foretak.	General term for the collection, handling and disposal of waste, which is under the responsibility of the municipalities, although the operations on the ground might be carried out by private companies.
Bærekraft	Sustainability	Profesjonsrelatert benevnelse for naturgitte eller menneskeskapte systemers egenskaper eller kapasiteter til å vedlikeholde en tilsiktet tilstand eller videreføre en ønsket, eventuelt nødvendig, nivå av virksomhet. Bærekraftsbegrepets gjennombrudd i planleggingen knyttes først og fremst til Brundtlandkommisjonens innstilling fra 1987. Begrepet er i planleggingen gitt en forståelse som inkluderer spørsmål av	Professional characterization of natural or man made systems' properties or capacities to maintain an aimed condition or to manage a wanted, alternatively a needed, level of activity. The use of the term for planning purposes is in main connected to the Brundtland Commission and its reporting in 1987. In planning the term is interpreted in a way that includes challenges related to natural and ecological, social and economic issues. In connection to the follow-up of Agenda 21, and as a result of

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		naturøkologisk, sosial og økonomisk art. I forbindelse med oppfølgingen av arbeidet med Agenda 21, og som resultat av overnasjonale konvensjoner og nasjonale policies er bærekraftsbegrepet og indikatorer på bærekraft forsøkt introdusert som kriterier i planleggingen og i evalueringen av planer.	transnational conventions and national policies sustainability is introduced as a particular planning concern in terms of goals and indicators for assessing alternatives and evaluating planning outcomes.
Båndlagte arealer	Reserved land	Lovfestet reguleringsstatus og regulatory category i kommuneplanens arealdel. Arealer som er reservert eller vil bli reservert til bestemte formål under forutsetning om fremtidig detaljplanlegging, se båndlegging av arealer.	Statutory regulatory status and category of the Land use part of the municipal master plan. This land is reserved or will be reserved for specific purposes under the legal assumption of detailed planning in the future, cf. Reservation of land.
Båndlegging av arealer	Reservation of land	Lovfestet betegnelse for juridisk bindende reservering av arealer for bestemte bruksformål under forutsetning av fremtidig detaljplanlegging. Arealdelen av kommuneplanen skal i nødvendig utstrekning angi områder som er båndlagt eller som skal båndlegges for nærmere angitte formål i medhold av plan- og bygningsloven eller andre lover og områder for Forsvaret. Båndlegging av arealer kan både utløse erstatningskrav og krav om innløsning, se dette.	Statutory term for legally binding designating of land for particular purposes under the legal assumption of future detailed planning. As far as is necessary the Land use part of the municipal master plan shall designate areas that should be reserved land for specifically defined purposes pursuant to the Planning and Building Act or another Act and areas reserved for the Norwegian Defense Forces. The reservation of land might be subject to Compensation or Realization of property (cf.).
Barns oppvekstvilkår	Children's environment	Lovfestet betegnelse med sikte på å synliggjøre og styrke barns interesser planprosessen. I planleggingen av fysiske omgivelser skal det legges spesielt til rette for å sikre barn gode oppvekstvilkår.	Statutory term aiming to strengthen the concern for children and children's interests in planning. When carrying out planning special emphasis should be placed on securing children a good environment to grow up.
Bebygde områder	Built-up areas	Generell betegnelse på større sammenhengende arealer eller tomter med bygninger i motsetning til åpne eller ubebygde arealer	General term for extensive areas, land or properties (plots) with buildings as antonym to open or un-built areas.
Bebyggelsesplan	Building development plan	Lovfestet fysisk plan for fastlegging av arealbruk, utforming av bygninger, anlegg og tilhørende utearealer innenfor et nærmere avgrenset område hvor det etter kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan, se denne, er stilt krav om slik plan for utbygging. I bebyggelsesplan kan det innenfor rammen av arealdelen i kommuneplanen eller reguleringsplan	Statutory physical plan for designating land use, designing of buildings, installations and associated outside areas within a specifically delimited area where, according to the Land use part of the municipal master plan or a Zoning plan, such plan is required for development. A Building development plan may, within the framework of the Land use part of the municipal master plan or a

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>i medhold av reguleringsformålene, foretas de suppleringer og endringer i slike planer som finnes nødvendig for å gjennomføre utbyggingen.</p> <p>Initiativ til utarbeidelse av bebyggelsesplan kan tas av det faste utvalg for plansaker eller av den som måtte ønske å fremme forslag om slik plan. Kravene til medvirkning, samarbeid mot andre berørte myndigheter og offentliggjøring er som for reguleringsplan, se denne. Medfører forslaget til bebyggelsesplan annet enn mindre vesentlige endringer, se dette, til arealdelen i kommuneplan eller reguleringsplan, skal den legges frem for nabokommuner, fylkeskommunen og statlige sektormyndigheter på tilsvarende måte som for reguleringsforslag, se reguleringsplan.</p> <p>Bebyggelsesplan vedtas med endelig virkning av det faste utvalg for plansaker hvis det ikke er reist innsigelser mot planen og ingen påklager utvalgets avgjørelse til departementet. Skulle nabokommuner, fylkeskommunen eller statlige sektormyndigheter ha reist innsigelser mot planforslaget, må det sendes kommunestyret og behandles som reguleringsforslag, se reguleringsplan.</p> <p>En endelig vedtatt bebyggelsesplan har samme virkninger som en endelig vedtatt reguleringsplan.</p>	<p>Zoning plan concerning the land use categories (cf.), provide for any supplements or changes to such plans as are considered necessary to carry out the development.</p> <p>The municipal Standing Committee for Planning Matters or anybody else can initiate preparation of building development plan proposals for public handling. Requirements for public participation, collaboration towards other authorities concerned and publication are similar as for the Zoning plan (cf.). If the plan proposal causes other than minor changes to the Land use part of the municipal master plan or to a Zoning plan, it shall be submitted to neighboring municipalities, the County municipality and State sectoral authorities as for a Zoning plan proposal.</p> <p>As far no objection is raised against the plan proposal the decision of the Standing Committee for Planning Matters to adopt the plan is final provided that nobody appeals this decision for ministerial conclusion. If any objection to the plan is received from neighboring municipalities, the County Municipality or State sectoral authorities, whose area of responsibility will be affected, the plan has to be sent to the Municipal Council and be dealt with in the same way as a Zoning plan (cf.).</p> <p>The effects of a finally adopted building development plan are the same as for a Zoning plan (cf.).</p>
Berørte enkeltpersoner og grupper	Groups of interest	<p>Enkeltpersoner eller organisasjoner som blir berørt av, eller som er interessert i, mulige virkninger av de avgjørelser som blir tatt i plan- og byggesaker. Vanligvis melder berørte sine interesser i forbindelse med den offentlige behandlingen av planprogrammer, programmer for konsekvensutredninger, og i forbindelse med offentlig ettersyn under behandlingen av planer og byggesøknader, jf. medvirkning, offentlig ettersyn.</p>	<p>Individuals or organizations who are affected by or concerned about the impact of decisions in planning and building matters, usually in connection to the handling of planning and assessments programs, to public inspection of plan proposals and of building applications, cf. Participation, Public review/ inspection.</p>
Beskyttelse mot støy	Noise protection	<p>Generell betegnelse på hvordan hensynet til støy håndteres i planlegging, plan- og byggesaksbehandling, jf. forurensningskontroll.</p>	<p>General term indicating how noise should be dealt with in planning, public handling of plans and building permitting, cf. Pollution control.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Bevaring	Protection	Generell betegnelse for beskyttelse av naturområder, sjø- og vassdragsområder inkludert, anlegg og bygninger mot bruk og inngrep som kan endre områdets eller innretningenes karakter og egnethet for ønsket type bruk. I kommuneplanens arealdel kan det angis områder for særskilt bruk eller vern, herunder ferdsel-, fiske-, akvakultur-, natur- og friluftsområder. Ved å regulere til spesialområder iht. reguleringsplan kan det avsettes arealer med bygninger og anlegg som på grunn av historisk, antikvarisk eller annen kulturell verdi skal bevares. I reguleringsplan kan det også avsettes naturvernområder og klimavernsoner. Naturvernlovens og kulturminnelovens gir muligheter for ytterligere gradering av bestemmelser for bevaring av områder og bygninger.	General term characterizing safeguarding of natural areas, sea- and water areas, including buildings and installations, against use and encroachment that can change areas', sites' or other physical elements' character and suitability for an aimed use. Areas for special use or protection, including areas for traffic, fisheries areas, aquaculture areas, nature areas and open air recreation areas can be designated as particular zoning categories in the Land use part of the municipal master plan (cf.). A Zoning plan can designate special areas with buildings and installations, which should be preserved on account of their historical, antiquarian or other cultural values. This category of land use also includes nature conservation areas and climate protection zones. The Nature Conservation Act and the Cultural Heritage Act give further possibilities for grading provisions regarding protection and conservation (cf).
Biologisk mangfold	Biodiversity	Profesjonsrelatert term som karakteriserer graden av artsrikdom over en viss tid innfor et avgrenset område. Overnasjonale konvensjoner og nasjonal policy om økologisk bærekraft blir lagt til grunn for forståelsen av biologisk mangfold og hvordan hensynet til biologisk mangfold blir ivaretatt i planlegging og miljøforvaltning.	Professional term characterizing the degree of richness of species throughout a certain period of time within a delineated area. Transnational conventions on ecological sustainability combined with national policies constitute the understanding of biodiversity and how planning and environmental management with regard to biodiversity should take place.
Boligbyggelag	Cooperative building association	Generell benevnelse for lokal sammenslutning som bygger og administrerer boliger for medlemmene enten enkeltvis eller organisert gjennom borettslag, se borettslag.	General term describing a local organization that arrange building and administering of dwellings for its members, separately or organized through Neighborhood housing cooperative building association (cf.).
Boligform	Form of housing	Profesjonsrelatert term som beskriver eie- og leieforhold til bolig. Over 60 prosent av norske boliger er i direkte eierskap av beboer, ca. 20 prosent er indirekte eiet av beboer, vesentlig gjennom medlemskap i boligkooperasjon, mens i underkant av 20 prosent av boligene basert på utleie.	Professional term characterizing ownership and tenancy of dwellings. More than 60 percent of the dwelling stock is in direct ownership (of the occupant) around 20 percent is in indirect ownership, mainly through membership in housing associations, while less than 20 percent is in tenancy.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Boligkooperasjon	Cooperative housing and building association	Generell betegnelse på sammenslutning som har til formål å skaffe dens medlemmer bolig på gunstigst mulige vilkår.	General term describing a cooperative organization with the purpose of providing its members dwellings at best possible conditions.
Borettslag	Neighborhood cooperative building association	Generell betegnelse på selskapsform som administrerer og yter tjenester for driften av andelshavernes egne boliger.	General term for a cooperative building association that administer and provide services for the running of shareholders' dwellings
Bot	Fine	<p>Lovfestet sanksjon i form av pengebeløp som kan ilegges den som forsettlig eller uaktsomt iverksetter tiltak eller bruk i strid med arealdel av kommuneplan, reguleringsplan eller bebyggelsesplan. Det samme gjelder hvis man forsettlig eller uaktsomt ikke etterkommer skriftlige pålegg i den konkrete sak så vel som påbud eller forbud i loven, dens forskrifter eller vedtekter.</p> <p>Adgangen til å ilegge bøter ved lovovertrødelse i forbindelse med byggesaker, ved prosjektering, utførelse og kontroll, er mer omfattende og detaljert enn for lovovertrødelse i forhold til plan</p>	<p>Statutory monetary sanction that may be imposed on any person who willfully or negligently carries out project or use in contravention of the land use part of the municipal master plan, a zoning plan or a building development plan. The same applies if anybody willfully or negligently fails to comply with orders or prohibitions according to law or related subordinate legislation and articles of association.</p> <p>The legal opportunities for imposing penal liabilities are more extensive and detailed in building permitting, for projecting, building works and controlling, compared to the encroachments of plans.</p>
Byfornyelse	Urban renewal	Generell betegnelse på privat eller offentlig organisert oppgradering av fellesinnretninger og bebyggelse innenfor etablerte byområder med sikte på forbedring av fysisk miljø og levekår for befolkningen. Ved utarbeidelse av reguleringsplan (jf.) for områder i tettbygd strøk med behov for fornyelse er byfornyelse gitt et eget lovfestet reguleringsformål, se fornyelsesområder	General characterization of privately or publicly organized upgrading of urban areas for the improvement for the physical environment and the population's living conditions. Areas to be designated for urban renewal will in the Zoning plan (cf.) be delineated as a particular statutory land use category, cf. Areas for renewal.
Byggeforsbud	Building ban	<p>Lovfestet betegnelse på spesielt hjemlede reguleringer for permanent eller midlertidig å forhindre tomtedeling og oppføring av byggverk. Byggeforsbudet som virkemiddel kommer i tillegg til de muligheter planmyndighetene har til å regulere byggevirksomheten gjennom den ordinære planlegging.</p> <p>Når det er nødvendig for å ivareta statlige eller nasjonale interesser, kan Kongen etter samråd</p>	<p>Statutory term for specific legally justified regulations, permanently or temporarily, against subdividing of plots or building. For the planning authorities a building ban works supplementary to the ordinary regulatory means in the development control.</p> <p>When necessary on behalf of interests of the State, the King (meaning in the Government Council Meetings), after consultation with affected municipalities and counties, may prohibit for a period of 10 years the initiation of specified building and construction activities</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>med berørte kommuner og fylkeskommuner for inntil 10 år nedlegge forbud mot at det innenfor nærmere avgrensede områder blir iverksatt særskilt angitte bygge- og anleggstiltak uten samtykke fra departementet, eller bestemme at slike tiltak uten slikt samtykke bare kan iverksettes i samsvar med arealdelen av kommuneplan eller reguleringsplan. Kongen kan forlenge forbudet med 5 år av gangen. Før avgjørelse blir tatt skal forslaget om byggeforbud legges ut til offentlig gjennomsyn etter reglene for behandling av reguleringsplaner. Videre er det utenfor tettbygd strøk forbud mot bygging og deling i 100-metersbeltet langs sjøen.</p> <p>Finner kommunenes faste utvalg for plansaker at et område bør reguleres eller omreguleres kan det nedlegge midlertidig forbud mot tomtedeling og bygging. Det gjelder bygging av driftsbygninger i landbruket, mindre byggetiltak på bebygd eiendom, byggearbeid innenfor en enkelt bedrifts område, samt all byggevirksomhet som krever egen byggesøknad og tillatelse. avgjort. Det samme gjelder iverksetting av andre tiltak som vil kunne vanskeliggjøre planlegging eller gjennomføring av planen. Hvis ikke reguleringsspørsmålet er avgjort innen to år faller forbudet bort. Departementet kan i særlige tilfeller forlenge fristen. Det er særlig påbudet om utarbeiding av reguleringsplaner og behovet for oppdaterte reguleringsplaner som ligger til grunn for denne adgangen til å nedlegge midlertidig forbud mot deling og bygging. Men tilsvarende bestemmelser for nedleggelse av dele- og byggeforbud gjelder også ved revisjon av kommuneplanens arealdel. Kommunens plan- og bygningsmyndighet kan forby deling av og bygging på arealer dersom det ikke er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller på grunn av vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold.</p>	<p>within specifically defined geographical areas unless consent has been obtained from the Ministry, or may decide that, without such consent, such projects may only be initiated in accordance with the Land use part of the municipal master plan or a Zoning plan. The King may extend the prohibition for 5 years at a time. Before decision is made, the proposed provision shall be made available for public inspection in accordance with the provisions for the handling of zoning plans. Furthermore, there is a general ban along the sea shoreline. Outside urban areas, buildings, structures and fences may not be erected nearer to the sea than 100 meters from the shoreline, cf. Shoreline belt protection.</p> <p>If the municipal Standing Committee for Planning Matters itself finds that an area should be zoned or rezoned, this committee may decide that construction work of agricultural buildings or alteration of such buildings, minor building projects on developed properties, building work within the area of a particular enterprise together with projects requiring general application and permission may not be started until the question of zoning has been finally decided. The same applies to other projects, which may make planning or implementation of the plan more difficult. If the question of zoning is not finally decided at the latest 2 years after the prohibition is imposed, the prohibition shall lapse. The Ministry may extend the time limit in special cases. It is particularly the requirement for preparation of Zoning plans and the need for up-dating of such plans that will justify the municipalities' authority to impose prohibition against subdivision and building activities. However, the same rules apply correspondingly when the municipal planning authority have to consider projects proposals in relation to the needs for revision of the land use part of the municipal master plan. The municipal planning- and building authority can prohibit subdivision and building when there is inadequate safeguard against risk or significant inconvenience as a result of natural or environmental damages.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Byggeområder	Building areas	<p>Lovfestet arealbrukskategori i kommuneplanens arealdel så vel som eget reguleringsformål i reguleringsplan og bebyggelsesplan.</p> <p>I kommuneplanens arealdel kan det gis supplerende bestemmelser for byggeområder både mht arealbruk mer detaljert, betingelser for realisering av fremtidige prosjekter, videre planlegging og rekkefølge i gjennomføringen.</p> <p>Byggeområder i reguleringsplan, alternativt bebyggelsesplan, kan omfatte områder for boliger med tilhørende anlegg, forretninger, kontorer, industri fritidsbebyggelse (fritidsboliger med tilhørende uthus), samt områder for offentlige (statens, fylkeskommunens og kommunens) bygninger med angitt formål, andre bygninger med særskilte allmenntillegte formål, herberger og bevertningssteder og for garasjeanlegg og bensinstasjoner.</p>	<p>Statutory land use term and regulatory zoning category of the Land use part of the municipal master plan as well as of the Zoning plan and Building development plan.</p> <p>In the Land use part of the municipal master plan supplementary provisions may be laid down for building areas with regard to specification of the land uses, conditions for realization of future projects, subsequent planning procedures and sequences of implementation.</p> <p>Building areas in a Zoning plan, alternatively a Building development plan, may include residential areas with a with associated facilities, shops, offices, industry, buildings for leisure purposes (leisure cabins with connected outhouses) as well as sites for public (State, County Municipality and Municipality) buildings with a specific purpose, other buildings of specifically defined use to the general public, hostels and catering establishment and garages and petrol stations.</p>
Byggesak	Building permit matter	<p>Generell samlekategori av forskjellige lovfestede sakstyper vedrørende byggeprosjekter som krever melding eller full byggesøknad og byggetillatelse og rivetillatelse fra byggesaksmyndighetene før de kan komme til gjennomføring, se dette.</p> <p>Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsene om full byggesaksbehandling. Gjennom forskrift kan også departementet gi bestemmelser om behandlingen av prosjekter som i utgangspunktet bare krever melding.</p>	<p>General composite category of different statutory building matters for Projects requiring notification to the building authorities and Projects requiring building permit application as well Demolition permission (cf.).</p> <p>The Ministry can through Subordinate legislation (cf.) exempt projects from provisions requiring full permitting procedure. Subordinate legislation can also be made for projects only requiring notification to the building authority.</p>
Byggesaksgebyr	Building permitting fee	<p>Lovfestet benevning for pengebeløp betalt av ansvarlig søker til kommunen for offentlig behandling av byggemelding eller byggesøknad, se ansvarlig søker og gebyr.</p>	<p>Statutory term for the amount of money paid by Responsible applicant to the Municipality for building notification or Building permits application to cover municipal expenses for the public handling (cf.).</p>
Byggesøknad	Building permit application	<p>Lovfestet term for dokument formet som søknad til kommunal bygningsmyndighet for prosjekter som krever byggetillatelse. Byggesøknaden er en beskrivelse av byggeprosjektet iht. formelle spesifikasjonskrav. Ansvaret for utforming av</p>	<p>Statutory term for document formulated as an application to the municipal building authority for projects that require building permission. The building application is a description of the building project according to formal specifications. Responsible applicant is responsible for</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>søknaden ligger hos ansvarlig søker, men både ansvarlig søker og tiltakshaver undertegner søknaden, se ansvarlig søker.</p> <p>En byggesøknad kan deles opp, slik at dokumentasjon som grunnlag for gjenstående prosjektering, utførelse og kontroll, kan innsendes etter at rammetillatelse er gitt, se byggetillatelse. Det samme gjelder søknad om ansvarsrett for utførelse og kontroll, se ansvarlig søker og ansvarlig utførende</p>	<p>the formulation of the application, but both the Responsible applicant (cf.) and the developer will have to sign the application.</p> <p>A building permits application can be staged in a way that makes it possible to present information concerning projecting, building works and control after the issuance of the general permission, cf. Building permission. The same is the case when applying for a grant as Responsible applicant and Responsible contractor (cf.).</p>
Byggetillatelse	Building permission	<p>Lovfestet og obligatorisk lisens som dokumenterer bygningsmyndighetens godkjenning av en byggesøknad. For prosjekter av noe omfang og kompleksitet kan byggemyndighetens vurdering av byggetillatelsen legges opp i to trinn: Den kan gi rammetillatelse med de eksterne og interne krav som stilles gjennomføringen av prosjektet. I hovedsak vil dette innebære en vurdering av prosjektet i forhold til de føringer som ligger i eksisterende policies, planer og retningslinjer. Rammetillatelsen er endelig og avgjør om prosjektet skal kunne gjennomføres innenfor de rammer som er gitt. Den gir også rett til å igangsette forberedende tiltak, se denne. Igangsettingstillatelsen kan imidlertid ikke gis før fullstendig byggesøknad er underlagt nødvendig vurdering og etter at eventuelle tillatelser fra andre myndigheter foreligger. Det samme gjelder godkjenning av ansvarlig utførende og form for kontroll av byggingen. Er prosjektet ikke igangsatt senest 3 år etter at rammetillatelsen er gitt, faller tillatelsen bort. Det samme gjelder om prosjektet innstilles i lengre tid enn 2 år, jf. tidsfrist for byggestart.</p>	<p>Statutory and legally required license documenting the building authority's adoptions of a building permit application. For projects of some extension and complexity the building authority can decide a stage-by-stage evaluating process: A General building permission (cf.) may be granted with regard to the external and internal frameworks of the project. In main this stage will include evaluation of the project in relation to existing policies, plans and guidelines. The general permission is final. It gives the right to carry out the project within the prescribed frameworks and confers the right to commence preparatory measures. However, Permission to start the building work (cf.) may not be granted until a complete application has been submitted to the necessary control, nor until any permission required from other authorities have been granted. The same applies to approval of the Responsible contractor (cf.) and method of building control. If the project has not been started not later than 3 years after the General permission has been granted, the permission lapses. The same applies if the project is suspended for a period exceeding 2 years, cf. Lapse of building permission.</p>
Byggetomt	Building site	<p>Lovfestet betegnelse på det grunnarealet som iht. reguleringsplan, bebyggelsesplan eller byggesak inngår i byggeprosjektet, jf. tomt.</p> <p>Generelt kan grunn bare deles og bebygges</p>	<p>Statutory term for the land area that in accordance to a Zoning plan, a Building development plan or a Building permit matter is for the use of the project, cf. Plot.</p> <p>Generally, property should only be subdivided and used</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold, jf. byggeforbud. I tillegg stilles det mht infrastruktur krav til deling og bygging, noe avhengig av planstatus for området.</p> <p>Tilfredsstillende adgang til hygienisk betryggende og tilstrekkelig drikkevann er en betingelse for å kunne oppføre og ta i bruk bygning for opphold av mennesker eller dyr. Kommunen kan her påby tilknytning til offentlig vannledning.</p> <p>Eiendom kan videre bare deles og bebygges dersom byggetomta på en eller annen måte er sikret lovelig atkomst eller sikret bortledning av avløpsvann iht. forurensningsloven. Også i dette tilfellet kan kommunen påby tilknytning avløpsnett. Kommunen kan dessuten gjennom vedtekt påby tilknytning til fjernvarmeanlegg innenfor vedkommende anleggs konsesjonsområde.</p> <p>I regulert strøk og i områder som omfattes av bebyggelsesplan kan tomt bare deles og bebygges dersom tilfredsstillende vegatkomst foreligger og dersom hovedavløpsledning, herunder særskilt overvannsledning, samt hovedvannledning av tilfredsstillende kapasitet, fører til, eventuelt langs eller over byggetomta. I områder som i kommuneplanens arealdel er avsatt til utbygging eller råstoffutvinning, kan kommunens planmyndighet som vilkår for deling eller byggetillatelse sette som vilkår at slike tiltak blir gjennomført.</p> <p>Veger, hovedavløpsledning og hovedvannledning som er lagt av grunneier (fester) i tråd med disse kravene til byggetomta holdes vedlike av kommunen fra det tidspunkt anlegget er ferdig og godkjent, og tilfaller da kommunen uten vederlag.</p>	<p>for building purposes if there is sufficient safety against threats and significant inconvenience as a result of natural or environmental conditions, see Building ban. With regard to infrastructure, there are furthermore conditions for subdivision and the erection of buildings, to some extents dependent on the planning status of the area.</p> <p>Satisfactory access to hygienically safe and sufficient potable water is a precondition for constructing and putting of buildings to use for the purpose housing humans or animals. The municipality may require that buildings be connected to a public water main.</p> <p>Additionally, a property may be subdivided or developed only if the building plot either has been secured lawful access to a road that is open to general traffic or secured drainage of wastewater due to requirements of the Pollution Act. In such cases the municipality can also require connection to sewer. The same applies for connection to district heating plant, if the building site is within the area to which the license granted to the plant applies.</p> <p>In zoned areas and areas covered by a Building development plan (cf.), a plot may be divided or developed only if access to roads is satisfactory, and if a main sewer pipe, including when necessary special storm water drainage pipe, and a water main of sufficient capacities leads to and alongside or across the building site. In areas, which in the Land use part of the municipal master plan (cf) are designated for buildings or extraction of raw materials, the planning authority can make it a condition for subdividing and building permissions that the required measures concerning roads, wastewater and water have been carried out.</p> <p>Roads, main sewers and water mains, which are laid by the landowner (or lessee) due to such requirements put forward by the municipality, shall be maintained by the</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
			municipality from the date the installation is completed and approved, then becoming the property of the municipality without compensation.
Byplan	Urban plan	Profesjonsrelatert karakteristikk av plantype for fysisk utvikling i byområder. Byplan er ingen lovfestet plantype i plansystemet. Men begrepet blir ofte brukt av planleggere i forbindelse med planlegging i tettbebyggelse over en viss folkemengde. Som sådan inngår begrepet i fagterminologien. I byplanlegging anvendes de vanligste lovfestede plantypene som kommuneplanens arealdel (også kommunedelplan), men spesielt reguleringsplan samt bebyggelsesplan.	Professional termed plan category for the physical development of urban areas. Urban plan is no statutory category in the planning system. However, the term is commonly used among planners in relation to planning in urban areas of a certain population. As such the term is included in the professional vocabulary. The Land use part of the municipal master plan (including the partial variant), and particularly the Zoning plan and the Building development plan are the main statutory plan categories for planning in urban areas.
Byplanlegging	Urban planning	Generell betegnelse på fysisk planlegging i byer. Formelt skiller ikke plansystemet verken mellom planlegging i byer versus på landsbygda eller mellom planlegging i tettbygd versus spredtbygd strøk, se tettsted og spredtbygd strøk. Begrepet byplanlegging brukes primært om planlegging i tettbygde områder med en viss folkemengde, se byplan, og da gjerne forstått som samordnet fysisk planlegging i form av arealplanlegging.	General characterization of physical planning in urban areas. Legally there is no distinction in the planning system, neither between planning in towns versus in the country side, nor between planning in urban versus rural areas, cf. Urban areas and Sparsely populated areas. The term is most commonly understood as comprehensive planning in urban areas of a certain size in terms of inhabitants, and then as land use planning, cf. Urban plan.
Delegasjon	Delegation	Lovfestet benevnelse som blir brukt om overføring av beslutningsmyndighet og oppgaver fra overordnet til underordnet organ. Kommunestyret er gitt forholdsvis vidtgående dispensasjonshjemmel, med viktige unntak: Dets lovpålagte myndighet og oppgaver som øverste kommunale planmyndighet kan således ikke delegeres. Videre er det heller adgang å delegere i følgende tilfeller: Ved fastsetting av vedtekt, permanent eller midlertidig (lovgivning), ved behandling av kommuneplanen, ved initiering, utarbeiding, behandling og godkjenning av reguleringsplaner og bebyggelsesplaner, eventuelt klager i denne forbindelse, ved behandling av private reguleringsforslag (og bebyggelsesplaner), ved	Statutory term describing the transfer of authority and duties from one superior body to a subordinate one. The Municipal Council has fairly wide legal possibilities to transfer its statutory planning responsibilities to other municipal bodies, however with important exceptions. Hence, its authority and duties as the supreme municipal planning authority is obligatory. Furthermore delegation is prohibited in following situations: In adopting permanent or temporary Articles of association (legislation) (cf.) in initiating, preparing, considering and adopting of Zoning and Building development plans, eventually in matters of appeal, in considering private zoning (and building development plan) proposals, in deciding Expropriation, in deciding payment for lack of parking space as to compensate the

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		ekspropriasjon, ved fastsettelse av parkeringssatser til dekning av kostnader for bygging av kommunale parkeringsanlegg, ved fastsettelse av kommunale gebyrer, se dette.	municipality for building needed parking facility, in deciding municipal fees, cf. Fees.
Deling	Subdivision of property	Lovfestet betegnelse på oppsplitting av jordeiendom i mindre eiendomsenheter, vanligvis forstått som utskilling av byggetomt(er) (eiendomstomt eller festetomt) fra en større sammenhengende eiendomsenhet. Delingsforretninger utføres i henhold til delingsloven, lov av 23. juni 1978 nr. 70. Kommunene har ansvaret for å gjennomføre delinger. I henhold til plan- og bygningsloven kan ikke eiendom deles eller enheter opprettes for bortfeste på mindre enn 10 år, eller på en slik måte at det oppstår forhold som strider mot denne loven, dens forskrifter eller plan. Heller ikke må eiendom deles eller enhet bortfestes slik at de danner tomter som etter kommunens skjønn er mindre vel skikket til bebyggelse på grunn av sin størrelse eller form. Hvis tomtedelingen ikke er bestemt i reguleringsplan kan den fastsettes av det faste utvalg for plansaker. I forbindelse med midlertidig forbud mot deling og byggearbeid, se byggeforbud, kan det faste utvalg for plansaker samtykke til deling av eiendom, hvis det etter utvalgets skjønn ikke vil vanskeliggjøre ny regulering. I 100-metersbeltet langs sjøen er det generelt deleforbud med unntak for nærmere angitte typer virksomhet.	Statutory characterization of division of land property (-ies) into smaller property units, usually understood as partitioning of building sites (for full property or leasehold) from a bigger property unit. Subdivision of property takes place according to the Property Division Act, June 1978 no 70. The municipalities are responsible for conducting the subdivisions. Due to the Planning and Building Act, property may not be divided or new units established for leasing out for a period less than 10 years, or in a way as to cause a situation that contravenes this Act, its subordinate legislation or plan. Nor must a property be divided or as a unit as mentioned above leased in such a manner that plots are formed, which in the opinion of the municipality, are not well suited for building purposes, owing to their size or shape. If the division of plots is not confirmed in the Zoning plan, the Standing Committee for Planning Matters can decide the outline of plots. With regard to temporary municipal ban against building works and subdivision of property (cf. Building ban) the Standing Committee for Planning Matters may decide that division of property might take place, provided that this will not make the new zoning more difficult, see building ban. Inside the 100 meters wide belt along the shoreline to the see there is a general prohibition against partitioning of property, except for the legally specified activities.
Detaljplan	Detailed plan	Profesjonsrelatert karakteristikk av plantype som enten er utarbeidet for gjennomføring av et konkret prosjekt, eller som skal danne det umiddelbare plangrunnlaget for behandling av byggesaker for fremtidige og ukjente prosjekter. Vanlige målestokker er 1:500 til 1:2000. Reguleringsplan og bebyggelsesplan er lovfestede detaljplantyper.	Professional characterization of a plan that either is prepared for implementing an actual project or a plan that should be the immediate legal planning document for permitting possible building projects in the future. Usual scales are 1:500 to 1:2000. The Zoning plan and the Building development plan (cf.) are statutory types of detailed plans.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Dispensasjon	Dispensation	<p>Lovfestet betegnelse for bestemmelse som gir adgang til unntak fra generelle bestemmelser.</p> <p>Når særlige grunner foreligger, kan kommunal planmyndighet, om ikke annet er fastsatt i vedkommende bestemmelse, etter søknad gi varig eller midlertidig unntak fra bestemmelser i plan- og bygningsloven, forskrifter eller vedtekter. Myndigheten til å gjøre vedtak om dispensasjon fra arealdel i kommuneplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan, er med mindre annet er bestemt i vedkommende plan, lagt til det faste utvalg for plansaker. Det faste utvalg for plansaker er også dispensasjonsmyndighet i forbindelse med bygging og deling i 100-meters beltet langs sjøen, i spørsmål om plikt til utarbeidelse av reguleringsplan og ved unntak fra midlertidig bygge- og deleforbud. Det kan settes vilkår for dispensasjon.</p> <p>Midlertidig dispensasjon kan gis tidsbestemt eller for ubestemt tid. Det innebærer at søkeren ved dispensasjonstidens utløp eller ved pålegg uten utgift for kommunen må fjerne eller endre tiltaket, eller avstå fra midlertidig tillatt bruk eller oppfylle det er gitt utsettelse med, og hvis det kreves, gjenopprette den tidligere tilstand. Dispensasjonen kan gjøres betinget av erklæring der også eier (fester) for sin del aksepterer forpliktelsene. Før det gjøres vedtak, skal naboer og gjenboere varsles, eventuelt i forbindelse med byggesøknaden når denne berører nabointeresser.</p> <p>Ved dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, reguleringsplan, bebyggelsesplan eller fra bestemmelsene om bygging og deling i strandsonen (jf. Strandsonevern) eller fra plikten til utarbeidelse av reguleringsplan, skal fylkeskommunen og berørte statlige myndigheter</p>	<p>Statutory term for a provision that opens up for exemptions from general provisions.</p> <p>When special reasons exist for so doing, municipal planning authority, unless otherwise stipulated in the provision concerned, may after application grant permanent or temporary dispensation from provisions contained in the Planning and Building Act, its subordinate legislation or articles of association. The authority to make dispensation from a Land use part of the municipal master plan, a Zoning plan or a Building development plan, unless otherwise stipulated in the plan concerned, is assigned to the Standing Committee for Planning Matters. This Committee is also empowered to grant dispensations concerning building and subdivision inside the 100 meters wide belt along the sea shoreline, concerning the duty to prepare a zoning plan and to make exemptions from temporary prohibition against division and construction work. Dispensations may be made subject to conditions.</p> <p>Temporary dispensation may be granted for a specific period or for an indefinite period. It implies that the applicant, when the period of dispensation has expired, or by order and without cost to the municipality, must remove or alter that which has been constructed or discontinue the temporarily permitted use or comply with the requirement for which postponement has been granted, and if required, restore the property to its previous state. The dispensation may be made subject to a declaration where also the owner (lessee) accepts these obligations. Before the decision is made, notice shall be given to adjoining and opposite neighbors, alternatively in connection to the building permit application in case neighbors' interests are affected.</p> <p>In connection with the dispensation from a Land use part of the municipal master plan, a Zoning plan, a Building development plan or from the prohibition against building and partitioning of property inside the 100-metres belt</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		gis anledning til uttalelse før det kan treffes vedtak om dispensasjon.	along sea shoreline (cf. Shoreline belt protection) or the duty to prepare a Zoning plan, the County Municipality and state authorities whose fields of responsibility is directly affected, shall be given the opportunity to express their opinion before dispensation is granted.
Ekspropriasjon	Expropriation	<p>Lovfestet betegnelse for tvangserverv av eiendomsrett (-er). Ekspropriasjon etter plan- og bygningsloven foreligger når eiendomsretten til fast eiendom eller til bygning eller annet som har tilknytning til slik eiendom, blir ervervet ved tvang mot erstatning etter skjønn. Det foreligger også når det med tvang mot erstatning etter skjønn foretas erverv, avløsning, endring eller overføring av bruksrett, servitutt eller annen rett til, i eller over fast eiendom.</p> <p>Så vel kommunestyret som statlig myndighet kan vedta ekspropriasjon for gjennomføring av reguleringsplan og bebyggelsesplan. Med samtykke fra departementet (Kommunal- og regionaldepartementet) kan også kommunestyret foreta ekspropriasjon for å sikre kommunen grunnarealer til ny tettbebyggelse uavhengig av reguleringsplan, bebyggelsesplan eller aktuelle byggeplaner for vedkommende område. Kommunestyret har tilsvarende adgang til ekspropriasjon i forbindelse med brannødeleggelser eller i områder regulert til fornyelse i de tilfelle eier ikke følger opp fornyelsesprogrammet. Det samme gjelder for ekspropriasjon av grunn for vann- og avløpsanlegg separat, eller også til atkomst i de tilfeller tilknytning til veg, vann og avløp er satt som betingelse for deling eller bygging, se byggetomt. For å oppnå hensiktsmessig tomtearrangering kan kommunestyret vedta å ekspropriere ubebygde grunnstykker som etter reguleringsplan eller bebyggelsesplan ikke kan bygges selvstendig. Grunneier kan i tilfeller det er bestemt at deling og bygging ikke må skje med</p>	<p>Statutory term for compulsory acquisition of property right(s). For the purposes of the Planning and Building Act, expropriation takes place when the right of ownership to real property or any building or other object permanently attached to such property is acquired by compulsion in return for compensation fixed by an appraisal dispute where a judge presides, or when the right to use, easement or other right to or over real property is acquired, altered, transferred or redeemed by compulsion in return for compensation fixed by judicial assessment.</p> <p>The Municipal Council as well as State enteties may effect expropriation for the purpose of implementing a Zoning plan or a Building development plan. With the consent of the Ministry (Local Government and Regional Development), the Municipal Council may effect expropriation in order to secure for the municipality land for new built-up areas. Consent may be granted and the encroachment may be implemented even if no Zoning plan, Building development plan or relevant building plans have been prepared for the area concerned. In the same way, the Municipal Council may effect expropriation in areas after fire destructions or in areas zoned for renewal in case the owner(s) contravenes (-) the improvement program. The same applies for expropriation of land for water and sewer installations, or in addition, of access road in case proper connection to road, water pipe and sewer is required before subdivision and building can be carried out, cf. Building site. In order to obtain suitable Building sites the Municipal Council may expropriate undeveloped parcels of land, which according to a Zoning plan or Building development plan may not be built on independently. In case it is decided that the division or building must not take place unless a road or main sewer</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>mindre vei eller hovedavløpsanlegg er lagt, kan grunneier (fester) med samtykke av kommunestyret foreta ekspropriasjon til slike formål.</p> <p>Likeledes kan grunneier (fester) hvor det i medhold av regulerings- eller bebyggelsesplan er lagt ut arealer til felles avkjørsel, fellesområde for parkering, felles lekeareal, felles gårdsplass og annet felles areal for flere eiendommer gis samtykke til å foreta ekspropriasjon for hel eller delvis gjennomføring av reguleringen. Det samme gjelder hvis det har blitt stilt vilkår for byggetillatelse at parkbelte i regulert industriområde blir ervervet i samsvar med plan.</p>	<p>have been constructed, the landowner (lessee) may, subject to the consent of the Municipal Council, effect expropriation for these purposes.</p> <p>Similarly, a landowner (or lessee) in any block of buildings for which, in a Zoning plan or Building development plan, areas have been set aside for a common exit road, common parking area, common playground, common courtyard or any other form of common area for several properties, may be given permission to effect expropriation in order to implement the whole or part of the plan. A landowner (or lessee) may also be given such permission if there is a condition for granting a building permit that green belt in industrial areas should be acquired in accordance with the plan.</p>
<p>Erstatning (ved regulering av arealbruk)</p>	<p>Compensation (in relation to regulation of land use)</p>	<p>Lovfestet benevnelse for betaling som motytelse for ulemper som følger av reguleringsinngrep.</p> <p>Blir ubebygde eiendom eller større del av slik eiendom i kommuneplanens arealdel (jf.) lagt ut til offentlige trafikkområder, friområder fellesområder og fornyelsesområder, samt til statlige, fylkeskommunale eller kommunale bygninger, eller grav- og urnelunder, og eiendommen ikke blir regulert eller utlagt til annet formål i arealdelen, kan grunneier (fester) kreve erstatning etter skjønn hvis båndleggingen, se dette, medfører at eiendommen ikke lenger kan benyttes på regningsvarende måte.</p> <p>Er grunnen bebygd, har eier (fester) samme rett til krav om erstatning når bebyggelsen er fjernet. Medfører reguleringsplan eller bebyggelsesplan ved bestemmelser om byggegrense innenfor veilinje eller av andre særlige grunner at eiendommen blir ødelagt som byggetomt, og den heller ikke kan nyttes på annen regningsvarende måte, skal kommunen betale erstatning etter skjønn med mindre den erverver eiendommen gjennom utvidet ekspropriasjon. Det samme</p>	<p>Statutory term for compensatory payment as a consequence of disadvantages caused by regulation on the property of the receiving owner.</p> <p>If an undeveloped property or a large part of such a property is set aside in the Land use part of the municipal master plan (cf.) for the purposes of public transportation, public outdoor recreation, common areas or urban renewal, or State, County Municipality and Municipality buildings, graveyards and cemeteries, and the property is not, within 4 years, zoned or set aside for other purposes in the Land use part of the plan, the landowner (or lessee) may claim compensation after judicial assessment, if the reservation of the land, cf. Reserved areas, entails that the property can no longer be used in a profitable manner.</p> <p>If the land has been developed, the owner (lessee) has the same right when the buildings have been removed.</p> <p>If a Zoning plan or a Building development plan, through provisions imposes limitations on buildings near to roads or for other special reasons, makes the property unsuitable as a building plot, and also prevents it from being used in another profitable manner, the Municipality</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>gjelder hvis reguleringsplan medfører at eiendom som bare kan benyttes til landbruksformål ikke lenger kan drives regningsssvarende.</p> <p>Tilsvarende for gjelder ved regulering av naturvernområder etter plan- og bygningsloven, men utmålingen av erstatningen skjer da etter naturvernlovens regler (jf.nasjonalpark, landskapsvernområde, naturreservat, naturminne). Krav om erstatning må være fremsatt senest 3 år etter annonseringsdatoen for godkjent plan, eventuelt innen 3 år etter at mindre vesentlige endringer til planen er kunngjort. Er grunnen bebygd har eier (fester) samme rett til fremsetting av erstatningskrav senest 3 år etter at bebyggelsen er fjernet.Når eiendom bebygges i samsvar med reguleringsplan eller bebyggelsesplan (jf.) som gir den en vesentlig bedre utnyttelse enn andre eiendommer i området, og verdien av disse blir som følge av dette blir betydelig forringet, kan deres eiere (festere) ved skjønn tilkjennes erstatning hos eier av førstnevnte eiendom. Denne siste muligheten for kompensatorisk utjevning mellom naboeiendommer har ytterst sjeldent om overhodet kommet til anvendelse.</p>	<p>shall pay compensation in an amount fixed by judicial assessment unless it acquires the property through annexed expropriation. The same applies if a Zoning plan entails that properties, which can only be used for agricultural purposes can no longer be operated profitably.</p> <p>When planning in nature conservation areas pursuant to the Planning and Building Act the Municipality shall pay compensation in an amount fixed by judicial assessment in accordance with the Nature Conservation Act (cf. National park, Protected landscape areas, Nature reserves, Natural monuments). A claim for compensation must be presented at the latest 3 years after the date the zoning plan or alternatively the building development has been announced adopted, alternatively the date of notifying minor changes to the plan. If the land has been developed, the owner (or lessee) has the same right to claim compensation at latest 3 years after the buildings have been removed.</p> <p>When a property is developed in accordance with a Zoning plan or a Building development plan (cf.) and is thus significantly better utilized than other properties in the area, and the value of the latter are consequently considerably reduced, the owners (lessees) of these properties may be awarded compensation fixed by judicial assessment, to be paid by the owner of the first-mentioned property.This last possibility for compensatory payment between neighboring properties has rarely, if ever been used in Norwegian planning.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Fareområder	Danger areas	<p>Lovfestet term for arealbrukstatus og reguleringsformål i reguleringsplan og bebyggelsesplan.</p> <p>Det omfatter høyspenningsanlegg, skytebaner, ildsfarlig opplag og andre innretninger som kan være farlige for allmennheten, og områder som på grunn av ras- og flomfare eller annen særlig fare ikke tillates bebygd eller som bare kan utbygges på nærmere vilkår av hensyn til sikkerhet.</p>	<p>Statutory term for land use status and regulatory zoning category of the Zoning plan and the Building development plan.</p> <p>It contains land for high voltage installations, shooting ranges, stores of flammable goods and other installations, which may represent a hazard to the public, and areas where, due to the risk of landslide, flood or other special hazard. Building in danger areas is not permitted or shall be permitted only on special conditions out of consideration for safety.</p>
Fast utvalg for plansaker	Standing Committee for Planning Matters	Lovpålagt kommunalt utvalg bestående av valgte politikere for behandling av plansaker og vanligvis for påklagede byggesaker. Medlemmer til utvalget utpekes blant valgte representanter etter kommunevalget	Legally obligatory municipal committee of politicians, for handling of planning and usually appealed building matters. The members of this committee are appointed from the elected representatives after the municipal election.
Fellesområder	Common areas; joint facility	Lovfestet term for arealbruksstatus og reguleringsformål i reguleringsplan og bebyggelsesplan. Det dekker felles avkjørsel og fellesområder for parkering, felles lekeareal for barn, gårds plass og annet fellesareal for flere eiendommer.	Statutory term for land use status and regulatory zoning category of the Zoning plan and the Building development plan (cf.). It includes common exit roads and common parking areas, common playgrounds for children, courtyards and other areas common to several properties.
Ferdigattest	Certificate of completion	<p>Lovfestet term for dokumentasjon som bekrefter at et byggverk som krever søknad og byggetillatelse er fullført i samsvar med tillatelse og gjeldende bestemmelser. Ferdigattesten utstedes av kommunal bygningsmyndighet på grunnlag av sluttkontroll foretatt av ansvarlig kontrollerende (cf.). Denne sluttkontrollen skal også omfatte utearealer, atkomst og andre vilkår som eventuelt er stilt i byggetillatelsen.</p> <p>Er det ubetenkelig kan bygningsmyndigheten bestemme at sluttkontroll kan utelates ved mindre tiltak, selv om disse krever søknad og tillatelse. For bygningstekniske installasjoner kan det gis driftstillatelse enkeltvis, som kan være tidsbegrenset, før de tas i bruk.</p> <p>Byggverket, eller i tilfelle vedkommende del av</p>	<p>Statutory documentation confirming that a building project requiring application and building permission is completed in accordance with the permit and current provisions. The municipal building authority issues the certificate of completion, based on final inspection undertaken by Responsible controllers. The final inspection shall also cover outside areas, access and other conditions, which may have been imposed in the building permission.</p> <p>When this is not a subject to doubt, the building authority may decide that the final inspection may be omitted in the case of minor projects, although application and permission are required. Permission to operate may be granted in regard to particular technical installations before they are to be brought into use. Such permissions may be granted for a limited period.</p> <p>The project or, as the case may be, the relevant part of it,</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>det, må ikke tas i bruk før ferdigattest er gitt, hvis ikke manglene er av mindre vesentlig betydning og bygningsmyndigheten finner risikoen ved tillatt bruk ubetenkelig. Manglene skal da rettes, eventuelt med krav om sikkerhet innen en gitt frist. Bygningsmyndigheten kan også etter foretatt sluttkontroll gi midlertidig brukstillatelse for del av byggverket, forutsatt at den finner det risikoen ved tillatt bruk ubetenkelig.</p>	<p>must not be used before the certificate has been issued. If minor deficiencies are found, provisional permission for use may nevertheless be granted when the building authority finds this unobjectionable. In that case the deficiencies shall be remedied within a time limit, contingently together with requirement for security to be provided in order to ensure that the deficiencies will be remedied. The building authority may also, after the carrying out of a final inspection, grant provisional permission to use part of a building or installation, provided that no objection is found to the part concerned being used before the entire project has been completed.</p>
Forelegg	Writ	<p>Betegnelse på juridisk avgjørelsesmåte som plan- og bygningsmyndighetene har hjemmel til bruke for å sanksjonere mot ulovligheter i plan- og byggesaker. Forelegg kan utferdiges mot den som innen fastsatt frist unnlater å etterkomme pålegg forbud som er gitt i medhold av Plan- og bygningsloven. Der det er gått mer enn 6 måneder etter at pålegget eller forbudet ble gitt, skal den som forelegget rettes mot gis anledning til å uttale seg før forelegget utferdiges.</p> <p>I forelegget skal det opplyses om adgangen til å bringe spørsmålet om forelegg inn for domstolene, og i tillegg, hvis søksmål ikke reises innen 30 dager, har forelegget samme virkning som rettskraftig dom, og kan fullbyrdes etter reglene for dommer. Så langt det er mulig, forkynnes forelegget overfor vedkommende det er rettet mot. Forelegg kan ikke påklages.</p>	<p>Judicial kind of decision the local planning and building authority is mandated to use in order to sanction against violation of rules and regulation in planning and building matters. A writ can be issued against any person who within a fixed time limit fails to comply with an order or prohibition issues pursuant to the Planning and Building Act. If more than 6 months have elapsed since the order or prohibition was issued, the person to whom the writ is addressed shall be given an opportunity to express an opinion before the writ is issued.</p> <p>The writ shall provide information concerning the legal opportunity to test the writ in court, and in addition, if such proceedings have not been instituted within 30 days of service, the writ shall have the same effect as a legally enforceable judgment and may be executed pursuant to the rules of judgments. A writ cannot be appealed.</p>
Forenklet reguleringsplan	Simplified zoning plan	<p>Lovfestet type reguleringsplan for byggeområder med forenklede krav til fremstilling og detaljering av reguleringsbestemmelser. For enkelte byggeområder kan reguleringsplan innskrenkes til reguleringsbestemmelser som fastlegger reguleringsformålet og graden av utnyttning, se tetthet. Nærmere bestemmelser om beregningsmåten kan gis ved forskrift.</p>	<p>Statutory category of a Zoning plan of which the land use and the zoning provisions are more generalized than in an ordinary Zoning plan. For specific building areas, a Zoning plan may be limited to zoning provisions, which determine the different categories of land use and the density of the development cf. Built-up density. Further provisions concerning the method of calculation may be laid down in Subordinate legislation (cf.).</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Forhåndskonferanse	Preliminary conference	<p>Lovfestet, men ikke obligatorisk, innledende møte for byggesaksbehandlingen mellom tiltakshaver, bygningsmyndigheten og andre berørte parter og organer for å avklare rammer og innhold for prosjektet.</p> <p>Forhåndskonferanse kan kreves av tiltakshaver eller av plan og bygningsmyndighetene. Fra konferansen skal det føres referat som dokumenterer de forutsetninger som er lagt til grunn og danner grunnlag for videre behandling av saken. Den skal holdes senest 2 uker etter den dato tiltakshaver har fremmet krav om forhåndskonferanse.</p>	<p>Statutory, but not obligatory opening meeting for the public handling of a building permit application between the developer, the building authority, other parties and bodies concerned in order to clarify the frameworks and contents of the project.</p> <p>A preliminary conference may be required by the developer or by the planning and building authorities. Minutes of this conference should be kept, recording the assumptions on which the project is based and hence form a basis for further action in the matter. It shall be held not later than 2 weeks after the date on which the developer has requested that such a conference should be held.</p>
Fornyelsesområder	Areas for renewal	<p>Lovfestet reguleringsformål for bebygde områder (cf.) i reguleringsplan og bebyggelsesplan. Fornyelsesområder omfatter arealer med anlegg og bebyggelse i tettbygd strøk regulert til totalfornyelse eller utbedring.</p>	<p>Statutory regulatory zoning category for Building areas (cf.) of the Zoning plan or the Building development plan. Areas for renewal comprise densely built-up (urban) areas together with infrastructure and installations zoned to be totally renewed or improved.</p>
Forskrift	Subordinate legislation, By-law I	<p>Benevnelse for supplerende lovbestemmelser som gis departementalt i medhold av den aktuelle loven. Departementet kan gi forskrifter til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i plan- og bygningsloven, herunder om tidsfrister for de enkelte deler av saksforberedelsen og behandlingen av plan- og bygningssaker, om klagebehandling og om virkninger av fristoverskridelse. Departementet kan i forskrift også fastsette unntak fra regler om tidsfrister.</p>	<p>Statutory term for supplementary regulations issued by the Ministry in accordance with the act concerned. The Ministry may lay down subordinate legislation for the purpose of implementing the provisions of the Planning and Building Act, including time limits for the individual parts of the preparatory proceedings for and processing of planning and building matters, procedures for dealing with administrative appeals and the effects of failure to comply with a time limit. The Ministry may also make subordinate legislation prescribing exemptions to the rules regarding time limits.</p>
Forurensingsloven	Planbestemmelser	<p>Lov av 13. Mars 1981, nr. 6. Lovens formål er å verne ytre miljø mot forurensning, å redusere mengden av avfall og å fremme en bedre behandling av avfall. Den skal sikre en forsvarlig miljøkvalitet, slik at forurensninger og avfall ikke fører til helseskade, går ut over trivselen eller skader naturens evne til produksjon og selvfornyelse.</p>	<p>Act of March 13, 1981, No. 6. The purpose of the Act is to protect the outdoor environment against pollution and to reduce existing pollution, to reduce the quantity of waste and to promote better waste management. The Act shall ensure that the quality of the environment is satisfactory, so that pollution and waste do not result in damage to human health or adversely affect welfare, or damage productivity of the natural environment and its capacity for self-renewal.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Forurensningskontroll	Pollution control	Generell betegnelse på overvåkingen av forurensningsnivået i jord, vann og luft, og kontrollen med utslipp og avfallshåndtering. Forurensning er forstått som: (1) tilførsel av fast stoff, væske eller gass i luft, vann eller i grunnen, (2) støy og rystelser, (3) lys og annen stråling i den utstrekning forurensningsmyndigheten bestemmer, (4) påvirkning av temperaturen. Statens forurensningstilsyn er overordnet kontrollmyndighet.	General term for monitoring of levels of pollution in ground, water and air, and the control of contamination and handling of waste disposal. By pollution is meant, cf. Pollution Control Act: (1) the introduction of solids, liquids or gases to air, water and ground. (2) noise and vibrations. (3) light and other radiation to the extent decided by the pollution control authority, (4) effects on temperature, which cause or might cause damage or nuisance to the environment. The State Pollution Inspectorate is the supreme control authority.
Fredet bygning	Preserved building	Lovfestet benevnelse for bygning som i henhold til fredningsvedtak etter kulturminneloven er fredet, se kulturminneloven, vern.	Statutory term for protected building due to procedures pursuant to the Cultural Heritage Act, cf. Protection.
Fredningsbestemmelser	Preservation regulations	Lovfestet benevnelse for bestemmelser for fredning i henhold til kulturminneloven.	Statutory provisions for preservation due to the Cultural Heritage Act (cf.).
Friluftsliv	Out-door life	Lovfestet betegnelse som vanligvis blir forstått som ikke-yrkesrelatert opphold og aktivitet utendørs, spesielt i naturområder. Retten til friluftsliv er regulert gjennom friluftsloven (jf.)	Statutory term, usually understood as non-occupational stay and activity in the open, particularly in natural areas, cf. Out-door Recreation Act.
Friluftsloven	Out-door Recreation Act	Lov av 28. juni 1957 med formål å regulere allmennhetens rettigheter til ferdsel og opphold i ubebygde områder.	Act of June 28, 1957. The purpose of this Act is to regulate the public rights to access and stay in un-built areas.
Friluftsområder	Areas for open-air recreation	Lovfestet sideordnet kategori for arealbruk og reguleringsformål sammen med landbruks- og naturområder i kommuneplanens arealdel (jf.). For alle disse kategoriene kan det gis bestemmelser om omfang og lokalisering av spredt boligbebyggelse og ervervs bebyggelse som ikke er tilknyttet stedbunden næring, og om fritidsbebyggelse, herunder stille krav til bebyggelsesplan. I den sammenheng kan det også stilles areal- og funksjonskrav til leke- og oppholdsarealer, samt krav til ferdigstilling.	Statutory land use term, together with agricultural and natural areas, and regulatory zoning category of the Land use part of the municipal master plan (cf.). For all these land use categories provisions may be laid down concerning the extent and location of scattered residential buildings and commercial buildings that are not connected to industry specifically linked to the local area, and concerning leisure cabins, including a requirement for a building development plan. It might also be imposed requirements concerning the size and functions of play areas and other outside public areas, including requirements that such areas are completed at the same time as the dwelling.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Friområder	Public out-door recreation areas	<p>Lovfestet arealbrukskategori og reguleringsformål i reguleringsplan og bebyggelsesplan.</p> <p>Den omfatter parker, turveier, leirplasser, anlegg for lek, idrett og sport, og områder i sjøen for slik virksomhet.</p>	<p>Statutory land use term and regulatory zoning category of the Zoning plan and the Building development plan.</p> <p>This category includes parks, hiking trails, camping sites, areas used for play and sport, and sea areas used for such activities.</p>
Fritidsbebyggelse	Building areas for leisure purposes	<p>Lovfestet underkategori av reguleringsformålet byggeområder for regulerings- og bebyggelsesplaner, se byggeområder.</p> <p>Fritidsbebyggelse blir her forstått som bebygde områder for fritidsboliger (hytter, etc.) med tilhørende uthus.</p> <p>I bestemmelser til kommuneplanens arealdel kan planmyndigheten for hele eller deler av kommunen forby oppføring av ny eller vesentlig utvidelse av eksisterende fritidsbebyggelse.</p>	<p>Statutory subcategory of building areas and regulatory zoning category of the Zoning plan and the Building development plan, cf. Building areas. Building areas for leisure purposes are (sparsely) built-up areas for leisure cabins/second homes with connected outhouses.</p> <p>The local planning authority may through supplementary provisions of the Land use part of the municipal master plan prohibit building of new or substantial extension of existing leisure cabins for the whole or parts of the municipality.</p>
Fylke	County	<p>Betegnelse på den administrativ-geografiske enheten på mellomnivået mellom primærkommune og sentral stat.</p> <p>I plansystemet er fylket å forstå som regional enhet for planlegging og utvikling, se fylkesplan og regional planlegging. Dette mellomnivået består av to administrativt-politiske enheter: Den desentrale statsforvaltning representert ved fylkesmannen og fylkeskommunen med det politisk valgte fylkestinget som øverste organ, se henholdsvis fylkesmannen og fylkeskommunen.</p>	<p>Term for the administrative-territorial unit at the meso-level between the primary municipality and central government.</p> <p>Within the planning system the County is understood as the entity for regional planning and development, cf. County master plan, County planning and Regional planning. This meso-level government consist of two separate units of authorities: The decentralized state government headed by the County Governor and the County Municipality with the democratically elected County Council as the uppermost decision making body, jf. County Governor and County Municipality.</p>
Fylkesdelplan	Partial county master plan	<p>Innarbeidet, men ikke lovfestet benevnelse på fylkesplan som omfatter bestemte virksomhetsområder eller grupper av tiltak for avgrensede geografiske deler av fylket, se fylkesplan</p>	<p>Well-established, although not statutory designation of a County master plan in which the land use part is delimited to a part of the county's territory, alternatively to prioritized activities or projects.</p>
Fylkeskommune	County Municipality	<p>Geografisk avrenset politisk-administrativ enhet på mellomnivået bestående av flere kommuner som er underlagt den kommunale form for politisk-administrativ styring.</p>	<p>Territorial delineated political-administrative unit at meso level that geographically covers several municipalities under the rule of municipal government.</p> <p>The County Municipality is responsible for municipal</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		Fylkeskommunen har ansvaret for kommunal administrasjon og tjenesteproduksjon og planlegging på mellomnivået (regionalt nivå). Som sekundærkommune i forhold til den primære lokalkommunen er dens myndighet sidestilt med sistnevnte i planspørsmål. Dens direkte mulighet for overordnet styring eller påvirkning i lokale planspørsmål er formelt avhengig av samarbeid med kommunene eller bruk av innsigelser mot kommunale planer som enten er i konflikt med fylkesplan eller som på annen måte strider mot fylkeskommunale policies, se kommune, fylkesplanlegging, fylkesplan.	administration and service production at the meso level (regional level). As secondary municipality in relation to the primary (local) Municipality, the authority in planning matters is not superior to the latter. The direct possibility for superior guidance or influence in local planning matters is formally dependent on collaboration with the municipalities or issuing objections against their planning, when violating the County master plan or in some other ways contravening county municipal policies, cf. Municipality, County planning, County master plan.
Fylkesmann	County Governor	Embete for den øverste statlige sivile myndighet i fylket, se dette. Stillingen som fylkesmann utnevnes av regjeringen etter søknad. Fylkesmannen er ansvarlig for koordinering av de desentrale statlige forvaltningsoppgavene i fylket.	High-ranking state government official representing the uppermost civil authority in a County. The position as County Governor is appointed by the Government (in the King in Government Council Meeting) and based on personal application. The County Governor is responsible for coordinating the administrative activities of the decentralized state bodies within the County.
Fylkesplan	County master plan	<p>Eneste lovgitte og obligatoriske plantype for samordnende fylkesplanlegging, se fylkesplanlegging.</p> <p>I hvert fylke skal fylkeskommunen utarbeide fylkesplan. Fylkesplanen består av mål og langsiktige retningslinjer for utviklingen i fylket, og et samordnet handlingsprogram for de statlige og fylkeskommunale sektors virksomhet som angir hvordan målene skal oppfylles. Handlingsprogrammet skal også omfatte kommunale sektorer for så vidt angår spørsmål som er av vesentlig betydning for fylket eller større deler av det. I planen fastlegges også retningslinjer for bruken av arealer og naturressurser i fylket når det gjelder spørsmål som får vesentlige virkninger ut over grensene for en kommune eller som den enkelte kommune ikke kan løse innenfor sitt område og som må sees i sammenheng for flere kommuner i fylket. Når det</p>	<p>The only plan category, statutory and obligatory, for the comprehensive county planning, cf. County Planning.</p> <p>In each county, the County Municipality shall prepare a county master plan. This plan category consists of objectives and long-term guidelines for development in the county and a coordinated program of action for the activity of the state and county municipal sectors, stating how the objectives are to be achieved. The program of action shall also cover municipal sectors in so far as matters of major importance to the county or large parts of it are concerned. The plan shall also lay down guidelines for the use of land and natural resources in the county in respect of issues that will have significant impact beyond the boundaries of a municipality or which the individual municipality is unable to resolve within its own area and which must be considered for several municipalities jointly. When appropriate, a county master plan may be prepared for specific areas of activity or groups of projects covered by county planning, and for</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>er hensiktsmessig, kan det utarbeides fylkesplan for bestemte virksomhetsområder eller grupper av tiltak fylkesplanleggingen omfatter og for deler av fylket, se fylkesdelplan.</p> <p>Det iverksettende og ledene ansvar for utarbeidelse av fylkesplan ligger hos fylkestinget som også er godkjennelsesmyndighet i fylket. Fylkestingets myndighet til å vedta fylkesplaner kan ikke overføres til annet organ.</p> <p>Tidligst mulig under utarbeidelsen av planforslaget skal fylkeskommunen gjøre kjent forslag til mål for utviklingen i fylket og hovedpunktene i forslag til langsiktige retningslinjer for sektorenes planlegging og handlingsprogram.</p> <p>Forslagene skal legges frem i en slik form at de er egnet til å gi grunnlag for offentlig debatt og skal kunngjøres på hensiktsmessig måte. Utkast til fylkesplan sendes til uttalelse til fylkesmannen, kommunene samt til offentlige organer og organisasjoner m.v. som blir berørt av utkastet. Det kan settes frist for å avgi uttalelse som ikke må være kortere enn 30 dager.</p> <p>Når utkastet til fylkesplan er vedtatt av fylkestinget legges den frem for Kongen til endelig godkjenning. I forbindelse med godkjenning kan Kongen fastsette slike endringer i planen som finnes påkrevd ut fra rikspolitiske interesser.</p> <p>Fylkestinger bør minst hvert annet år vurdere planens forutsetninger og gjennomføring, og eventuelt foreta nødvendige endringer. Vesentlige endringer og tilføyelser som berører statlige og kommunale interesser, skal medles til departementet, som avgjør om planen helt eller delvis skal tas opp til ny behandling. Fylkestinget skal foreta ny planbehandling minst en gang i hver</p>	<p>parts of the county, cf. Partial county master plan.</p> <p>The initiating and leading authority for the carrying out of county master plans is the County Council, which also is the adopting authority at the county level. This authority to adopt county master plans cannot be transferred to another body.</p> <p>As early as possible during the preparation of the draft plan, the County Municipality shall make known the proposed goals for development in the county and the main elements of the proposed long-term guidelines for the sectors' planning and program of action.</p> <p>The proposals shall be presented in a form, which makes them suitable as a basis for public debate and shall be made in an appropriate manner. The draft county master plan shall be submitted for comment to the County Governor, to the municipalities and to public bodies and organizations etc., which will be affected by the plan. A time limit, which must not be less than 30 days, may be fixed for expressing an opinion.</p> <p>When the County Council has adopted a plan proposal, the county master plan is submitted to the King in Government Council Meeting for final approval. In connection with the approval, changes may be stipulated in the plan, as found necessary out of consideration for state policy interests.</p> <p>At least every second year the County Council should evaluate the assumptions on which the plan is based and its realization, and make any necessary changes. Major changes and additions that will affect state and municipal interests shall be reported to the Ministry, which decides whether the whole plan or a part of the plan shall be taken up for review. The County Council shall review the plan at least once during each election period. The Ministry might order county master plans to be changed.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>valgperiode. Departementet kan gi pålegg om endringer i fylkesplaner.</p> <p>Fylkesplanen skal legges til grunn for fylkeskommunal virksomhet og være retningsgivende for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket. Dersom det innen statlig virksomhet blir aktuelt å fravike fylkesplanens forutsetninger, skal vedkommende statsorgan ta spørsmålet opp med fylkeskommunens planleggingsmyndighet. Slike spørsmål bør staten så langt det er mulig ta opp så tidlig at nye og endrede løsninger kan tas med ved den regelmessige behandling og vurdering av fylkesplanen.</p> <p>Fylkesplanens fysiske del er ikke bindende for kommunens fysiske planlegging. Den vil bare kunne virke direkte styrende for underordnede plantyper som kommuneplanens arealdel, reguleringsplan og bebyggelsesplan i den grad den danner grunnlag for bruk av innsigelser mot forslag til denne typen planer. Fylkesplanen er ikke bindende for iverksetting av byggevirksomhet.</p>	<p>The county master plan shall form the basis for county activities and shall serve as a guideline for municipal and state planning and activities in the county. If, within state fields of activity, it becomes relevant to deviate from the assumptions of the county master plan, the state body concerned shall raise the matter with the county planning authorities. As far as possible, such matters should be taken up by the State early enough to enable new or modified solutions to be included in the routine review of the county master plan.</p> <p>The physical part of the county master plan is neither administrative nor legally binding for the physical planning within municipalities. A county master plan will only be functioning as a superior plan towards the land use part of the Municipal master plan, the Zoning Plan and the Building Development Plan, to the degree it can be used directly as a basis for raising objections against these municipal plans, cf. Objections. The county master plan is not binding for implementing building activities.</p>
Fylkesplanlegging	County planning	<p>Lovfestet obligatorisk planlegging som skal samordne statens, fylkeskommunens og i hovedtrekkene kommunenes fysiske, økonomiske, sosial og kulturelle virksomhet i fylket.</p> <p>Fylkesplanleggingen skal bygge på de økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. Fylkeskommunen er pliktig å sørge for at det innen fylkets område utføres løpende fylkesplanlegging.</p> <p>Departementet fører tilsyn med at denne plikten overholdes. Departementet kan gi bestemmelser</p>	<p>Statutory and obligatory planning that coordinates State, County and the main aspects of municipal physical, economic, social and cultural activities within the County.</p> <p>This planning shall be based on financial and other resource-related prerequisites for its implementation. The County Municipality shall ensure that county planning is carried out continuously with its territory.</p> <p>The Ministry shall oversee compliance with this obligation. The Ministry may lay down provisions concerning cooperation between two or more counties in connection to county planning. The municipality of Oslo is regarded as a county in this regard. Hereunder, the Ministry may lay down provisions concerning the</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>om samarbeid mellom to eller flere fylkeskommuner om fylkesplanleggingen. Oslo kommune likestilles i denne forbindelse med en fylkeskommune. Videre kan departementet gi bestemmelser om opprettelse av nødvendige samarbeidsorganer, om hvilke oppgaver samarbeidet skal gjelde og om hvilket geografisk område det skal omfatte. Før slike bestemmelser blir gitt, skal vedkommende fylkeskommuner ha hatt høve til å uttale seg.</p> <p>Øverste planleggingsmyndighet i fylkeskommunen er fylkestinget som har ansvaret for og ledelsen av arbeidet med fylkesplanleggingen. Fylkesrådmannen har det administrative ansvaret for fylkeskommunens oppgaver. I denne sammenheng skal hver fylkeskommune ha en fagkyndig planleggings- og utbyggingsadministrasjon for utarbeiding og behandling av planer og planfaglig veiledningsvirksomhet etter loven. Andre organer som har oppgaver vedrørende ressursutnyttning, vernetiltak, utbygging og kulturell eller sosial utvikling innenfor fylkets område, skal gi fylkeskommunen nødvendig hjelp i planleggingsarbeidet.</p> <p>Fylkesmannen skal føre tilsyn med at statlige organer oppfyller sin plikt til å yte bistand. Slike organer skal etter anmodning fra fylkeskommunen delta i rådgivende utvalg som fylkeskommunen oppretter til å fremme samarbeid om planleggingsvirksomheten.</p> <p>Fylkesplanleggingen er med unntak av interkommunal plansamarbeid, se dette, landets eneste form for samordnende regional planlegging, dvs. planlegging på mellomnivået mellom kommune og sentral stat. Den omfatter aktivitetsplanlegging innenfor fylkeskommunale</p>	<p>establishment of the necessary cooperative bodies, concerning which tasks cooperation shall encompass and concerning which geographical areas is shall cover. Before such provisions are laid down, the counties concerned shall have been given an opportunity to express their views.</p> <p>The County Council is responsible for and shall administer the tasks on county planning. The Chief County Administrator is responsible for administering the tasks of the county pursuant to the Planning and Building Act. Every county shall have an expert planning and development administration to prepare and consider plans and to provide expert advice on planning pursuant to the Act. Public agencies whose tasks concern use of resources, protection and conservation, physical development and cultural or social development within the area covered by the county shall give the County Municipality necessary assistance in planning work.</p> <p>The County Governor shall oversee that state bodies fulfill their obligations to provide necessary assistance. Such bodies shall, at request take part in advisory committees established by the County Municipality to promote cooperation in planning.</p> <p>Apart from Inter-municipal planning (cf.) county planning is the only kind of comprehensive regional planning in Norway, i.e. coordinative planning at the meso-level between the central state and the local municipal levels. It comprises activity planning within county municipal sectors coordinated towards state and municipal planning, and in addition the carrying out of policies for the county's physical environment.</p> <p>There is no formal operative coordination between state and county municipal budget planning. Therefore coordination have in main to be regarded as management of county municipal activities and projects towards similar state sector responsibilities to the degree such responsibilities will affect the development within the</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>sektorer koordinert mot statlig og kommunal planlegging, samt utarbeiding av policies for fylkets fysiske utvikling i form av arealplanlegging.</p> <p>Det forligger ikke noen koordinering mellom statlig og fylkeskommunal budsjettplanlegging. Følgelig er koordineringen primært å forstå som samordning av fylkeskommunens tiltak og aktiviteter i forhold til tilsvarende innenfor statlige sektorer i den grad slike statlige virksomheter berører utviklingen i fylket.</p> <p>Form og innhold i den fysiske delen av planleggingen varierer betydelig fra fylke til fylke. Det samme gjelder planleggingen for tilrettelegging av fylkets økonomiske utvikling.</p>	<p>County.</p> <p>Both the content and style of physical planning policies differ from county to county as the planning for regional economic development.</p>
Fylkestinget	County Council	Direkte folkevalgt forsamling og den øverste beslutningsmyndighet i fylkeskommunen.	Directly elected assembly and the supreme decision-making body of the County Municipality.
Fysisk planlegging	Physical planning	Generell betegnelse på planlegging av omgivelser for ordning og utforming av arealfaste innretninger og regulering av arealbruk. Ut over den statlig fysiske planlegging som kan iverksettes gjennom direkte reguleringer, er følgende lovfestede plantyper helt eller delvis rettet mot fysiske omgivelser: Fylkesplanen (fylkeskommunen), kommuneplanens arealdel, reguleringsplan med dens varianter og bebyggelsesplan (kommunen). I tillegg har planmyndighetene adgang til å benytte ulovfestede plantyper.	General term for planning of the physical environment for ordering and shaping of land fixed facilities as well as for regulating the use of land. Beyond state physical planning, which can be carried out through direct regulations, the following statutory categories of plans are partially or completely directed towards the physical environment: The county master plan (The County Municipality), the Land use part of the municipal master plan, the Zoning plan with all its variants and the Building development plan (The Municipality) (cf.). In addition the planning authorities use indigenously invented informal types of plans.
Gebyr	Fee	Lovfestet betaling til myndighet for dekning av kostnader i forbindelse med søknadsbehandling eller utførelse av kontroll. Ved regulativ kan det fastsettes gebyr for behandling av søknad om deling, tillatelse, utferding av attester, behandling av eksterne planforslag og for andre arbeid som det etter plan- og bygningsloven, dens forskrifter og vedtekter påhviler kommunen å utføre. I gebyret kan det inkluderes utgifter til nødvendig bruk av sakkyndig bistand i forbindelse med	Statutory category of payment to a public authority for the covering of expenses incurred under handling of applications or control matters. A scale may be established for fees payable to the Municipality for dealing with applications concerning subdivision of land, permission, inspection, issuance of certificates and other work, which the Municipality is obliged to carry out pursuant to the Planning and Building Act, the Subordinate legislation and its Articles of association. The fee may also include cost of any necessary use of

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		bygningkontroll. Tiltakshaver kan selv sørge for de nødvendige utredninger i denne forbindelse. Utførelse av denne type offentlige tjenester kan gjøres betinget av at gebyr er innbetalt. Ved regulativ kan også fastsettes gebyr for avskrifter og attester fra særlige skjønnsretter. Regulativene vedtas av kommunestyret. Eier av anlegg eller installasjoner skal betale gebyr for kostnader til behandling av søknad om driftstillatelse og for driftskontroll til vedkommende myndighet. Gebyr for driftskontroll kan helt eller delvis dekkes ved årsavgift.	professional assistance relating to building control. The developer may himself arrange for the necessary surveys. A scale may also be established for fees for the transcripts of certificates from the special courts of assessments. The Municipal Council itself shall decide the scales of fees. The owner of constructions or installations shall pay a fee to the appropriate authority to cover the costs of processing applications for permission for operation and for operational control. An annual fee may cover a fee for operational control partly or wholly.
Grønnstruktur	Green structure	Fagterm som ofte blir brukt om mer eller mindre sammenhengende arealer med jorddekke for biologisk produksjon i form av gress, andre planter, busker eller trær, spesielt i tett bygde områder av urban karakter. Den vil også inkludere trekkerer planet i gateløp i form av alleer eller ensidig i midtrabatter. Ofte blir byplasser og andre opparbeidede fellesarealer med fast dekke inkludert i beskrivelser av byenes grønnstruktur.	Professional term regularly used for describing more or less continuing corridors or strips of land in continuity with land cover for biological production in terms of grass, bushes, trees and other kinds of greenery. It is particularly used for these kinds of land uses in built-up areas of a certain urban character. It will also include rows of trees along streets or roads, planted as alleys or in single center lines. Urban open spaces and other kinds of surfaced public areas, except streets and roads without greenery, are often included in descriptions of the urban green structure.
Høring	Hearing	Generelt og i dagligtale et heller vanlig uttrykk for offentlig ettersyn, se dette. Høring i betydning informasjonsutveksling tillagt rettsvirkinger for behandling av plan- og byggesaker brukes ikke i det norske plansystemet.	Generally and in daily language a rather common term for Public inspection/review (cf.). Hearing in the meaning of information exchange empowered with legal implications for the further handling of plan- and building matters is not used in the planning system.
Grunnerverv	Land acquisition	Profesjonsrelatert betegnelse på anskaffelse av arealer i tilknytning til planlegging og eiendomsutvikling, men tradisjonelt brukt i forbindelse med offentlig kjøp av arealer for utbygging. Grunnerverv kan være basert på frivillighet gjennom kjøp, ved utløsning av forkjøpsrett, eller ved tvang gjennom ekspropriasjon, se ekspropriasjon.	Professional term for acquirement of land in connection to planning and property development, but traditionally used in relation to public purchase of land for development. Land acquisition can be based on voluntary buying and selling, on the exclusive right to step in as a buyer, on the right of pre-emption, or on the right to buy according to former usage, and eventually on compulsory purchase, cf. Expropriation.
Hytte	Leisure cabin; second home	Allmenn betegnelse for å karakterisere bygning brukt til opphold og bolig for fritidsformål, se fritidsbebyggelse. Hytter kan omfatte bygninger med svært ulike bruksformål, og kan følgelig ha	General term for characterizing buildings used for leisure or recreational living, cf. Built-up areas for leisure purposes. Terminologically, leisure cabins can be buildings for very different purposes of use. Accordingly

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		svært forskjellig standard, teknisk som arealmessig. I økende grad bygges moderne hytter som bruksalternativ til permanent bolig og vil følgelig tendere mot ekvivalerende standard.	the technical as well the functional standard might differ substantially. To increasing extents, modern cabins are built as an alternative to the household's permanent dwelling and will therefore tend to equivalent standards.
Igangsettingstillatelse	Permission to start building works	Betegnelse på tillatelse til å starte byggearbeider som trinn nr. 2 i behandling av byggesøknader som krever full behandling i henhold til en totrinns behandlingsprosedyre, se byggesøknad, byggetillatelse, rammetillatelse.	Statutory authorization to start building works as stage no. 2 in the treatment of building applications that require full handling according to a two stages procedure, cf. Building application, Building permission, General permission.
Infrastrukturplanlegging	infrastructure planning	<p>Fagterm brukt om planlegging av nettverkinfrastruktur, i hovedsak energiforsyning, telekommunikasjoner, jernbane, flyplasser, havner, veier, vannforsyning og avløp. Planlegging av anlegg for energiforsyning, telekommunikasjoner, jernbane, flyplasser og offentlige havner foregår som ledd i den statlige sektorielle infrastrukturplanlegging, og kan iverksettes gjennom direktorater, statlige foretak, andre offentlige, men også som for energi, private foretak.</p> <p>Med visse unntak for energiinfrastruktur og telekommunikasjoner følger prosedyrene for planleggingen av aktuelle prosjekter plan- og bygningsloven, også med hensyn til valg av plantyper. Ansvaret for planlegging av veier er enten statlig, fylkeskommunalt eller kommunalt, avhengig av eierskapet.</p> <p>Selv om den statlige planleggingen av prosjektene skjer i henhold til plan- og bygningsloven, er det ingen automatikk i koordineringen av den statlige sektorielle budsjettplanlegging i forhold til den kommunale planleggingen. Planlegging av lokal vannforsyning og avløp tilligger tilnærmet i sin helhet kommunene, enten kommuner enkeltvis eller gjennom interkommunalt samarbeid og interkommunale selskaper. Det samme gjelder avfallshåndtering</p>	<p>Professional term used on planning of network infrastructure, in main for the provision of energy, telecommunications, railways, airports, harbors, roads, water lines, sewer and related installations. Planning of energy infrastructure, telecommunications, railways, airports and public harbors takes place within the state sectoral planning and is carried out through directorates, state companies, other public and private companies.</p> <p>With certain exceptions for energy infrastructure and telecommunications, the planning procedures of actual projects follow the Planning and Building Act, also with regard to the categories of plans. The responsibility for planning of roads belongs either to the State, the County Municipality or the Municipality, depending on the ownership of the road.</p> <p>Although the state sectoral planning of infrastructure projects take place according to the Planning and Building Act, the budget planning of the related projects are not smoothly coordinated towards the municipal planning according to this Act. Planning of local water infrastructure (water, sewer and related treatment) is by and large a responsibility of the municipalities, either individually or through inter-municipal cooperation and inter-municipal companies. The same applies for handling of waste.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Innløsning	Realization of property	<p>Lovfestet betegnelse for grunneiers krav om overføring av eiendomsrett i forbindelse med ekspropriasjon eller regulering. En grunneier (fester) har rett til å kreve innløsning i forbindelse med regulering i kommuneplanens arealdel, i reguleringsplan eller bebyggelsesplan med sikte på ekspropriasjon (jf.), eller ved forlengelse av midlertidig byggeforbud (jf.).</p> <p>Blir ubebygd eiendom eller en større del av en slik eiendom i arealdelen til kommuneplanen lagt ut til offentlige trafikkarealer, offentlige friområder, fellesområder, fornyelsesområder, se disse reguleringsformålene, samt til statens, fylkeskommunens og kommunens bygninger, og grav- og urnelunder, og eiendommen innen 4 år ikke blir regulert til eller utlagt til annet formål i arealdelen, kan grunneier (fester) kreve at ekspropriasjon blir foretatt straks, hvis båndleggingen medfører at eiendommen ikke lenger kan nyttes på regningssvarende måte. Er grunnen bebygd har eier (fester) rett til fremsetting av samme krav når bebyggelsen er fjernet.</p> <p>Medfører en reguleringsplan eller bebyggelsesplan at kommunen i forbindelse med ekspropriasjon eller annet rettssubjekt som kommunen gir samtykke til om samme, får adgang til å ekspropriere en ubebygd eiendom i sin helhet, kan grunneier (fester) kreve at ekspropriasjonen straks blir foretatt når vedtaket gjelder reguleringsformål og arealbruk som nevnt ovenfor. Det samme gjelder når retten til ekspropriasjon omfatter ubebygd del av eiendom, om ekspropriasjonen vil føre til at eiendommen ikke lenger kan ansees skikket til å nyttes på en regningssvarende måte, tatt i betraktning hele eiendommens størrelse, beliggenhet eller øvrige relevante forhold. Krav om innløsning av ubebygd eiendom må være fremsatt senest 3 år etter at</p>	<p>Statutory term for a landowner's requirement for transfer of her or his property in connection with expropriation or regulation. A landowner (or lessee) has a right to require realization of property in relation to the regulations of a Land use part of the municipal master plan, to Expropriation (cf.) in connection to a Zoning plan or Building development plan and to an extension of Temporary building bans (cf.).</p> <p>If an undeveloped property or a large part of such a property is set aside in a Land Use Part of the Municipal Master plan for purposes as public traffic areas, public outdoor recreation areas, common areas and areas for renewal, or for State, County Municipality and Municipality buildings, or graveyards and cemeteries, and the property is not within 4 years zoned or set aside for other purposes in the Land use part of the plan, the landowner (lessee) may claim immediate expropriation of the land, if the reservation of the land entails that the property can no longer be used in a profitable manner. If the land has been developed, the owner (lessee) has the same right when the buildings have been removed.</p> <p>If a Zoning plan or a Building development plan entails that the municipality in relation to expropriation or another legal person with the municipal consent to expropriate, has the right to expropriate an undeveloped property as a whole, the landowner (lessee) may demand that the expropriation be effected immediately when the decision applies to land that has been designated to purposes and building as mentioned above. The same applies when the right to expropriate covers undeveloped parts of property, if as a result of the Expropriation the property will no longer be considered suitable for profitable use, taking into account the size of the whole property, its location and other circumstances. The landowner's requirement for realization of property must be presented not later than 3 years from the date of the plan's publication, or contingently from the date a decision of minor changes in the plan has been notified. If the land is</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>reguleringsplanen er kunngjort godkjent, eller eventuelt når vedtak om mindre vesentlige endringer er gjort kjent. Er grunnen bebygd har eier (fester) rett til å kreve innløsning innen 3 år etter at bebyggelsen er fjernet. Ved forlengelse av midlertidig forbud mot deling og byggearbeid, se byggeforbud, kan departementet bestemme at berørte grunneiere, straks eller fra et bestemt tidspunkt, får rett til å kreve innløsning av eiendommen, eller den del av eiendommen som berøres av byggeforbudet, forutsatt regulert til formål eller avsatt til en arealbruk som nevnt ovenfor i første avsnitt. Også i denne situasjonen gjelder de generelle reglene om innløsning tilsvarende.</p> <p>Når eiendom som helt eller delvis omfattes av vedtak etter naturvernloven ikke lenger kan nyttes på regningssvarende måte, kan eieren kreve den innløst av staten. Begjæring av rettslig skjønn for å ta stilling til innløsningskravet, og eventuelt erstatning, må fremsettes innen ett år etter at vernevedtaket er annonsert.</p>	<p>built on, the owner (or lessee) has the right to require realization of property within 3 years after the removal date of the buildings. If the time limit of a temporary prohibition against subdivision and construction work, cf. Building ban, is extended, the Ministry may decide that the landowners, immediately or as from a specific date, shall be given the right to demand realization of their property as if the property, or the part of the property affected by the prohibition against construction, had been zoned for purposes and land uses as mentioned in the first section. The general provisions for the realization of property apply correspondingly in this situation.</p> <p>When a property, which is wholly or partly affected by a decision in accordance with the Nature Conservation Act (cf.), can no longer be used in a profitable way, the owner may claim realization of property by the state. A request for judicial survey to decide over realization, and in case compensation, must be submitted within one year after the decision concerning protection has been publicly announced.</p>
Innsigelse	Planning objection	<p>Lovfestet betegnelse på protest med rettsvirkninger som nabokommuner, fylkeskommune og berørte statlige fagmyndigheter som planmyndigheter kan rette mot kommunale planforslag som er i strid med overordnede eller egne policies og egen planlegging.</p> <p>Har fylkeskommune, nabokommune eller berørte statlige fagmyndigheter hatt innsigelser mot kommuneplanens arealdel, skal arealdelen etter vedtak i kommunestyret sendes departementet til godkjenning, dersom kommunestyret ikke har tatt hensyn til innsigelsen. Dersom innsigelsen er rettet mot klart avgrensede deler av planen, kan kommunestyret likevel fastsette at planen for øvrig full rettsvirkning. Departementet avgjør om</p>	<p>Statutory term for judicial protest neighboring municipalities, the County Municipality and the State as concerned sectoral planning authorities may impose against municipal planning proposals contradicting superior plans or provisions, or their own policies and planning.</p> <p>If the County Municipality, a neighboring municipality or affected state sectoral authorities have objected to the Land use part of the municipal master plan (cf.), this plan shall, after a decision by the Municipal Council, be sent to the Ministry for approval unless the Municipal Council has taken the objections into account. If the objections are connected to clearly delimited parts of the plan, the Municipal Council may nevertheless decide that the rest of the plan shall have full legal effects. The Ministry will decide whether the objections shall be upheld.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>innsigelsen skal tas til følge.</p> <p>Adgangen til å bruke innsigelser mot reguleringsplaner og bebyggelsesplaner gjelder tilsvarende. For reguleringsplaner gjelder også saksgangen tilsvarende. For bebyggelsesplaner, som uten innsigelser vedtas av det faste utvalg for plansaker, medfører innsigelsen at planen må oversendes kommunestyret for behandling som reguleringsplan med innsigelse. Det kan ikke fremmes ny innsigelse mot forhold fastsatt i formål og bestemmelser som det tidligere har vært fremmet innsigelse mot, og som har vært avgjort i løpet av de 10 foregående år. Det samme gjelder forhold i plansak som det har vært fremmet innsigelse mot i forbindelse med en tidligere plan. Departementet avgjør om ved uenighet mellom kommunen og innsigelsesorganet om innsigelsesadgangen er avskåret. Dersom departementet finner at innsigelsesadgangen er i behold tas saken opp til stadfesting.</p>	<p>The power to object to Zoning plans and Building development plans is the same. The procedure for handling a Zoning plan connected with objections is also the same. Concerning Building development plans, which without objections are approved by the Standing Committee for Planning Matters, this Committee must submit the objected Building development plan to the Municipal Council for further handling as a Zoning plan. A new objection cannot be raised against issues decided in purposes and provisions, which have been under objections during the last 10 previous years. The same applies for planning issues, which have been objected in connection with the handling of previous plans.</p> <p>In case of disputes between the Municipality and the authority raising objections, the Ministry decides whether the power to raise objections is legal or not. If the Ministry finds that the objection is valid it will consider the plan for adoption.</p>
<p>Interkommunal planlegging</p>	<p>Inter-municipal planning</p>	<p>Lovfestet benevnelse på samarbeid mellom 2 eller flere kommuner om felles planlegging for et område som dekker hele eller deler av de respektive kommunene.</p> <p>Vanligvis vil den valgte plantypen ved denne type samarbeid være kommunaleplanens arealdel eller kommunedelplan (jf.). Lovfestede plantyper vil måtte underlegges full behandling i hver av kommunene for godkjenning.</p> <p>Departementet kan gi nærmere bestemmelser om interkommunalt plansamarbeid. Herunder kan departementet gi bestemmelser om oppretting av de nødvendige samarbeidsorganer, hvilke oppgaver samarbeidet skal omfatte og hvilket geografisk område det skal inkludere. Før slike bestemmelser gis, skal vedkommende kommuner ha fått anledning til å uttale seg.</p>	<p>Statutory term for the cooperation between 2 or more municipalities concerning planning that includes areas of each of the municipalities' territories.</p> <p>Usually the chosen plan instrument for such purposes is the Municipal master plan; the Land use part of it, or alternatively the Partial division of it (cf.). Statutory categories of plans will have to be handled in each of the municipalities according to their legal procedures for municipal approval.</p> <p>The Ministry may lay down provisions concerning inter-municipal planning. Hereunder, the Ministry may lay down provisions regarding the establishment of the necessary cooperative bodies, which tasks the cooperation shall encompass, and the geographical areas included in this planning. Before such provisions are laid down, the municipalities concerned shall be given an opportunity to express their views.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Interkommunalt samarbeide	Inter-municipal cooperation	Generell betegnelse på samarbeide mellom 2 eller flere kommune om kommunale oppgaver i forbindelse med bygging og drift av anlegg, kollektivtransport, produksjon av tjenester etc. Tradisjonelt har denne type samarbeid omfattet infrastrukturiltak og drift av disse, spesielt i vannforsyning, avløp og avfallshåndtering..	General term for collaboration between 2 or more municipalities on municipal responsibilities concerning building and management of facilities, public transport, service provision etc. This kind of collaboration has traditionally included implementation of infrastructure projects and management of infrastructure, particularly related to water and (solid) waste
Jordloven	Land Act	Lov av 5. desember 1995 nr. 23. Med hensyn til planlegging er formålet med loven å sikre disponering av arealressursene slik at man oppnår en tjenelig og variert bruksstruktur i landbruket under hensyn til samfunnsutviklingen i området, herunder hovedvekt på bosetting, tilgang til alternativt arbeid og gode driftsmuligheter i næringen, jf. jordvern.	Act of December 5, 1995 No. 23. In relation to planning, the purpose of this Act is to safeguard the land resources and to ensure that these resources are used in a way that maintain the structure of holdings under consideration to regional development, settlement structure, access to alternative work and efficient agriculture production, cf. Protection of cultivated and cultivatable land.
Jordvern	Protection of cultivated and cultivatable land	Generell betegnelse på lovfestet vern av dyrket og dyrkbar jord. Jordloven inneholder bestemmelser om jordvern. Dyrket jord må ikke brukes til formål som ikke tar sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikke anvendes slik at den i fremtiden blir uegnet til jordbruksproduksjon. Eiendom som blir eller kan bli brukt til jord- eller skogbruk kan videre ikke deles uten samtykke fra departementet. Landbruksdepartementet kan gi dispensasjon fra forbud mot omdisponering og deling. Jordvernet i henhold til denne loven gjelder ikke for arealer som i bindende arealdel til kommuneplanen er lagt ut til byggeområder, områder for råstoffutvinning, eller landbruksnatur- og friområder hvor det er krav om utbyggingsplan for deling og bygging kan finne sted. Tilsvarende gjelder for arealer omfattet av reguleringsplan og bebyggelsesplan med unntak av reguleringsformålene landbruk og fareområde.	General term for statutory conservation of cultivated and cultivatable land. The Agricultural Land Act (cf.) regulates protection of cultivated and cultivatable land. Cultivated land should not be used for purposes beyond the possibilities for agricultural production. Cultivatable land should not be used in a way that in the future will be an obstacle for agricultural production. Without ministerial consent property that is or might be used for agriculture and forestry should not be subdivided. Ministry of Agriculture can exempt from bans against the transfer of land use and subdivision of property. This protection of existing and potential agriculture land does not apply for areas, which in a legally binding Land use part of the municipal master plan are designated for Building areas, Extraction areas or Areas for agriculture, nature and recreation (cf.) where development plans are required for scattered development. The same is the case for areas zoned according to a Zoning plan or a Building development plan, except for the land use categories Agriculture areas and Danger areas.
Klage	Appeal	Benevnelse for retten til formell protest mot offentligrettslig avgjørelse. Generelt, i henhold til plan- og bygningsloven, er prosedyrene for klage avhengig av om og hvordan det aktuelle saksforholdet er behandlet tidligere, myndigheten	Statutory term for the right to protest formally against public law decision. Generally, due to the Planning and Building Act, the procedures concerning appeal are dependent on whether and how the actual issue is handled earlier, the decision taking authority, the

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>som treffer beslutninger det klages over, hvem som klager, samt sakens formelle status.</p> <p>Departementet er klageinstans for vedtak etter plan- og bygningsloven. Det gjelder også vedtak truffet av fylkesmannen eller annen offentlig eller privat fagkyndig. Innenfor klageadgangens rammer har alle med reell interesse i gjeldende sak rett til å klage. Også fylkeskommune og statlig organ kan påklage enkeltvedtak om dette direkte berører vedkommende myndighets saksområde. Forslagsstiller har imidlertid ikke klagerett på vedtak som gjelder egne forslag til egne regulerings- og bebyggelsesplaner.</p> <p>Kommunestyrets endelige vedtak i regulerings saker påklages til departementet. Slike klager forelegges det faste utvalg for plansaker som, hvis det finner grunn til å ta klagen til følge, legger saken frem for kommunestyret med forslag til endring av vedtaket, hvis ikke avgir det uttalelse og sender saken gjennom fylkesmannen til departementet. Ved klage over vedtak av det faste utvalg for plansaker gjort i medhold av plan og bygningsloven, skal saken forelegges utvalget som kan omgjøre vedtaket dersom det finner klagen begrunnet. I motsatt fall sendes saken med utvalgets uttalelse til departementet.</p> <p>Ved klage over vedtak om dispensasjon av kommunestyret eller annet organ som er dispensasjonsmyndighet etter særskilt bestemmelse i kommuneplanens arealdel, reguleringsplan eller bebyggelsesplan, skal saken forelegges dispensasjonsmyndigheten.</p> <p>Det kan ikke klages på: Beslutninger i saksforhold som har vært avgjort tidligere gjennom klage eller innsigelse på reguleringsplan eller bebyggelsesplan. Forslagsstiller kan heller ikke</p>	<p>appellant and the formal status of the actual matter.</p> <p>The Ministry is the administrative appeal body in the case of decisions pursuant to the Planning and Building Act. It applies also for decisions made by the County Governor or other public or private experts. Within the formal rights to appeal, everybody connected with real interests to the matter will have a right to appeal. Also the County Municipality and state agencies may appeal against individual decisions if the decision directly affects the area of responsibility of the authority concerned. The initiator of Zoning and Building development plans, however, cannot raise appeals against such plan proposals.</p> <p>The Municipal Council's final decision in zoning matters may be appealed to the Ministry. Such appeals should be presented to the Standing Committee for Planning Matters, which in case the appeal is to be justified, submit the matter to the Municipal Council together with a proposal for changing the appealed decision. If the appealed decision is maintained, the matter is submitted to the Ministry via the County Governor with the Committee's comments. In case an appeal against decisions of the Standing Committee for Planning Matters, the matter should be submitted to this Committee, which may reverse the decision if it finds the appeal justified. If not the matter is submitted to the Ministry with the Committee's comments.</p> <p>In case of an appeal against a decision concerning dispensation made by the Municipal Council or another body empowered to grant dispensations pursuant to a special provision in a Land use part of the municipal master plan, a Zoning plan or a Building development plan (cf.), the matter shall in the same way be submitted to the body that is empowered to grant dispensations</p> <p>Appeals cannot be directed against: Decisions on issues or matters that earlier are decided through appeals or objections against zoning decisions relating to Zoning</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>påklage kommunalt avslag på forslag når det gjelder disse to plantypene. Likeledes kan det ikke klages på departementale avgjørelser og kommunestyrets vedtak om å godkjenne eller endre kommuneplanens arealdel.</p>	<p>plans or Building development plans. The initiator of these two plan categories can not appeal a municipal “no” to the plan proposal. Likewise a ministerial decision and a Municipal Council’s approval of or decision to change the Land use part of the municipal master plan can not be appealed.</p>
<p>Kommunal planlegging</p>	<p>Municipal planning</p>	<p>Generell betegnelse på kommunenes samordnende planlegging. Kommunene skal utføre en løpende kommuneplanlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling innenfor sine områder. Kommuneplanleggingen skal bygge på de økonomiske og de øvrige ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. Departementet skal føre tilsyn med at plikten til løpende kommuneplanlegging blir overholdt.</p> <p>Kommunestyret har ansvaret for og ledelsen av kommuneplanleggingen. I hver kommune skal det være et fast utvalg for plansaker. Ved parlamentariske styreform kan funksjonene til dette utvalget legges til kommunerådet. Kommunestyret skal utpeke/ansette etatssjef eller annen tjenestemann som skal ha særlig ansvar for å ivareta barns interesser når det faste utvalget utarbeider og behandler forslag til planer.</p> <p>Lederen av kommunens administrasjon har det administrative ansvar for kommunens planleggingsoppgaver etter plan- og bygningsloven.</p> <p>Offentlige organer som har oppgaver vedrørende ressursutnytting, vernetiltak, utbygging eller sosial og kulturell utvikling innenfor kommunens område, skal gi kommunen nødvendig hjelp i planleggingsarbeidet. Slike organer skal etter anmodning fra kommunen delta i rådgivende utvalg som kommunestyret oppretter til å fremme samarbeid om planlegging. Etter at kommunen og</p>	<p>General term for the comprehensive planning activities of the Municipality. Municipalities shall carry out continuous planning with a view to coordinating physical, economic, social, aesthetic and cultural development within their own areas. Municipal planning shall be based on the financial and other resource related prerequisites for implementation. The Ministry shall oversee compliance with the obligation to carry out continuous municipal planning.</p> <p>The Municipal Council is responsible for and shall administer municipal planning. In each municipality there shall be a Standing Committee for Planning Matters. In municipalities with a parliamentary system of government, the Municipal Council may assign the Committee’s function to the Municipal Executive board. The Municipal Council shall designate a head of department or another civil servant who shall have particular responsibility for safeguarding the interests of children when the Standing Committee prepares and considers proposals for plans.</p> <p>The head of the municipal administration shall be administratively responsible for the Municipality’s planning pursuant to the Planning and Building Act.</p> <p>Public bodies with tasks concerning use of resources, protection and conservation, physical development, or social and cultural development within the area covered by the Municipality shall give necessary assistance in planning activities. Such bodies shall, at request of the Municipality, participate in advisory committees established by the Municipal Council in order to promote cooperation in planning. After the Municipality and the county municipal and state bodies concerned have</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>vedkommende fylkeskommunale eller statlige organ har uttalt seg, kan departementet frita disse fra å delta i slike samarbeidsutvalg.</p> <p>Tilnærmet all offentlig planlegging på lokalt nivå foregår i kommunal regi. Den omfatter aktivitetsplanlegging innenfor kommunale sektorer koordinert i forhold til annen offentlig planlegging, samt myndighet til iverksetting av planlegging, utarbeidelse og godkjenning av planer for kommunens fysiske utvikling. Den er også myndighet for byggesaker.</p> <p>Kommunenes ansvar og oppgaver i denne sammenheng er forholdsvis detaljert regulert ved lov. Kommunenes størrelse og situasjonen lokalt medfører imidlertid at kommuneplanleggingens innhold, utførelse og gjennomføring kan variere betydelig kommunene i mellom.</p>	<p>expressed an opinion, the Ministry may exempt them from participating in such committees.</p> <p>By and large most public planning at local level takes place under municipal government. It comprises activity planning within municipal sectors coordinated towards other kinds of public planning, and in addition the authority to initiate, carry out and approve plans for the physical environment within the municipal area. The Municipality is also building authority and responsible for building permitting.</p> <p>The responsibility and duties of the Municipality are rather exhaustive regulated through rules and regulations. However, the content of municipal planning, the performing and implementing of it will be varying due to differences of scale and local conditions.</p>
Kommunalt selvstyre	Municipal autonomy	<p>Generell betegnelse for kommunenes tradisjonshevdete rett til selvbestemmelse.</p> <p>Kommunene innbefattet både kommune og fylkeskommune representerer et selvstendig system for folkestyre ved siden av det statlige. Selv om kommunene som politisk styrende enheter er underordnet staten, er det også rom for selvbestemmelse. Denne form for selvbestemmelse karakteriseres dels ved supplerende samarbeid, dels ved autonomi siden kommunene har mandat til å initiere virksomhet og i den sammenheng bestemmer over mål og midler. Indirekte får dermed kommunene muligheter til å påvirke statens politikk og budsjetter.</p>	<p>General term for the municipalities' traditional right to self-determination.</p> <p>The municipal system, including the Municipality and the County Municipality, represents a democratic governmental system on its own, beside the state system. Although the municipalities as governmental units are subordinated the State, there is room for municipal autonomy. This form of self-determination is partially characterized through supplementing and pragmatic collaboration, partly through autonomy, since the municipalities are mandated to initiate activities, and in this regard decide over means and ends. Indirectly, the municipal system will then have certain possibilities to influence policies and budgets of the State.</p>
Kommune	Municipality	<p>Geografisk avgrenset og politisk-administrativ organisert enhet på lokalt nivå som er underordnet statens styringssystem, men med en viss grad av selvstyre, se ovenfor. Kommunen er primærkommune i forhold til</p>	<p>Geographically delineated and administrative-political organized unit at local tire, subordinate to State government, but with certain opportunities for self-determination, cf. Municipal autonomy. The Municipality is of primary status to the secondary one, the County</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		sekundærkommunen, fylkeskommunen, se denne. Den har ansvaret for kommunal administrasjon og tjenesteproduksjon, samt planlegging på lokalt nivå.	Municipality (cf.). It has the responsibility for municipal administration and service production, as well as planning at local level.
Kommunedelplan	Partial municipal master plan	Innarbeidet, men ikke lovfestet betegnelse på kommuneplan med arealdel og handlingsprogram avgrenset til en del av kommunens areal, eller som bare inneholder handlingsprogram for bestemte virksomhetsområder, se kommuneplan.	Well-established, although not statutory term signifying a Municipal master plan (cf.) in which the land use part and the action program are delimited to a part of the municipal territory, or alternatively a action program for specific areas of activity.
Kommuneplan	Municipal master plan	<p>Eneste lovgitte og obligatoriske plantype for samordnende kommuneplanlegging, se kommunal planlegging. I en hver kommune skal det utarbeides en kommuneplan. Denne planen skal inneholde en langsiktig og en kortsiktig de, se dette.</p> <p>Kommunestyret iverksetter utarbeidelse av kommuneplan og godkjenner planen med endelig virkning hvis det ikke er reist innsigelser eller departementet innkaller planen for eventuelle endringer. Minst en gang i løpet av hver valgperiode (4 år) skal kommunestyret vurdere kommuneplanen samlet, herunder om det er nødvendig å endre den. I god tid før utkast til kommuneplan behandles i kommunestyret skal kommunen sørge for å gjøre de mest aktuelle spørsmål i planarbeidet kjent på en måte den finner hensiktsmessig, slik at den blir gjenstand for offentlig debatt. Utkast til kommuneplan sendes fylkeskommunen, berørte statlige organer og organisasjoner som har særlig interesse i planarbeidet og legges ut til offentlig ettersyn iht. kunngjøring etter at den har vært forelagt det faste utvalg for plansaker, Disse kravene til offentliggjøring og offentlig ettersyn gjelder ikke ved rullering av kommunens samlede handlingsprogram. Frist for merknader til planen bør ikke settes kortere enn 30 dager. Saken legges deretter frem for kommunestyret til avgjørelse. Hvis det ikke er reist innsigelser mot</p>	<p>The only statutory and obligatory comprehensive local plan, cf. Municipal planning. A municipal master plan shall be prepared in each municipality. This plan shall comprise a Long-term and a Short-term component (cf.).</p> <p>The Municipal Council initiates preparation of the municipal master plan and is mandated for final approval of the plan, provided that no objection is risen against it or the Ministry has required review for eventual changes. At least once during every election period (4 years) the Municipal Council shall evaluate the municipal master plan as a whole, including whether it is necessary to change it in any way. In good time before the municipal master plan is considered by the Municipal Council the planning authority shall make sure that the most relevant matters in the municipal planning work are made known in a manner that it finds appropriate, to enable them to become a topic for public debate. A draft plan shall be sent to the County Municipality, affected state bodies, and organizations etc. that have particular interests in the planning work, and shall be made available for public inspection after review of the Standing Committee for Planning Matters. These requirements for publication and public inspection do not apply to the updating of the Municipality's overall action program. A time limit, not less than 30 days, may be stipulated for expressing an opinion to the plan. The case shall then be submitted to the Municipal Council for decision. Without objections and ministerial requirements for review and eventual changes, is the approval of the Municipal Council final, cf. objection. When the plan is final, it shall be made public in</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>planen eller departementet ønsker å foreta endringer i planen, er kommunestyrets godkjenning endelig, se innsigelse. Når planen er vedtatt skal den kunngjøres og ett eksemplar sendes departement, fylkesmann, fylkeskommune og berørte statlige fagmyndigheter.</p>	<p>an appropriate manner in the municipality, and one copy should be distributed to the Ministry, the County Governor, the County Municipality and state sectoral authorities concerned.</p>
<p>Kommuneplanens arealdel</p>	<p>Land use part of the municipal master plan</p>	<p>Lovfestet og obligatorisk fysisk oversiktsplan, inngår i kommuneplanens landsiktige del (jf.). Mandat for initiering og utarbeidelse, samt revisjon og godkjenning, er det samme som for kommuneplan. Det samme gjelder prosedyrene for behandling og godkjenning.</p> <p>Arealdelen av kommuneplan skal i den grad det finnes nødvendig angi arealbruk i 6 ulike hovedkategorier, se byggeområder, landbruks-, natur og friluftsområder, områder for råstoffutvinning, båndlagte områder, områder for særskilt bruk og vern, og viktige ledd i kommunikasjonssystemet (jf.). I tillegg kan det gis utfyllende bestemmelser. Når ikke annet er bestemt, er kommuneplanens arealdel juridisk bindende. Byggeprosjekter som driftsbygninger i landbruket, mindre tiltak på bebygd eiendom eller innenfor en enkelt bedrifts område, eller slike som forutsetter full søknadsbehandling, må, hvis ikke annet er bestemt, ikke være i strid med arealbruk eller bestemmelser fastlagt i endelig plan.</p> <p>Uten bindende forbehold gjelder kommuneplanens arealdel foran eldre rikspolitiske bestemmelser, reguleringsplan og bebyggelsesplan, men faller bort om den strider mot slike bestemmelser gjort gjeldende senere.</p>	<p>Statutory and obligatory overall physical plan included in the Long-term component of the municipal master plan (cf.). The mandates for initiating and carrying out of the land use part are the same as for the Municipal master plan, as well as the mandates for revision and approval. The procedures for public handling and approval are the same.</p> <p>As far as necessary the land use part designate land uses in 6 main categories, cf. Building areas; Agricultural areas, nature areas and areas for open-air recreation; Areas for extraction, Reserved areas; Areas for special use or protection; Important links in the system of communication (cf.). In addition supplementary provisions relating to these kinds of uses may be laid down. The land use part of the municipal master plan is, without any positive exception, legally binding. Building projects as agricultural buildings, minor projects on built property or within the area of a particular enterprise, or projects requiring full building application and permission, must not, unless otherwise provided, conflict with land use or provisions laid down in the final plan.</p> <p>Unless otherwise provided, the land use part of the municipal master plan takes precedence over older provisions concerning national policy, a Zoning plan and a Building development plan, but lapses to the extent it contravenes such provisions that are made to apply later.</p>
<p>Kommuneplanens kortsiktige del</p>	<p>Short-term component of the municipal master plan</p>	<p>Obligatorisk del av kommuneplanen (jf.). Denne delen omfatter et samordnet handlingsprogram for virksomheten innen kommunale sektorer de nærmeste år.</p>	<p>Obligatory component of the municipal master plan comprising a coordinated action program for sectoral activities the next few years, cf. Municipal master plan.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Kommuneplanens langsiktige del	Long-term component of the municipal master plan	Obligatorisk del av kommuneplanen, se denne. Den langsiktige delen omfatter mål for utviklingen lokalt, retningslinjer for sektorenes planlegging og en arealdel for forvaltning av arealer og andre naturressurser.	Obligatory component of the Municipal master plan (cf.) This component comprises goals for the local development, guidelines for sector planning and a land use part for the management of land and natural resources.
Kommunestyre	Municipal Council	Direkte folkevalgt forsamling og den øverste beslutningsmyndighet i kommunen.	Directly elected assembly and the supreme decision-making body of the Municipality.
Konsekvensutredning	Environmental impact assessment (EIA)	<p>Lovfestet krav til forundersøkelser med formål å sikre at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn blir vurdert under forberedelsen av planer eller tiltak, og når det blir tatt stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, planer eller tiltak kan gjennomføres.</p> <p>For planer og tiltak som omfattes av krav til utredning skal det tidligst mulig under forberedelsen av planen eller tiltaket utarbeides forslag til program for plan- og utredningsarbeidet. Plan- og utredningsprogram for konsekvensutredning er obligatorisk for fylkesplan, kommuneplanens arealdel hvor det angis arealer for utbyggingsformål, regulerings- eller bebyggelsesplaner for nærmere definerte prosjekter, samt tilsvarende for søknader etter sektorlover og verneområder etter naturvernloven. Respektive myndigheter med ansvar for planer og lanserte prosjekter er ansvarlige myndigheter for behandlingen av plan- og utredningsprogram samt konsekvensutredning.</p> <p>Forslag til program skal gjøre rede for formålet med planen eller søknaden, behovet for utredninger og opplegg for medvirkning. Forslaget sendes på gjennomsyn for kommentarer til berørte instanser og legges ut til offentlig ettersyn. Planforslag eller søknad med konsekvensutredning skal utarbeides på grunnlag av fastsatt plan- og utredningsprogram, og sendes på gjennomsyn til berørte instanser og legges ut til offentlig ettersyn. Vedtak i saken med</p>	<p>Statutory requirement for investigations in order to ensure that the environment, natural resources and the community are taken into account during the initiating phase of a plan or a project, and when a decision is taken as to whether, and if so subject to what conditions, the plan or the project may be carried out.</p> <p>As early as possible during the initiating phase there should be prepared a proposal for program of the planning and assessment tasks. Such a program is obligatory for the carrying out of the County master plan and the Land use part of the municipal master plan designating building areas, and furthermore for Zoning plans and Building development plans comprising projects of certain categories. The same applies for applications according to sectoral legislation and proposals for protection of certain kinds of areas according to the Nature Conservation Act. The authorities concerned, whether planning or projects, are responsible authorities for the handling of plan- and assessment program as well the assessment itself.</p> <p>Proposal for a program should clarify the purpose of the plan or the application, the needs for investigations and participatory procedures. The proposal should be sent for review to concerned entities and for public inspection. The plan or application together with the assessment should be prepared according to the decided plan- and assessment program, and then submitted for review to entities concerned and for public inspection. The final decision with justifications should be publicized. In this regard there should be an explanation on how the assessed impacts of the plan or the application have</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>begrunnelse skal offentliggjøres. Her skal det fremgå hvordan virkningene av planforslag eller søknad og innkomne uttalelser har vært vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt ved vedtaket. I vedtaket kan det stilles vilkår med sikte på å overvåke og avbøte mulige negative virkninger av negativ betydning.</p> <p>Bestemmelser og forskrifter om bruk av konsekvensutredninger i planlegging er vedtatt i medhold EU's og UN's direktiv og konvensjoner. Dersom planer og tiltak som behandles etter plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger kan få vesentlige negative virkninger i et annet land, skal vedkommende stat varsles og gis anledning til å medvirke i plan- og utredningsprosessen etter gjeldende bestemmelser.</p>	<p>been evaluated and taken into account. In the final decision, requirements might be formulated in order to monitor and mitigate possible negative impacts of significance.</p> <p>The provisions together with Subordinate legislation regarding the use of EIA in planning are adopted according to EU's and UN's directives and conventions. If plans and projects considered pursuant to the current rules and regulations may have significant negative effects in another country, the state in question shall be notified and given the opportunity to participate in the planning or assessment process pursuant to these provisions.</p>
Kulturminneloven	Cultural Heritage Act	<p>Lov av 9. juni 1978 nr. 50 som regulerer fredning og vern kulturminner, se kulturminnevern. Denne loven gjelder også når det etter annen lov, som plan- og bygningsloven, treffes vedtak som påvirker kulturminneinteressene.</p>	<p>Act of June 9, 1978 no. 50 concerning protection and preservation of cultural heritage, cf. Cultural heritage. This Act has to be taken into account in any decisions taken pursuant to another Act, like the Planning and Building Act that may affect the cultural heritage.</p>
Kulturminnevern	Protection of cultural heritage	<p>Generell karakteristikk av offentlig policy, strategier og virkemidler for vern av kulturminner. Alle typer spor etter menneskelig virksomhet, herunder enkelt lokaliteter for historiske hendelser, tro eller tradisjon kan underlegges vern. Det samme gjelder områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng. Kongen fastsetter hvem som er rette myndighet i kulturminnespørsmål. Det kan også bestemmes at kommuner og fylkeskommuner skal være rette myndighet. Departementet kan bestemme at kommuner og fylkeskommuner skal så langt det er mulig yte faglig bistand i vern etter kulturminneloven.</p> <p>Alle typer arealfaste kulturminner eldre enn inntil 1537 er automatisk fredet. For samiske</p>	<p>General characteristic of public policy, strategies and instruments for the protection of cultural heritage. Any kind of traces of human activity, including places associated with historical events, beliefs and traditions may be protected. The same applies for any area where a monument or site forms part of a larger entity or context. The King in Government Council Meeting determines which the proper authority for cultural heritage matters is. It may also be decided that municipal and county municipal authorities shall be the proper authorities in this regard, and further that these authorities should as far as possible, provide expert assistance in cases under the Cultural Heritage Act.</p> <p>All possible kinds of land fixed remains dated earlier than 1537 AD are automatically protected. It is also the case for similar remains of Sami monuments over 100 years</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>kulturminner gjelder tilsvarende om de er mer enn 100 år gamle. Det samme gjelder konstruksjoner fra perioden 1537-1649, hvis ikke kompetent myndighet bestemmer annerledes. Iverksetting av tiltak som kan få virkninger for fredete kulturminner skal meldes til vedkommende myndighet som avgjør om og i tilfelle på hvilken måte det kan gjennomføres. Viser det seg først mens arbeidet pågår at det kan virke inn på automatisk fredet kulturminne, skal dette meldes umiddelbart og arbeidet stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnet.</p> <p>Det kreves ikke tillatelse fra vernemyndigheten for oppføring av bygg og anlegg som er i samsvar med reguleringsplan eller bebyggelsesplan. Tilsvarende gjelder for områder som i kommuneplanens arealdel er utlagt til byggeområder, og vedkommende myndighet etter kulturminneloven har sagt seg enig i arealbruken. Ulovelige oppførte bygg, anlegg m.v. kan departementet kreve fjernet eller rettet innen en viss frist.</p> <p>Departementet kan frede bygninger, anlegg m.v. fra nyere tid, eller deler av byggverk og anlegg av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Når slikt arbeid med fredning starter opp, skal det tas kontakt med berørte kommuner. Fredningsarbeidet skal kunngjøres i minst 2 aviser på stedet der det gjøres rede for påtenkte fredning og dens antatte konsekvenser. Så vidt mulig bør grunneiere og rettighetshavere i området underrettes per brev. På tidlig tidspunkt skal det også søkes samarbeid med myndigheter, organisasjoner m.v. som har særlig interesse i arbeidet. Forslaget til fredning annonseres for utleggelse til offentlig ettersyn. Frist for uttalelse til forslaget må ikke settes kortere enn 6 uker fra kunngjøring. I samband med kunngjøringen skal</p>	<p>old. Unless competent authority decides otherwise, standing structures confirmed at any time as originating in the period 1537-1649 are automatically protected by law. Initiating of projects that might have an impact on protected remains, constructions and buildings shall be reported to the authority concerned, which decides whether and in case how the project could be carried out. If it only becomes apparent after work has begun that this may damage, destroy, change, move etc. an automatically protected monument or site, the work must be reported immediately to the competent authority and the work should be stopped in so far as it may affect the monument or site.</p> <p>Permission from the cultural heritage authority is not required for buildings and constructions in accordance with a Zoning plan or a Building development plan. The same applies to areas designated for building purposes in the Land use part of the municipal master plan, where the cultural heritage authority has consented to such land use.</p> <p>The Ministry may protect structures and sites or parts of these, which are valuable architecturally or from the cultural history point of view. When such work on protection commences, the municipalities involved must be contacted. The protection work shall be publicized in at least 2 newspapers describing the intended protection order and its likely consequences. Landowners and holders of rights should as far as possible be informed by letter. When a protection order is being prepared, cooperation shall be sought at an early stage with the authorities, organizations etc. with special interest in the matter. The protection proposal shall be publicly announced for public inspections. A time limit for comments must be no less than 6 weeks after the date of announcement. In connection with the publication of the protection order, the matter shall be submitted to the state sector authorities concerned. Before the protection order is finalized, the proposal shall be submitted for comment</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		saken legges frem for berørte statlige sektormyndigheter. Før endelig vedtak treffes skal forslaget forelegges kommunestyret til uttalelse. Departementet kan treffe vedtak om midlertidig fredning inntil saken er avgjort.	to the Municipal Council. The Ministry may impose a temporary protections order until the matter has been settled.
Kunngjøring av vedtatt plan	Proclamation of adopted plan	<p>Lovfestet påbud om offentliggjøring av lovfestede plantyper når de er endelig vedtatt for å informere om planstatus i vedkommende område og for å gi berørte rettighetshavere klagemuligheter.</p> <p>Påbud om offentliggjøring av fylkesplanen følger av informasjonsplikten knyttet til vedtak av Kongen i Statsråd.</p> <p>Vedtatt kommuneplanen offentliggjøres på en måte som finnes hensiktsmessig i kommunen. Regulerings- og bebyggelsesplaner annonseres i minst 2 aviser alminnelig lest på stedet. Grunneiere og andre rettighetshavere bør underrettes ved brev.</p>	<p>Statutory directive to publicize finally adopted statutory plans in order to inform about the status of planning in the actual area and to give affected holders of rights possibilities to raise complaints.</p> <p>For the adopted County master plan (cf.) formal requirements concerning publication follow the information procedures of the King in Council Meeting.</p> <p>Adopted Municipal master plans (cf.) should be publicized in a way found appropriate in the municipality. Zoning and Building development plans (cf.) shall be announced in at least 2 newspapers commonly read locally. Letters should notify landowners and other holders of rights.</p>
Kystsonen	Costal zone	<p>Naturgeografisk karakteristikk av et sammenhengende, men ikke formelt avgrenset, belte av land- og sjøareal som representerer spesielle miljøutfordringer og arealbrukskonflikter i fysiske planlegging.</p> <p>Mot sjø blir den geografiske avgrensningen av planleggingen i hovedsak bestemt av situasjonen lokalt samt formålet med og utfordringene i planleggingen, forutsatt innenfor grunnlinjen. Mot land spiller det generelle byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen en avgjørende rolle for planleggingen med hensyn til avgrensning, formål og bruk av virkemidler, se strandsonen, strandsonevern, byggeforbud.</p>	<p>Natural geographic characteristic of a continuous, although not formally delineated, belt of a land and sea area that represents particular environmental challenges and land use conflicts in physical planning.</p> <p>Towards the sea the geographical delineation of planning areas is in main depending of local circumstances, planning purposes and challenges to be met, provided inside the baseline. Towards land the general building ban of an area of 100 meters belt along the sea is of crucial importance in planning concerning delineation of planning areas, formulation of planning purposes and the use of instruments, cf. Shoreline belt, Shoreline belt protection, Building ban.</p>
Landbruksområder	Agricultural areas	Lovfestet term for arealbruk og reguleringsformål sammen med natur- og friluftsområder i kommuneplanens arealdel, og tilsvarende i reguleringsplan og bebyggelsesplan.	Statutory land use term and regulatory zoning category together with Nature- and Open-air recreation areas of the Land use part of the municipal master plan (cf.), and similarly instruments of the Zoning plan and Building development plan.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		Landbruksområder omfatter arealer for jord- og skogbruk, reindrift og gartnerier.	Agricultural areas comprise land for farming, market gardening, reindeer farming and forestry
Landskapsvernområde	Protected landscape areas	<p>Lovfestet term for geografisk område som ikke omfattes av reguleringsplan eller bebyggelsesplan, og som er underlagt bestemt vernestatus i henhold til naturvernloven, se denne. Landskapsvernområde kan opprettes for å bevare egenart eller vakkert natur- eller kulturlandskap. I slike områder må det ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art og karakter. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfelle om et tiltak må ansees å ville endre landskapets art eller karakter vesentlig.</p> <p>Økonomiske tap som påføres grunneiere og rettighetshavene ved opprettelse av landskapsvernområde kan kreves erstattet av staten. Kan ikke eiendom ikke lenger utnyttes på regningssvarende måte kan den kreves innløst, se erstatning og innløsning.</p>	<p>Statutory term for land area, not covered by Zoning plan or Building development plan, under a specific conservation status according to the Nature Conservation Act (cf.). Protected landscape areas may be established in order to preserve distinctive or beautiful natural or cultural landscapes. In such areas no activities may be undertaken, which can substantially alter the nature or character of the landscape. The County Governor decides in cases of doubt whether an activity must be considered as liable to alter substantially the nature or the character of the landscape.</p> <p>Landowners and holders of rights may claim compensation from the state for financial loss resulting from regulation to protected landscape areas. If the property not any longer can be used in a profitable way, the owner may claim realization of the property, cf. Compensation and Realization of property.</p>
Lov om miljøinformasjon	Environmental Information Act	Lov av 9. mai 2003, nr. 31. Formålet med loven er å sikre allmenheten adgang til miljøinformasjon slik at det blir enklere for den enkelte å bidra til bevaring av miljøverdier og samtidig beskytte seg selv mot helse- og miljøskader, og til å påvirke offentlige og private beslutningstakere i miljøspørsmål.	Act of May 9, 2003, No.31. The purpose of the Act is to ensure public access to environmental information thus make it easier for individuals to contribute to the protection of the environment and to protect themselves against injury to health and environmental damage, and to influence on public and private decision-makers in environmental matters.
Medvirkning	Public participation	<p>Lovfestet betegnelse på bestemte former for samhandling mellom planmyndigheter og planleggende enhet på den ene side og gruppering som berøres av eller har spesiell interesse i planleggingen på den andre.</p> <p>Utover krav til offentlig opplysningsplikt, informasjon samt samråd og berørtes rett til uttalelse før vedtak fattes, er det ingen lovfestede krav til medvirkningsformer på bestemte trinn i planprosessen, ei heller at bestemte former for medvirkning er en entydig betingelse for at planer</p>	<p>Official and statutory term characterizing communicative connections between planning authorities and the plan preparation entity on the one hand, and groups of particular interests and directly affected people on the other.</p> <p>Except requirements for publication, information and consultation and concerned interests rights to express an opinion before decision is taken, there are no statutory requirement for certain forms of participation at different stages of the planning process, or that the use of specific participatory instruments should be considered a clear</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		kan tillegges rettsvirkninger. Planmyndighetene i stat, fylkeskommune og kommune skal fra et tidlig tidspunkt i planleggingsarbeidet drive en aktiv opplysningsvirksomhet overfor offentligheten om planleggingsvirksomheten etter plan- og bygningsloven. Berørte enkeltpersoner og grupper skal gis anledning til å delta aktivt i planprosessen. Ved kunngjøring av planutkast for alle lovfestede plantyper skal det gjøres oppmerksom på om det foreligger alternative lovfestede utkast til planen som ikke har eller vil bli kunngjort. Det skal i tilfelle opplyses at de er tilgjengelige hos planmyndigheten. En hver har rett til å gjøre seg kjent med utkast til lovfestede planer og med de dokumenter som ligger til grunn for planutkastene, med de unntak som følger av offentlighetsloven.	condition for validating the plan. The state, county municipal and the municipal planning authorities shall make an active effort at an early stage of the planning work to inform the public about planning activities pursuant to the Planning and Building Act. Affected individuals and groups shall be given an opportunity to participate actively in the planning process. When statutory categories of plans are published, it shall be pointed out whether there are alternative statutory draft plans, which have not been or will be made public. If so, it shall also be pointed out that these are available at the office of the planning authority. Any person has the right, at the office of the authority concerned, to acquaint himself with the alternative statutory draft plans and with the documents forming the basis for these plans, with the exceptions that follows from the Public Administration Act.
Meldepliktige tiltak	Projects to be notified for building works	Lovfestet betegnelse på byggetiltak som ikke krever byggesøknad og full søknadsbehandling, se byggesøknad, søknadspliktige tiltak. Meldepliktige tiltak er driftsbygninger i landbruket, midlertidige eller transportable bygninger, konstruksjoner eller anlegg, herunder campingvogner, telt o.l., mindre byggearbeider på en boligeiendom, og byggearbeid innenfor området til en enkelt bedrift.	Statutory term on building projects that not require building permit application and full permitting procedure, cf. Building permit application, Projects requiring building permit application. Projects to be notified are agricultural buildings, temporary or transportable buildings, structures or installations, including caravans, tents etc., minor projects on developed residential property, and building work within the area of a particular enterprise.
Midlertidig bygge- og deleforbud	Temporary prohibition against division and construction work	Lovfestet betegnelse på regulering som medfører tidsavgrenset forbud mot eiendomsdeling eller bygging, alternativt begge deler innenfor et avgrenset område. Staten ved Kongen kan gjennom rikspolitiske bestemmelser nedlegge midlertidig byggeforbud, kommunen kan forby deling og bygging i påvente av oppdatert regulering, se byggeforbud.	Statutory term for time limited regulation prohibiting subdivision of property, building activities or both within a delimited area. The central state, i.e. the King in Government Council Meeting, may temporary prohibit building activities, the Municipality may prohibit subdivision and building when updating of the regulatory status for a particular area is needed, cf. Building ban.
Mindre vesentlig endring	Less important planning changes	Lovfestet betegnelse på endringer i juridisk bindende planer som av den planmyndigheten som treffer vedtaket vurderes å være av uvesentlig karakter.	Statutory term for alterations of legally binding plans, which the deciding planning authority considers to be of minor character.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		Mindre vesentlige endringer i reguleringsplan og bebyggelsesplan kan avgjøres av det faste utvalg for plansaker. Endringer som kan medføre økte utgifter for kommunen skal på forhånd legges frem for kommunestyret. Mindre vesentlige endringer som følge av tekniske forhold i reguleringsplaner for riks- og fylkesveier kan i den aktuelle gjennomføringsperioden avgjøres av regionvegkontoret. Også ved mindre vesentlige endringer i reguleringsplan og bebyggelsesplan har eiere (fester) som berøres direkte av tiltaket rett til å uttale seg om forslaget.	Less important changes to a Zoning plan and Building development plan may be decided by the Standing Committee for Planning Matters. Changes that may lead to increased municipal expenses should in advance be presented for the Municipal Council. The Regional Road Office may undertake minor changes to Zoning plans for state- and county roads, as far technical circumstances are creating needs for changes during the implementation. Also minor changes require information to owners (or essees) who have a right to express their opinion in the case their properties are affected.
Minste uteoppholdsareal (MUA)	Minimum outdoor stay area	Mål for grad av utnyttelse gitt i veileder til byggeforskriftene. Minste uteoppholdsareal er det minst tillatte areal i kvadratmeter til uteopphold på boligtomter. Det omfatter den ubebygde del av buggetomta (jf.) som ikke brukes til motorisert transport og parkering.	Measure of the degree of plot exploitation recommended in the Subordinate legalization (cf.) of the Planning and Building Act. The minimum outdoor stay area is the minimum area in square meter required for out-door activities within the Building site (cf.). This area is the unbuilt part of the site not used for motorized transport and parking.
Nasjonale interesser	National interests	Lovfestet betegnelse som karakteriserer sentrale myndigheters suverene rett til å definere planleggingens innhold basert på hensynet til nasjonens interesser, som i motsetning til interesser som måtte melde seg regionalt og lokalt. I denne sammenheng kan sentrale planmyndigheter initiere planlegging og gripe inn i regionale og lokale planprosesser.	Statutory term reflecting the supreme authority of the central state to define the content of planning policies based on the interests of the nation. In this regard, central state planning authorities can initiate planning and interfere into regional and local planning processes.
Nasjonalpark	National park	Lovfestet trem for geografisk område underlagt bestemt vernestatus i henhold til naturvernloven, se denne. Nasjonalparker kan opprettes på statens grunn for å bevare større urørte eller i det vesentlige urørte eller egenartede eller vakre naturområder. Områder av samme art, men som ikke er i statens eie, og som grenser inntil statens grunn, kan også inkluderes i området for nasjonalparken. I nasjonalparker skal naturmiljøet vernes. Landskapet med planter, dyreliv og natur- og	Statutory term for land areas under a specific conservation status according to the Nature Conservation Act (cf.) National parks may be established on state land to preserve large unspoiled or essentially unspoiled or distinctive or beautiful natural areas. Land of the same characteristics bordering the area, but not in state ownership may also be included in the area of the national park. In national parks the natural environment shall be protected. The landscape with its flora, fauna and natural and cultural monuments shall be protected

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>kulturminner skal vernes mot utbygging, anlegg, forurensninger og andre inngrep. Vedtak om opprettelse av nasjonalparker treffes av miljøverndepartementet.</p> <p>Økonomiske tap som påføres grunneiere og rettighetshavene ved opprettelse av nasjonalpark kan kreves erstattet av staten. Kan eiendom ikke lenger utnyttes på regningsssvarende måte kan den kreves innløst, se erstatning og innløsning.</p>	<p>against development, construction, pollution and other encroachments. The Ministry of Environment decides the establishment of national parks.</p> <p>Land owners and holders of rights may claim compensation from the state for financial loss resulting from regulation to national parks. If the property not any longer can be used in a profitable way, the owner may claim realization of the property, cf. Compensation and Realization of property.</p>
Naturminne	Natural monuments	<p>Lovfestet benevnelse på naturgitte forekomster underlagt bestemt vernestatus i henhold til naturvernloven, se denne.</p> <p>Geologiske, botaniske og zoologiske forekomster som har vitenskapelig eller historisk interesse eller som er særpregede, kan fredes som naturminne. Det gjelder også fosser og andre deler av vassdrag. Arealer omkring forekomsten kan fredes sammen med forekomsten som naturminne når det finnes nødvendig for å sikre vernet. Miljøverndepartementet bestemmer opprettelse av naturminner samt utformingen av bestemmelser om gjennomføring og skjøtsel.</p> <p>Ved fredning av naturminne har grunneiere av og rettighetshavere til fredete eiendommer rett til erstatning som følger av vedtaket. Når eiendom ikke lenger kan utnyttes på regningsssvarende måte som følge av fredningsvedtaket, kan eieren kreve innløsning, se erstatning og innløsning.</p>	<p>Statutory term for natural features under a specific conservation status according to the Nature Conservation Act (cf.)</p> <p>Geological, botanical and zoological features of scientific or historical interest or which are of distinctive character may be protected as natural monuments. The same applies for waterfalls and other parts of watercourses. Areas surrounding the features in question may be protected together with the natural monument, when this is considered necessary for its protection. The Ministry of Environment decides the establishment of nature monuments and the formulation of provisions for their implementation and management.</p> <p>Regulation to natural monument gives the landowners as well as the holders of right a right to claim compensation. When property not any longer can be used in a profitable way, the owner has the right to require realization of property, cf. Compensation and Realization of property.</p>
Naturresevater	Nature reserves	<p>Lovfestet betegnelse på geografisk område underlagt bestemt vernestatus i henhold til naturvernloven, se denne.</p> <p>Naturresevater kan opprettes for å frede områder med urørt, eller tilnærmet urørt natur eller områder som utgjør en spesiell naturtype og som har særskilt vitenskapelig eller pedagogisk betydning eller som skiller seg ut ved sin egenart.</p>	<p>Statutory term for land areas under a specific conservation status according to Nature Conservation Act (cf.)</p> <p>Nature reserves may be established to protect unspoiled or virtually unspoiled areas, or areas which consist of distinctive biotopes of special scientific or pedagogical significance, or which stands out by virtue of its distinctive features. An area may be totally protected or protected for</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>Et område kan totalfredes eller fredes for bestemte formål som reservater. Alle typer inngrep som kan true livsmiljøet i naturreservater kan totalforbys. Miljøverndepartementet bestemmer opprettelse av naturreservater samt utforming av bestemmelser og retningslinjer for skjøtsel.</p> <p>Ved opprettelse av naturreservater har grunneiere av og rettighetshavere til fredete eiendommer krav på erstatning som følger av vedtaket. Når eiendom ikke lenger kan utnyttes på regningssvarende måte som følge av fredningsvedtaket, kan eieren kreve innløsning, se erstatning og innløsning.</p>	<p>specific purposes as reserves. Any kinds of encroachments that might represent a threat to flora and fauna within the reserve may be totally prohibited. The ministry of Environment decides the establishment of nature reserves and the provisions for management.</p> <p>Regulation to natural reserves gives the landowners as well as the holders of right a right to claim compensation. When property not any longer can be used in a profitable way, the owner has the right to require realization of property, cf. Compensation and Realization of property.</p>
Naturvern	Nature conservation	<p>Generell karakteristikk av offentlig policies, strategier og virkemidler for vern av natur og landskap.</p> <p>Naturvern er, jf. naturvernloven, å disponere naturressursene ut fra hensynet til den nære samhörighet mellom mennesket og naturen, og til at naturens kvalitet skal bevares for fremtiden. Inngrep i naturen bør bare foretas ut fra langsiktig og allsidig ressursdisponering som tar hensyn til at naturen i fremtiden vil bevares som grunnlag for menneskenes virksomhet, helse og trivsel.</p> <p>Miljøverndepartement er øverste myndighet i naturvernspørsmål. Direktoratet for naturforvaltning sammen med fylkesmannen er operative organer for forvaltningen av områder og forekomster underlagt forskjellig vernestatus, se nasjonalparker, landskapsvernområder, naturreservater, og naturminner.</p> <p>Når vernearbeid etter naturvernloven starter opp, skal det tas kontakt med berørte fylkeskommuner og kommuner for å drøfte spørsmål om avgrensning, innhold og spørsmål av betydning for</p>	<p>General characteristic of public policies, strategies and instruments for the conservation of nature and landscape.</p> <p>Protection of nature means, pursuant to the Nature Conservation Act (cf.), the management of natural resources based on acknowledgement of those interrelationships of man and nature, and on the preservation of the quality of nature for the future. Encroachments in nature should only be undertaken on the basis of a long-term and comprehensive management of the resources providing for the preservation of nature in the future as the basis for human activity, health and well-being.</p> <p>The Ministry of Environment is the supreme authority in nature conservation matters. The Directorate of Nature Conservation together with the County Governor are the operative authorities for the management of areas and features under various regulatory status of conservation, cf. National parks, Protected landscape areas, Nature reserves and Natural monuments.</p> <p>When such work on protection commences, the municipalities involved must be contacted. The protection work shall be publicized in at least 2 newspapers</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>fylkeskommunens og kommunens planarbeid. Vernearbeidet skal kunngjøres i minst 2 aviser på stedet der det gjøres rede for påtenkte vernetiltak og deres antatte konsekvenser. Om mulig bør grunneiere og rettighetshavere i området underrettes per brev. På tidlig tidspunkt skal det også søkes samarbeid med myndigheter, organisasjoner m.v. som har særlig interesse i arbeidet. Forslaget til vern skal annonseres for utleggelse til offentlig ettersyn. Frist for uttalelse til forslaget må ikke settes kortere enn 6 uker fra kunngjøring. I samband med kunngjøringen skal saken legges frem for fylkeskommunen og berørte statlige sektormyndigheter for uttalelse. Før endelig vedtak treffes skal forslaget forelegges kommunestyret til uttalelse. Departementet kan treffe vedtak om midlertidig fredning inntil saken er avgjort.</p>	<p>describing the intended protection order and its likely consequences. Landowners and holders of rights should as far as possible be informed by letter. When a protection order is being prepared, cooperation shall be sought at an early stage with the authorities, organizations etc. with special interest in the matter. The protection proposal shall be announced for public inspections. A time limit for comments must be no less than 6 weeks after the date of announcement. In connection with the publication of the protection order, the matter shall be submitted to the state sector authorities concerned. Before the protection order is finalized, the proposal shall be submitted for comment to the Municipal Council. The Ministry may impose a temporary protection order until the matter has been settled.</p>
Naturvernloven	Nature Conservation Act	<p>Lov av 19. juni 1970 nr. 63 som regulerer fredning og vern av natur og naturelementer, se naturvern. Den som planlegger større arbeider, anlegg eller virksomhet som vil medføre vesentlig endring av landskapets karakter eller vesentlig skade på naturmiljøet for øvrig, skal før arbeidene iverksettes, forelegge saken til uttalelse for vedkommende myndighet etter denne loven.</p>	<p>Act of June 19, 1970 no. 63 concerning protection and preservation of the natural environment, cf. nature conservation. Anyone planning major works, construction or activity, which will entail substantial changes to the character of the landscape or otherwise substantial damage to the natural environment, shall, before such work commences, submit the matter for consideration by the appropriate authority under this Act.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Offentlig ettersyn	Public review; public inspection	<p>Lovfestet betegnelse på den plikt planmyndigheten har til å gjøre planforslag kjent for berørte og allmennheten før planforslaget innstilles til godkjenning.</p> <p>Forslag til kommuneplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan legges ut til offentlig ettersyn. Kunngjøringen skal foretas i minst to aviser som er alminnelig lest på stedet. Normalt bør ikke fristen for å avgi merknader til planforslaget settes kortere enn 30 dager. For detaljplaner som reguleringsplan og bebyggelsesplan bør grunneiere og rettighetshavere underrettes ved brev.</p>	<p>Statutory term characterizing the duty of the local planning authority to publicize planning proposals for the public and affected parties before the planning proposal is recommended for approval.</p> <p>Proposals for Municipal master plans, Zoning plans and Building development plans must be made available for public inspections. Plan proposals to be made available for inspection should be announced in at least two newspapers commonly read in the locality. A time limit, not less than 30 days, may be stipulated for expressing an opinion to the plan. For detailed plans, as Zoning plans and Building development plans, land owners and other holders of rights should be addressed by postal letter.</p>
Offentlige trafikkområder	Public traffic areas	<p>Lovfestet arealbruk og reguleringsformål i regulerings- og bebyggelsesplaner.</p> <p>Offentlige trafikkområder er her forstått som veier som innbefatter gater med fortau, gangveier, sykkelveier, gatetun, og plasser, videre bruer, kanaler, jernbaner, sporveier, rutebilstasjoner, parkeringsplasser, havner, flyplasser samt andre trafikkinnetninger og nødvendige arealer for anlegg og sikring m.v. av trafikkområder.</p>	<p>Statutory land use term and regulatory category of the Zoning plan and the Building development plan.</p> <p>Public traffic areas comprise roads, which for this purpose can include streets with pavements, footpaths, cycle paths, courtyards and squares, and further bridges, canals, railways, tramways, bus stations, parking areas, harbors, airports and other traffic facilities and the necessary land for installations and means to enhance the safety etc. of traffic areas.</p>
Offentlighetsprinsippet	Public information principle	<p>Konstitusjonsfestet prinsipp som med få unntak pålegger myndighetene å gjøre sine forvaltningsdokumenter og avgjørelser offentlig tilgjengelige. Enkeltopplysninger som måtte inngå i dokumenter og avgjørelser kan likevel være unntatt fra offentlighet. Myndigheter plikter å journalføre sin virksomhet. Med ytterst få unntak har allmennheten rett til overvære domstolsforhandlinger, og møter i demokratisk valgte myndighetsforsamlinger i stat og kommune. For å fremme åpenhet omkring offentlig virksomhet har den som gir opplysninger om offentlig forvaltning til aviser, radio eller televisjon rett til å forbli anonym.</p>	<p>Constitutionally based principle requiring that public authorities, with few exceptions, should make their documents and decisions public available. Particular pieces of information connected to such material can still be kept secret. Public authorities are obliged to keep records on matters handled. With few exceptions the public at large has the right to attend court cases and meetings in publicly elected state and municipal councils or committees. In order to enhance openness concerning public activities the provider of information on public affairs to newspapers, radio and television has the right to act in secret.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Områder for råstoffutvinning	Areas for extraction of raw materials	Lovfestet arealbruk og reguleringskategori i kommuneplanens arealdel. I hovedsak vil det kunne omfatte gruvedrift, grustak, steinbrudd, etc.	Statutory land use term and regulatory zoning category of the Land use part of the municipal master plan (cf.). In main it includes mining, soil extractions, quarries, etc.
Områder for spesiell bruk eller vern av sjø og vassdrag	Areas for special use or protection of sea and watercourses	Lovfestet arealbruk og reguleringsformål i kommuneplanens arealdel. Disse områdene inkluderer bruk eller vern av sjø og vassdrag, herunder ferdsel-, fiske-, akvakultur-, natur og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon med en eller flere av de nevnte arealbrukskategorier.	Statutory land use term and regulatory category of the Land use part of the municipal master plan. These areas include areas for traffic, fisheries areas, aquaculture areas, Nature areas and Open-air recreation areas (cf.) separately or in combination with one or more of the mentioned land uses.
Oversiktsplan	Overall plan	Profesjonsrelatert karakteristikk av plantype som er utarbeidet med sikte på styring av fremtidige avgjørelser som gjelder utviklingen av fysisk miljø. Oversiktsplan representerer motsatsen til detaljplan, se denne. Plankartet i oversiktsplaner har gjerne en målestokk mellom 1:5000 og 1:20 000, men målestokken kan også være større eller mindre avhengig av formålet. Kommuneplanens arealdel er en lovfestet oversiktsplan (jf.).	Professional characterization of a plan that either is prepared for directing or guiding future decisions concerning the evolution of the physical environment. An overall plan represents the opposite plan category to a Detailed plan (cf.) The plan map of an overall plan is usually in a scale between 1:5 000 and 1:20 000, and even minor scales, depending on the purpose of the plan. The Land use part of the municipal master plan is a statutory overall plan (cf.).
Plan- og bygningloven	Planning and Building Act	Lov av 14. juni 1985 nr. 77. Lovens formål er å legge til rette for samordning av statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser, utbygging, samt å bidra til å sikre estetiske hensyn.	Act of June 15, 1985 no. 77. The purpose of the Act is to facilitate for coordination of state, county municipal and municipal activities and to create a basis for decisions relating to exploitation and protection of natural resources, development, and to contribute to safeguard the estetic aspects in planning and permitting.
Planbestemmelser	Planning provisions	Juridisk bindende direktiver for utviklingen innfor et bestemt område, formulert med referanse til plankartet, og enten trykket på plankartet eller i selve dokumentteksten, alternativt i begge deler av plandokumentet.	Legally binding directives for the development within a defined area. The formulations of the provisions refer to the plan map, and are either printed on the plan map or in the document text, alternatively in both parts of the plan document.
Plankart	Plan map	Grafisk-tematisk fremstilling av eksisterende og fremtidig lokalisering, avgrensning samt utforming av arealbruk, arealutnyttelse, bebygd struktur og/eller byggverk i gitt målestokk, eventuelt med supplerende fremstillinger av samme, hvor innholdet i fremstillingen også blir beskrevet i tekst i form av bestemmelser og retningslinjer, se planbestemmelser og planretningslinjer.	Graphic-thematic presentation of existing and prospective localizations, delimitations together with designations of land uses, densities, built-up structures and/or constructions in specific scales, eventually with supplementing schemes of the same physical elements. The content of this presentation is described and validated in text, in terms of legally binding provisions and guidelines, cf Planning provisions, Planning guidelines.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Planlegging av vann og avløp	Water and sewage planning	Generell betegnelse for planlegging av vannforsyning og avløpssystem. Kommunene er ansvarlige for denne planleggingen, hvor ansvaret for utførelsen ligger hos vann- og avløpsseksjonene, eller tilsvarende avdelinger, alternativt flere kommuner kan samarbeide om denne planleggingen og tjenesteproduksjonen, jf. interkommunalt samarbeid. I det siste tilfellet er gjerne blir gjere dette samarbeidet organisert gjennom et selskap med begresnet ansvar. Selskapet blir i så fall ansvarlig for planleggingen og tjenestene. Utbygging og drifting av vann- og avløpsinfrastruktur blir finansiert gjennom brukervgifter.	General term for planning of water supply and sewer system. This planning is under the responsibility of the municipalities, where the executing operations are organized within water and sewer sections or departments, alternatively several municipalities can cooperate in the provision of these kinds of services, cf. Inter-municipal cooperation. If the latter should be the case, this cooperation is organized through a limited company, which will be responsible for planning and water and sewer services. Water and sewer infrastructure as well as the services are financed by user fees.
Planretningslinjer	Planning guidelines	Administrativt-politisk, men ikke juridisk bindende direktiver for utviklingen innfor et bestemt område, formulert med referanse til plankartet. Retningslinjene trykkes vanligvis i tekstdelen av plandokumentet.	Administrative-political, but not legally binding, directives for the development within a defined area. The formulations of the guidelines refer to the plan map, and are usually printed in the text part of the plan document.
Planrevisjon	Revision of plans	Lovfestet betegnelse for obligatorisk oppdatering eller endring av eksisterende plan. Fylkeskommuner og kommuner plikter å vurdere henholdsvis fylkesplanen og kommuneplanen for oppdatering og eventuelt endre disse plantypene minst en gang i løpet av valgperioden. Planmyndighetene i kommunen plikter dessuten å sørge for oppdatering av reguleringsplaner etter behov.	Statutory term for obligatory updating or amendment of an existing plan. County municipalities and municipalities are obliged to undertake review of their County master plans and Municipal master plans respectively, in order to update and change these types of plans at least once during the election period. Besides the planning authority is in charge of updating of Zoning plans due to needs (cf.).
Plansaksgebyr	Planning fee	Lovfestet betegnelse på avgift betalt av forslagsstiller til kommunen for å dekke kostnader ved den offentlige behandlingen av regulerings- og bebyggelsesplaner, jf. gebyr.	Statutory term for amount of money paid by the initiator of a proposal for a Zoning plan or a Building development plan to the Municipality. The fee is meant to cover municipal expenses incurred through public handling of the planning proposal, cf. Fee.
Privat reguleringsforslag	Private zoning proposals	Lovfestet betegnelse for reguleringsforslag, eventuelt forslag til bebyggelsesplan, se dette, fremmet av grunneiere, rettighetshavere og andre interesserte. I praksis blir ofte "private reguleringsforslag" forstått som forslag til regulerings- og bebyggelsesplaner som blir	Statutory term for Zoning plan, alternatively or Building development plan (cf.) initiated and prepared by landowners, holders of rights or other groups of interests. In practice, the term is regularly understood as proposals for Zoning plans and Building development plans initiated and prepared by entities external to the municipal

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>utarbeidet på initiativ fra utenforstående enheter, og følgelig innsendt til den kommunale planmyndigheten for behandling. Forslagsstillere til regulerings- eller bebyggelsesplaner bør før planleggingen settes i gang forelegge planspørsmålet for det faste utvalget for plansaker. Utvalget kan gi råd om planen bør utarbeides og kan bistå i arbeidet. Når det kommer inn private planforslag, skal det faste utvalget for plansaker selv snarest mulig og innen 12 uker behandle forslaget. Forslagsstiller og kommune kan avtale en annen frist. Finner ikke det faste utvalget selv grunn til å fremme planforslag for området, skal forslagsstilleren underrettes ved brev. Omfatter forslaget uregulert område eller innebærer det en vesentlig endring av gjeldende reguleringsplan, kan forslagsstilleren kreve at planspørsmålet skal forelegges kommunestyret (jf.).</p>	<p>planning authority and accordingly submitted to the municipal planning authority for an eventual approval. Those initiating Zoning and Building development plans should before planning starts, present the planning issue to the Standing Committee for Planning Matters. This Committee can give advice about whether the plan should be prepared and can help in the planning work. When plan proposals are received, the Standing Committee for Planning Matters shall consider the proposal as soon as possible and within 12 weeks. The entity submitting the proposal and the Municipality may agree on another time limit. If the Committee itself finds no reason to present a Zoning proposal for the area, the entity who has submitted the proposal shall be informed by letter. If the proposal refers to unzoned land or entails a significant change in the existing Zoning plan, the entity who has submitted the proposal may demand that the zoning issue be put before the Municipal Council (cf.).</p>
Program for plan- og utredningsarbeid	Planning and assessment program	<p>Del av lovfested og obligatorisk beskrivelse av forestående plan- og utredningsarbeid i forbindelse med konsekvensutredninger i tilknytning utarbeiding av fylkesplaner, og kommuneplaner som setter retningslinjer eller rammer for fremtidig utbygging, samt for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, se konsekvensutredninger.</p>	<p>Part of statutory and obligatory description of planning and investigation tasks to be performed for an environmental impact assessment required for the carrying out of County plans and Municipal master plans giving directions for future development, and Zoning plans that might significantly affects the environment, natural resources and the community, cf. Environmental impact assessment.</p>
Rammetillatelse	General building permit	<p>Første trinn av byggemyndighetens godkjenning av søknad om byggetillatelse i de tilfeller byggemyndigheten bestemmer at behandlingen av søknaden skal foregå i to trinn, se byggetillatelse, igangsettingstillatelse.</p>	<p>The first stage of the building authority's adoptions of a building permit application in those cases this authority decides a two-stage evaluation process of the project, cf. Building permission, Permission to start building works.</p>
Refusjon	Refunding of infrastructure costs	<p>Lovfestet betegnelse på pålegg om å betale tilbake påløpne kostnader som er nødvendige for bygging av veger og anlegg for transport av vann, som vil øke verdien på eiendommer i strøket, jf. refusjonsenhet.</p> <p>Den som har lagt, omlagt eller utvidet godkjent</p>	<p>Statutory term for the regulatory order to reimburse costs necessarily incurred to complete building of roads, water and sewer lines, which will increase the value of affected properties, cf. Refund unit.</p> <p>Any person who has laid, re-laid or extended an approved public road or approved public installation for transporting</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>offentlig vei eller godkjent offentlig anlegg for transport av vann eller avløpsvann, kan kreve refundert samtlige utgifter som har vært nødvendige for å få utført tiltaket. Private refusjonskrav for samme kan bare kreves i de tilfeller planmyndigheten har stilt krav om opparbeiding av vei og hovedledning for vann samt avløpsvann for å kunne få byggetillatelse på vedkommende tomt, se byggetomta.</p> <p>Med veg forstås kjørebane med fortau og snuplasser, gangveg, sykkelsti, turveg og offentlig plass. Det kan ikke kreves refusjon for utgifter til offentlig vegstrekning hvor private avkjørsler ikke blir tillatt. Refusjonspliktig areal for denne type tiltak er ubebygd areal som kan bebygges og som på grunn av tiltaket får eller kan få etablert lovlig tilknytning til veg, vann- eller avløpsledninger. Som ubebygd areal regnes også ubebygd del av bebygd eiendom når den ubebygde delen kan bebygges selvstendig. Det samme gjelder del av bebygd eiendom som ikke kan bebygges, dersom eksisterende bebyggelse utgjør mindre enn 2/3 av tillatt utnyttelse. Ubebygd areal regnes også areal med bebyggelse som etter kommunens skjønn er saneringsmoden eller som av andre grunner har en klart lavere verdi enn verdien av den tomten den beslaglegger. Refusjon kan også pålegges tomt til den som har fått midlertidig utsettelse på oppfylning av krav om tilknytning til veg, og hovedledning for vann samt avløp.</p> <p>Refusjon kan også kreves av den som i medhold av regulerings- eller bebyggelsesplan har lagt ut grunn til eller opparbeidet felles avkjørsel, felles gårdsplass, annet fellesareal for flere eiendommer eller parkbelte langs industristrøk. Det samme gjelder for den som har lagt, omlagt eller utvidet privat anlegg for transport av vann eller avløpsvann i område som inngår i regulerings-</p>	<p>water or waste water may claim to have all the necessary costs refunded pursuant to the provisions of the Planning and Building Act. Private claims for a refund are subject to the condition that the project has been imposed according to of the planning authority's requirements for constructing the infrastructure concerned, cf. Building site.</p> <p>The term road in this context means a roadway with pavement and turning places, path, cycle track, public footpath or public place. No refund may be claimed of the costs of a stretch of public road from which private exit roads are not permitted. A refund for these kinds of projects is charged to an undeveloped area that may be built on, and that because of the project obtains or may obtain lawful connection to a road, water pipe or sewer according to requirements for such connections. An undeveloped part of a developed property is also regarded as an undeveloped area when the undeveloped part can be built on independently. The same applies for part of a developed property that cannot be built on independently, if existing buildings constitute less than 2/3 of the permitted utilization. Also an area with buildings, which in the opinion of the Municipality are due to demolition or which for other reasons have a value clearly lower than the value of the site they occupy, is regarded as undeveloped. Refunding is also to be charged to developed land that has been granted a temporary postponement of the fulfillment of its obligations for road, water supply and sewerage.</p> <p>Besides, a refund may be claimed by a person who in accordance with a Zoning plan or a Building development plan has provided land for a common exit road, common courtyard, and other area common to several properties or a green belt along an industrial area. And finally, anyone who has laid, altered or extended private installations for transporting water or waste water in an area included in a Zoning plan or a Building development plan, may claim a refund of costs.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>eller bebyggelsesplan. Refusjonspliktig areal i disse tilfellene er eiendommens areal i henhold til regulerings- eller bebyggelsesplan. For areal som helt eller delvis er bebygd gjelder tilsvarende prinsipper for fastsetting av refusjonsbeløpene som nevnt ovenfor.</p> <p>Innenfor området som underlegges refusjon, se refusjonsenheten, fordeles refusjonsbeløpene mellom eiendommene ut fra to faktorer, tomteareal og tillatt utnyttning, med henholdsvis 50 prosent på hver. Hvor utnyttningen ikke er fastlagt i godkjent plan, avgjør kommunen tillatt utnyttning. Kommunestyret kan for hele eller del av kommunen fastsette et annet forhold mellom fordelingsfaktorene. Refusjonsbeløp for areal underlagt byggeforbud eller som ikke kan bebygges av andre årsaker de refusjonspliktige ikke kan lastes for, kan ikke kreves innbetalt før rett til slik utnyttning inntreffer. Refusjonsbeløpet som kan pålegges den enkelte eiendom, skal oppad være begrenset til den verdøkning som tiltaket antas å medføre for eiendommen. Hvis denne begrensningen leder til at man ikke får dekket alle utgifter for en eller flere av eiendommene kan refusjonskreditor kreve at udekkede beløp blir fordelt på øvrige eiendommer. Grunneier (fester) kan kreve at denne verdøkningen skal fastsettes ved egen takst med rettsoppnevnte sakkyndige. Denne taksten kan påklages og vil da overprøves av nyoppnevnte sakkyndige.</p> <p>Kommunen foretar refusjonsberegningen. Før det treffes vedtak om foreløpig beregning legges saken frem for refusjonspliktige til uttalelse, og med informasjon om retten til å kreve takst. Når tiltaket er fullført sluttføres regnskapet som danner grunn for fastsettelse av endelig refusjonsbeløp og fordelingen av dette på de refusjonsberettigede.</p>	<p>Within areas liable to pay a refund, cf. the Refund unit, the refunding amounts allotted to each property are to be calculated according to two factors; the building plot area and the permitted utilization, 50 per cent each. When the utilization has not been determined in an approved plan, the Municipality will decide the presumably permitted utilization. The Municipal Council may, for the whole or part of the municipal area, determine another ratio between the factors or that other factors shall be applied. If as a result of a temporary prohibition against building, or for any other special reason unrelated to the affairs of the person liable to pay a refund, payment of the refund amount may not be claimed before the opportunity for such utilization occurs. The amount of the refund that may be imposed on the individual part of the property shall be limited to the added value that the project is assumed to confer to the property. If this constraint leads to a deficit of refund, the refund creditor may demand that the amount or the amounts that are not covered shall be distributed among the other properties. The property owner (or lessee) may demand that the added value be determined by valuation carried out by juridical appointed experts This valuation may be appealed, and a revaluation will be undertaken by another appointed team of experts.</p> <p>The Municipality is responsible for the calculations of the refunds. Before preliminary calculation is decided, the persons financially affected shall be sent the whole matter together with information on the right to demand valuation, for commenting. When the project is implemented and the accounts determining the refunding is finished, the allotting of the final refund amounts on the property owners is decided.</p> <p>Should a landowner be of the opinion that the land can not be developed in a financially justifiable way due to the refund imposed, he may claim that the developer of the project shall purchase the site, cf. Realization of</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		Hvis grunneier mener at arealet ikke kan bebygges på forsvarlig måte med det pålagte refusjonskravet, kan vedkommende kreve at tiltakshaver innløser arealet.	property..
Refusjonsenhet	Refund unit	Lovfestet betegnelse på det sammenhengende arealet hvor de inkluderte eiendommene får nytte, dvs. verdiøkning av de refusjonspliktige tiltakene. Utgiftene til gjennomføringen av refusjonspliktig tiltak skal samlet fordeles på arealet til de eiendommer som er refusjonspliktig til denne enheten, se refusjon.	Statutory term denoting the area in continuity where there will be a value rise of the included properties as a consequence of the building of infrastructure of which the costs are refundable, cf. Refunding of infrastructure costs. The total implementation costs of the project shall be distributed between areas of the properties liable to pay refund.
Regional planlegging	Regional planning	Profesjonsrelatert karakteristikk av offentlig planlegging underlagt egen planmyndighet på mellomnivået, dvs. mellom sentralt og lokalt nivå. Regional planlegging vil kunne omfatte aktivitetsplanlegging for offentlige sektorer, utforming av policies for regionens fysiske utvikling og tilrettelegging for regionens økonomiske utvikling. Regional planlegging forgår i regi av fylkeskommunen, se fylkesplanlegging.	Professional characterization of public planning under the authority of a separate planning unit at meso-level, i.e. between the central stat and local levels. Regional planning can include sectoral activity planning, formulating of policies for the physical development within the region and organizing of arrangements for the economic development of the region. Regional planning is under the authority of the County Municipality and is formally understood as County planning (cf.)
Regional utvikling	Regional development	Profesjonsrelatert karakteristikk av i det vesentligste den demografiske og sosioøkonomiske utviklingen innenfor et avgrenset geografisk område som i utstrekning ligger mellom lokalt og sentralt administrativt nivå. Selv om karakteristikken kan forstås som utviklingen innenfor et fylke, se dette, og fylkesnivået, blir ofte betegnelsen brukt uavhengig av spesifikke administrative regionale inndelinger, f.eks. områder som dekkes av to eller flere kommuner.	In main professional characterization of the demographic and sosio-economic evolution within a delineated territory extended between the extensions of local and central government levels. Although the characterization can be connected to the County (cf.) and the county level, the term is often used without reference to specific administrative regional divisions, for instance territories covering two or more municipalities.
Regionplan	Regional plan	Profesjonsrelatert karakteristikk av plantype som dekker planleggingen på myndighetsnivået mellom sentral stat og kommune. Regionplan er i dagens plansystem å forstå som fylkesplan eller fylkesdelplan, se dette.	Professional characterization of a plan category that include planning at the meso-level. In the current planning system a regional plan is formally understood as a County master plan or a Partial county master plan (cf.).

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Reguleringsbestemmelser	Zoning provisions	Juridisk bindende direktiver for utviklingen innfor et område som dekkes av reguleringsplan eller bebyggelsesplan (jf.). Reguleringsbestemmelsene er formulert med referanse til plankartet, trykkes vanligvis i selve dokumentteksten, alternativt på kart og i dokumenttekst, se planbestemmelser.	Legally binding directives for the development within an area covered by a Zoning plan or Building development plan (cf.). Zoning provisions are formulated with reference to the Plan map (cf.) and are usually printed in the document text, alternatively both on the Plan map and in the document text, cf. Planning provisions.
Reguleringsplan	Zoning plan	<p>Lovfestet betegnelse på fysisk detaljplan medfølgende juridisk bindende reguleringsbestemmelser, se dette, for fastlegging av utbygging og vern av arealer, vassdrag, sjøområder, bebyggelse og det ytre miljø i bestemte deler av en kommune.</p> <p>Reguleringsplan er tilnærmet obligatorisk for all utbygging. Byggetillatelse for søknadspliktige byggetiltak av noe størrelse kan således ikke gis før det foreligger godkjent reguleringsplan. I områder hvor det gjennomføres større bygge- og anleggsarbeider er følgelig reguleringsplan obligatorisk. Dessuten skal det utarbeides reguleringsplan i de områder hvor planmyndigheten i arealdelen til kommuneplanen har bestemt at utbygging bare kan skje etter slik plan. I alle disse situasjonene er imidlertid reguleringsplan sidestilt med bebyggelsesplan, se denne.</p> <p>Ellers skal reguleringsplaner utarbeides i den utstrekning det er nødvendig for å trygge realiseringen av oversiktsplanleggingen etter loven. Det er likevel slik at rikspolitiske bestemmelser, fylkesplan og arealdelen i kommuneplan bare skal være retningsgivende for utarbeiding av reguleringsplaner. De skal ikke gis større omfang enn at de kan gjennomføres innen rimelig tid.</p> <p>I reguleringsplan, og bebyggelsesplan, kan det reguleres til følgende arealbruksformål: Byggeområder, landbruksområder, offentlige</p>	<p>Statutory term for detailed physical plan together with legally binding provisions, cf. Zoning provisions, for regulating development and protection of land, water courses, sea areas, buildings and the external environment in specific areas in a municipality.</p> <p>The zoning plan is by and large obligatory for any kind of development. Thus, a building permission for projects of some extension can not be issued before a zoning plan is approved. Accordingly, in areas where building projects of some scale are to be build, the zoning plan is the obligatory regulatory instrument. Besides, the zoning plan is required in areas where the planning authority has decided that such a plan is a precondition for development. In all these situations the zoning plan is legally equalized with the Building development plan (cf.)</p> <p>Otherwise, a zoning plan should be prepared to the extent it is necessary to safeguard the realization of the overall plans according to law. However, National policy provisions, the County master plan and the Land use part of the municipal master plan (cf.) should only serve as guidelines for preparation of zoning plans. Zoning plans shall be sufficiently limited in scope to enable them to be implemented within a reasonable period of time.</p> <p>In zoning plans together with Building development plans, the following land use categories can be designated:</p> <p>Building areas, Agricultural areas, Public traffic areas, Public outdoor recreation areas, Danger areas, Special areas, Common areas, Areas for renewal (cf.) Several land use categories may be established within the same area or building. But the land use categories Open air</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>trafikkområder, friområder, fareområder, spesialområder, fellesområder og fornyelsesområder, se disse. Det kan fastsettes flere reguleringsformål innefor samme område eller i samme bygning. Reguleringsformålene friluftsområde og naturvernområde kan imidlertid ikke kombineres med formålet landbruksområde. Det kan fastsettes at et område eller en bygning etter nærmere angitt tid eller når nærmere angitte vilkår er oppfylte, skal gå over fra ett reguleringsformål til et annet. Til reguleringsplanen skal det i nødvendig utstrekning gis bestemmelser om utforming og bruk av arealer og bygninger i planområdet, se reguleringsbestemmelser. Bestemmelsene kan sette vilkår for bruken eller forby former for bruk for å fremme eller sikre formålet med reguleringen. Herunder bør det angis minste lekeareal per boenhet og nærmere regler for innhold og utforming av slike arealer. Det kan også i reguleringsbestemmelser fastsettes særskilt rekkefølge for gjennomføring av tiltak etter planen, se rekkefølgebestemmelser. Det kan imidlertid ikke fastsettes bestemmelser for vannføring og vannstand.</p> <p>I kommunen er det kommunestyret som skal ta initiativ til utarbeidelse av reguleringsplaner. Kommunestyret skal sørge for at det faste utvalg for plansaker lar utarbeide forslag til de reguleringsplaner som er påbudt. Det kan også på legge dette utvalget å la utarbeide reguleringsplaner for områder som ikke faller inn under reguleringsplikten. I begge tilfeller kan kommunestyret pålegge revisjon av planene etter som forholdene gjør det påkrevet. For øvrig kan hvem som helst fremme forslag til reguleringsplaner for kommunal behandling. Så fremt forslagene holder formelle krav til fremstilling, har planmyndighetene plikt til å ta</p>	<p>recreation area and Nature conservation area, may not be combined with the category Agricultural area (cf.). It may also be stipulated that an area or building after a specifically defined period of time or when other specific conditions have been fulfilled, shall be transferred from one land use category to another. To the extent necessary, provisions for the regulations concerning design and use of areas and buildings in the area covered by the plan should be formalized, cf. Zoning provisions. The provisions may impose conditions for use or may prohibit certain kinds of use in order to promote or ensure compliance with the purpose of the zoning. In this regard it may also be stipulated the smallest play area required for each dwelling unit and laid down further rules for the content and design of such areas. It might also be required that measures in pursuance of the plan should be implemented in a special order. No provisions may be laid down concerning the discharge of water or of the water level.</p> <p>Within the municipal organization the Municipal Council is entitled to initiate zoning plans. The Municipal Council shall ensure that the Standing Committee for Planning Matters has proposals for zoning plans prepared, and that the plans are taken up for revision as circumstances require. In the same way, the Municipal Council may order the Standing Committee for Planning Matters to have zoning plans prepared for areas, which are not subject to zoning obligations or to revise such plans. In any case, anyone can initiate zoning plan proposals for municipal handling. If the plan proposal holds the legal requirements for presentation, the planning authorities are obliged to consider the proposal for public handling, cf. Private zoning plans.</p> <p>When zoning and rezoning areas with existing buildings, the planning authority shall facilitate the active participations of persons living in the area or who are engaged in commercial activity in the area. The Standing Committee for Planning Matters shall, at an early stage of</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>slike forslag opp til behandling, se private reguleringsforslag.</p> <p>Ved regulering og omregulering av områder med eksisterende bebyggelse skal planmyndigheten legge forholdene til rette for aktiv medvirkning fra de som bor i området eller som driver næringsvirksomhet der, se medvirkning. Det faste utvalget for plansaker skal på et tidlig tidspunkt under forberedelsen søke samarbeid med offentlige myndigheter, organisasjoner m.v. som har særlig interesse i planarbeidet.</p> <p>Når forslag til reguleringsplan er utarbeidet i samsvar med formelle krav, skal det legges frem for det faste utvalg for plansaker som bestemmer om forslaget skal annonseres for offentlig ettersyn (jf.). I forbindelse med kunngjøringen skal utvalget legge saken frem for nabokommuner, fylkeskommunen og statlige fagorganer som har særlige interesser i området med rimelig frist for uttalelse. Eventuell innsigelse fra andre myndigheter skal være sendt innen denne fristen.</p> <p>Når fristene er ute tar det faste utvalget for plansaker planen med merknader opp til vurdering. Utvalget skal underrettes dersom saken kan bli behandlet innen 24 uker etter beslutning om utleggelse til offentlig ettersyn. Etter behandling i utvalget legges planen med innstilling, eventuelt i flere alternativer, frem for kommunestyret til vedtak. Det må treffe vedtak senest 12 uker etter at planforslaget var ferdigbehandlet av det faste utvalg for plansaker. Er kommunestyret uenig i forslaget, kan det sende saken tilbake for ny behandling. Uten innsigelser mot planen er kommunestyres vedtak endelig, hvis det ikke påklages til departementet, se klage. Foreligger det innsigelser mot planen må reguleringsplanen etter vedtak i kommunestyret</p>	<p>the preparations seek cooperation with public authorities, organizations etc. that have particular interests in the zoning work, cf. Participation, Collaboration.</p> <p>When a proposal for a zoning plan has been prepared due to legal requirements, it shall be submitted to the Standing Committee for Planning Matters, which decides whether the proposal should be made announced for Public inspection/review (cf.). In connection to the announcement the Standing Committee for Planning Matters shall also submit the matter to neighboring municipalities, the County Municipality and the state sectoral authorities that have special interests in the area, with a reasonable time limit for expressing an opinion. Possible objections from other authorities shall be submitted within this time limit, cf. Objections.</p> <p>When the time limit has expired, the Standing Committee for Planning Matters takes the case up for consideration, together with comments received. The Committee shall be informed if the matter has not been dealt with within 24 weeks after a decision has been made to make the proposal available for public inspection. After the Committee's consideration, the proposal is submitted, if necessary with alternatives, to the Municipal Council for a decision. The Municipal Council must make a decision within 12 weeks of the Standing Committee for Planning Matters having finished dealing with the proposed plan. If the Municipal Council disagrees with the proposal it may return the case for re-consideration. Without objections is the decision of the Municipal Council final, provided that no one appeals the decision for ministerial consideration, cf. appeal. Is the zoning plan objected it has to be submitted to the Ministry, which decides whether the plan should be confirmed. The decision of the Ministry, eventually with certain changes to the plan, is final and can not be subject of appeal. The handling and approval procedures are similar for revisions and alterations of zoning plans. The Municipality shall announce the plan as soon as it has been adopted, alternatively adopted and</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>sendes departementet for stadfestelse, se innsigelse. Departementets vedtak er endelig og kan ikke påklages. Ved endring og revisjon av reguleringsplan gjelder tilsvarende. Kommunen kunngjør planen så snart den er vedtatt, alternativt stadfestet av departementet.</p> <p>Endelig vedtatt reguleringsplan er straks bindende arealbruken og for byggesaker som er til behandling innenfor området. Det må heller ikke skilles ut tomter som kan vanskeliggjøre gjennomføringen av planen, se deling. Videre går den i samme saksforhold foran tidligere vedtatte bestemmelse og planer, hvis ikke annet er spesifisert. Som grunnlag for iverksetting eller oppfølging av regulering i forbindelse med ekspropriasjon eller byfornyelse er det satt frister for iverksetting, se ekspropriasjon, fornyelsesområder</p>	<p>confirmed by the Ministry.</p> <p>A finally adopted zoning plan is immediately legally binding for the land use and the building permitting within the area. Subdivision of land that might be an obstacle to the implementation of the plan is prohibited, cf. Subdivision of land. Furthermore, the plan will in similar matters concerned take precedence over older legally binding provisions, if not otherwise specified. With regard to expropriation of urban renewal, there are certain time limits for the effectuation, cf. Expropriation, Urban renewal areas.</p>
Rekkefølgebestemmelser	Provisions for consecutive ordering	<p>Profesjonsrelatert betegnelse på direktiv i form av planbestemmelser som fastlegger gjennomføring av utbygging eller av byggeprosjekter i en bestemt rekkefølge, se planning bestemmelser.</p> <p>I utfyllende bestemmelser til arealdelen i kommuneplanen kan det fastsettes at en utbygging skal skje i en bestemt rekkefølge, og at utbyggingen innenfor vedkommende områder ikke kan finne sted før infrastruktur av ulik art og fellesinnretninger for tjenesteproduksjon underlagt offentlig tilbudsansvar er etablert. Likeledes kan det i reguleringsplan og bebyggelsesplan fastsettes krav til rekkefølge for gjennomføring av tiltak etter planen, se reguleringsplan, bebyggelsesplan.</p>	<p>Professional characteristic of a directive in term Planning provisions (cf.) that decides implementation of developments or of building projects in a specified order. .</p> <p>In the Land use part of the municipal master plan supplementary provisions may be laid down in order to stipulate that the development of partial areas shall take place in a specific order, and that the development within the areas concerned may not take place until infrastructure of various kinds or facilities for community services under public responsibility have been established. Likewise in the Zoning plan or the Building development plan, provisions may be laid down in order to decide the implementation of measures due to the plan in a specific order, cf. Zoning plan, Building development plan.</p>
Rikspolitiske bestemmelser	National policy provisions	<p>Lovfestede, juridisk bindende direktiver for å ivareta riksdekkende interesser.</p> <p>Når det er nødvendig for å ivareta nasjonale og regionale interesser, kan Kongen etter samråd</p>	<p>Statutory, legally binding directives to ensure the interests of the country.</p> <p>When necessary in order to safeguard national or regional interests the King in Government Council</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		med de berørte kommuner og fylkeskommuner for et tidsrom av inntil 10 år nedlegge forbud mot at det innefor nærmere avgrensede geografiske områder blir iverksatt særskilt angitte bygge- og anleggstiltak uten samtykke fra departementet, eller bestemme at slike tiltak uten slikt samtykke bare kan iverksettes i samsvar med arealdelen av kommuneplan eller reguleringsplan. Kongen kan forlenge forbudet med 5 år av gangen. Før vedtak fattes, skal forslag til bestemmelser legges ut til offentlig ettersyn i berørte kommuner som for behandling av reguleringsplan, se denne.	Meeting, after consultations with the affected municipalities and counties, may prohibit for a period of 10 years the initiation of specified building and construction activities within specifically defined geographical areas unless consent has been obtained from the Ministry, or may decide that, without such consent, such projects may only be initiated in accordance with the Land use part of the municipal master plan or Zoning plan (cf.). The King may extend the prohibition for five years at a time. Before a decision is made, the proposed provision shall be made available for public inspection in the affected municipalities in accordance with the provisions for handling of the Zoning plan (cf.).
Rikspolitiske retningslinjer	National policy guidelines	Lovfestede, veiledende direktiver vedtatt av Kongen for å ivareta riksdekkende interesser i den fysiske, økonomiske og sosiale utvikling i fylkeskommuner og kommuner.	Statutory, guiding directives adopted by the King in the Government Council Meeting, in order to ensure the interests of the country in the physical, economic and social evolution in county municipalities and municipalities.
Rivetillatelse	Demolition permission	Lovfested tillatelse som gis av kommunal bygningsmyndighet etter obligatorisk søknad om riving av eksisterende bygning, konstruksjon eller anlegg, se byggetillatelse.	Statutory authorization issued by municipal building authority based on the obligatory application for the demolition of an existing permanent, temporary, fixed or transportable building, structure or installation, cf. Building permission.
Romlig planlegging	Spatial planning	Profesjonsrelatert karakteristikk av offentlig planlegging for styring av den territorielle utviklingen over ulike geografisk nivåer. Vanligvis blir dette forstått som en sektorovergripende og koherent planlegging for styrt utvikling av arealfaste naturgitte mønstre og menneskeskapt fysiske innretninger med tilknyttet virksomhet og aktiviteter. Kommunal og fylkeskommunal planlegging ligger nært opp til denne form for planlegging, selv om den finansielle delen av denne planleggingen ikke er koordinert i forhold til planleggingen innenfor statlig sektor, se fylkesplanlegging, kommunal planlegging sektorplanlegging.	Professional, although rear, characterization of public planning for the management of territorial developments over different geographical levels. Usually, spatial planning is understood as cross-sectoral and coherent planning as guidance for the management of natural features, the development of man-made constructions with related businesses and activities. Municipal and county municipal planning are closely linked to this idea of planning, although the financial parts of the planning at these levels are not coordinated with the state sectoral planning in terms of procedures and time, cf. County planning, Municipal planning, Sectoral planning.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Samarbeid om regulering	Collaboration in zoning matters	Lovfestet pålegg til samarbeid mellom kommuner og offentlige etater om regulering.	Statutory plight for municipalities and public agencies to collaborate in zoning matters.
Samarbeidsplikt	Collaborative duty	<p>Lovfestet pålegg om samhandling mellom offentlige myndigheter og andre offentlige enheter i planlegging.</p> <p>Offentlige organer som har oppgaver vedrørende ressursutnytting, vernetiltak, utbygging eller sosial og kulturell utvikling innenfor kommunenes eller fylkeskommunenes områder, skal etter anmodning fra kommunen, respektive fylkeskommunen, delta i rådgivende utvalg som kommunestyret henholdsvis fylkestinget oppretter for å fremme samarbeidet i planleggingen. Fylkesmannen skal føre tilsyn med at statlige organer oppfyller sin plikt til å yte bistand i denne sammenheng. Fritak fra plikten til slikt samarbeid, eventuelt bistand, kan i fylkeplanleggingen bare innvilges av Kongen og i kommunal planlegging av departementet.</p> <p>Samarbeidsplikten i den statlige delen av planleggingen følger de konstitusjonelle spillereglene for saksgangen mellom departementer og mellom regjering og storting.</p>	<p>Statutory plight for public authorities and other public agencies to cooperate in planning.</p> <p>In tasks concerning use of resources, protection and conservation, physical, social or cultural evolution within the area of municipalities and county municipalities, shall, at the request of the Municipality, respectively the County Municipality, participate in advisory committees established by the Municipal Council correspondingly the County Council, in order to promote cooperation in planning. The County Governor shall oversee that state bodies fulfill their obligations. Exemptions from such collaborative duties, alternatively assistance, can in County planning only be confirmed by the King in Government Council Meeting, while the Ministry can confirm such exemption in Municipal planning (cf.)</p> <p>The duty of State agencies to collaborate in State planning or in the state part of a planning process follows the constitutional procedures, whether inside Government or between the Government and the Parliament.</p>
Samferdselsplan	County transportation plan	<p>Profesjons- og sektorrelatert karakteristikk av plandokument med handlingsprogram for samordning av transporttiltak, oftest på regionalt nivå omfattende ett eller flere fylker. Fylkeskommunene har et spesielt ansvar for samferdselsplanlegging</p> <p>En samferdselsplan vil avhenging av regional situasjon og koordineringen mot den statlige planleggingen av transport infrastruktur kunne omfatte planlegging når det gjelder bygging og drift av anlegg, så vel som planlegging av kollektivtrafikktilbud.</p>	<p>Professional and sectoral characteristic of a plan document with connected action program for the coordination of transportation projects and measures, usually at regional level including one or even several counties. The County Municipality has a special responsibility for transportation planning including the coordination towards other authorities concerned.</p> <p>A transportation plan, depending on the regional circumstances and the coordination towards the state sectoral planning of transportation infrastructure, will contain planning for building and managing of transportation infrastructure as well as planning for public transportation.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Samfunnsplanlegging	Community planning	Profesjonsrelatert karakteristikk av og hyppig brukt betegnelse på den offentlige planlegging som favner alle de sektorer som er viktige for en velfungerende velferdsstat. Slik denne termen blir brukt er den likevel mer å forstå som en karakteristikk av en ønsket eller mulig planlegging, enn som betegnelse på aktuelle former for planlegging, selv om både kommunenes og fylkeskommunenes planlegging assosieres med en slik samfunnsintegrerende planlegging.	Professional characterization of and frequently used term for public planning including all the essential sectors for a well functioning welfare state. The way the term is used indicates that it is more a characterization of a wanted form of planning than a term for actual planning forms. Nevertheless, municipal planning as well as county municipal planning more often than not are associated with this kind of holistic community integration approach in planning.
Samordnet areal- og transportplanlegging	Coordinated land use and transportation planning	Profesjonsrelatert karakteristikk av planlegging som gjennom bruk av metoder, organisering og spilleregler integrerer planlegging av transportinfrastruktur og kollektivtrafikk i arealplanleggingen, se arealplanlegging, samferdselsplanlegging. I dag legges bruken av det ordinære planverktøyet til grunn for denne samordningen se fylkes(del-)plan, kommun(del-)plan.	Professional characterization of planning integrating transportation infrastructure and public transportation into the land use planning through the use of methodology, organizational measures and institutional means, cf. Land use planning, Transportation planning. Currently, the ordinary planning instruments are applied for this kind of coordination, cf. (Partial)County Master Plan, (Partial) Land use part of the municipal master plan.
Sektorplanlegging	Sectoral planning	Profesjonsrelatert karakteristikk med varierende anvendelse, men som vanligvis betegner den planlegging som forgår innenfor en enkelt myndighets ansvarsområde. Den planlegging som foregår i regi av kommuner og fylkeskommuner vil således ikke dekkes av denne betegnelsen i og med at planmyndigheten her må forholde seg aktivt til flere andre myndigheter, både utad i koordineringen mot andre myndigheter og internt. Sektorplanlegging blir hyppigst brukt om planlegging innenfor statlige sektorer.	Professional characterization of varying content, but usual understood as planning within one planning authority's responsibility. Municipal planning and County municipal planning (cf.) are beyond this characterization, because the planning authorities will have to include other authorities in their planning, both externally towards other authorities and internally. Sectoral planning is most commonly used for characterizing planning that takes place within state sectors.
Søknadpliktige tiltak	Projects requiring building permit application	Lovfestet betegnelse på byggetiltak som krever byggesøknad, søknadsbehandling og byggetillatelse, se byggetillatelse. Følgende prosjekter krever full byggesøknad og godkjenning før iverksettelse:Oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging, eller	Statutory term characterizing building projects requiring obligatory building permit application, handling by the building authority and building permission, cf. Building permit application. The following project categories require full application and permission: Erection of, addition to, extension of underpinning or positioning a

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>plassering av bygning, konstruksjon eller anlegg, med unntak av driftsbygninger i landbruket, mindre tiltak på bebygd eiendom og eventuelt byggearbeid innefor en enkelt bedrifts område. Videre kreves full byggesaksbehandling for fasadeendringer, vesentlige endringer og reparasjoner for ovennevnte prosjekter, for bruksendringer, vesentlige utvidelser og endringer vedrørende drift og riving. Det samme gjelder oppføring, endring eller reparasjoner av bygningstekniske installasjoner, oppdeling eller sammenføring av bruksenheter i boliger samt annen ombygging som medfører fravikelse av bolig, oppføring av innhegning mot veg, skilt eller reklameinnretninger o.l. Likeledes er full byggesaksbehandling med visse unntak påkrevet ved deling av eiendom eller opprettelse av enhet som festes bort i mer enn 10 år, ved vesentlige terrenginngrep og ved anlegg av vei eller parkeringsplass.</p>	<p>permanent, temporary or transportable building, structure or installation. Exceptions from these main categories are agricultural buildings, temporary or transportable, minor project on developed property and contingently building work within the area of a particular enterprise. Furthermore, full permitting procedure is required for alteration of exterior, significant extension or significant alteration of projects of the main categories, for alteration of use or significant extension or significant of previous operation of projects and demolition. The same applies for erection, alteration or repair of technical installations, division or combination of occupancy units in dwellings and other reconstruction intended to convert dwellings to another purpose, erection of fencing along roads, signs or advertising devices and the like. Full permitting procedure is also, with certain exceptions, required for subdivision of property or for establishment of a unit that can be leased out for a period extending 10 years, for significant encroachment on the terrain and construction of roads or parking places.</p>
Spesialområder	Special areas	<p>Lovfestet arealbrukskategori og reguleringsformål i reguleringsplan og bebyggelsesplan.</p> <p>Spesialområder dekker ulike former for arealbruk: Private veier, camping, områder for anlegg i grunnen, i vassdrag eller i sjøen, områder med bygninger og anlegg som på grunn av historisk, antikvarisk eller annen kulturell verdi skal bevares, fiskebruk, områder for reindrift, friluftsområder som ikke faller inn under friområder(jf.), parkbelte i industriområde, naturvernområder, klimaverksområder, vannforsyningskilder med nedslagsfelt, frisiktsoner ved vei, restriksjonsområde rundt flyplass, og område og anlegg for drift av radionavigasjonsmidler utenfor flyplass, områder for anlegg og drift av kommunalteknisk virksomhet, grav- og urnelunder, vann- og avløpsanlegg, områder for bygging og drift av anlegg for energiproduksjon eller fjernvarme, taubane, fornøylespark,</p>	<p>Statutory land use term and regulatory zoning category of the Zoning plan and the Building development plan (cf.).</p> <p>Special areas covers a wide category of land uses: Private roads, camping, areas for installations in the ground and in watercourses or for marine installations, areas with buildings and installations, which should be preserved on account of their historical, antiquarian or other cultural value, fishing settlements, reindeer farming areas, areas for open-air recreation that are not included in Public out-door recreation areas (cf.), green belts in industrial areas, nature conservation areas, climate conservation zones, sources of water supply with catchment's area, areas with unobstructed visibility close to roads, areas where building is restricted around airports, and areas and installations for operation of radio navigation aids outside airports, areas for installation and operation of municipal technical facilities, graveyards and cemeteries, water and sewerage installations, areas for construction and operation of plants for energy production</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		golfbane, steinbrudd og massetak samt andre områder for vesentlig terrenginngrep, anlegg for Televerket og øvingsområder med tilhørende anlegg for forsvaret og sivilforsvaret.	and district heating, cableways, amusement parks, golf courses, stone quarries and soil extraction sites and other areas entailing significant encroachment on terrain, installations for the Telecommunications Administration and exercise areas with appurtenant installations for the Defense Forces and the Civil Defense.
Spredtbygd område	Rural area; sparsely populated areas	Profesjonsrelatert, statistisk og lovfestet betegnelse på bosettingsform som motsats til tettsted og tettbygd områder, se tettsted.	Professional, statistical and statutory term characterizing a settlement formation as antonym to an Urban area (cf.).
Statlig arealdel av kommuneplan	Centrally prepared land use part of municipal master plan	<p>Arealdel til kommuneplan som er utarbeidet kommunalt på anmodning fra departementet eller som er initiert og utarbeidet av departementet selv.</p> <p>En statlig arealdel til kommuneplan er underlagt tilsvarende bestemmelser for utarbeidelse og behandling som kommunenes egeninitierte arealdel, se denne. Departementet inntar imidlertid kommunestyrets instruksjonsmyndighet overfor det faste utvalg for plansaker, se dette.</p>	<p>Land use part of the municipal master plan prepared by the Municipality after ministerial request and on behalf of the Ministry, or a Land use part of the municipal master plan initiated and prepared by the Ministry itself.</p> <p>Rules and regulation for the preparation and handling of the land use part of a municipal master plan initiated by the Municipality apply also for the ministerial ordered plans. However, the Ministry will act in lieu of the Municipal Council as regards the authority to instruct the Standing Committee for Planning Matters (cf.).</p>
Statlig reguleringsplan	Centrally prepared zoning plan	<p>Reguleringsplan som er utarbeidet kommunalt på anmodning fra departementet eller som er initiert og utarbeidet av departementet selv.</p> <p>En statlig reguleringsplan er underlagt tilsvarende bestemmelser for utarbeidelse og behandling som en ordinær (kommunal) reguleringsplan, se denne. Departementet inntar imidlertid kommunestyrets instruksjonsmyndighet overfor det faste utvalg for plansaker, se dette.</p>	<p>Zoning plan (cf.) prepared by the Municipality after ministerial request and on behalf of the Ministry, or Zoning plan initiated and prepared by the Ministry itself.</p> <p>Rules and regulation for the preparation and handling of ordinary (municipal) zoning plans apply also for the ministerial ordered plans. However, the Ministry will act in lieu of the Municipal Council as regards the authority to instruct the Standing Committee for Planning Matters (cf.).</p>
Strandsonen	Shoreline belt along sea	Profesjonsrelatert betegnelse på 100-metersbeltet langs sjøen og det umiddelbart tilgrensede sjøarealet underlagt dele- og byggeforbud, se kystsonen, strandsonevern.	Professional characterization of a 100 meters wide belt along the shoreline of the sea and the immediate bordering sea area, jointly under ban against subdividing and building, cf. Coastal zone, Shoreline belt protections.
Strandsonevern	Shoreline belt protection	<p>Profesjonskarakteristikk av 100-metersbeltet langs sjøen og det umiddelbart tilgrensede sjøarealet som er underlagt generelt dele- og byggeforbud, se strandsonen.</p> <p>Bygning, konstruksjon, anlegg eller innhegning</p>	<p>Professional characteristic of the 100 meters wide belt along the shoreline to the sea and the immediate sea area under the general ban against subdividing and building, cf. Shoreline belt along the sea.</p> <p>Buildings, structures, installations and fences may not be</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		<p>kan ikke oppføres nærmere sjøen enn 100 meter fra strandlinjen målt i horisontalplanet ved alminnelig høyvann og kan heller ikke endres vesentlig. Forbudet gjelder også deling, herunder salg eller bortleie av ubebygd del av eiendom.</p> <p>Unntak fra forbudet gjelder følgende typer områder: (1) Tettbygd strøk (jf.). Fylkesmannen avgjør i tvilstilfelle om et område skal ansees som tettbygd strøk. (2) Områder som omfattes av regulerings- eller strandplan. (3) Område som i arealdelen av kommuneplan er lagt ut til byggeområder og områder for råstoffutvinning, se disse. (4) Tiltak som i arealdelen til kommuneplan er lagt ut til landbruks-, natur- og friluftsområder og hvor det er gitt bestemmelser om omfang og lokalisering av spredt boligbebyggelse samt ervervsbebyggelse som ikke er tilknyttet stedbunden næring, og om fritidsbebyggelse, herunder stille krav om bebyggelsesplan.</p> <p>I tillegg er følgende typer tiltak unntatt fra forbudet: (1)Bygning, konstruksjon, etc. som er nødvendig for forsvaret, i landbruket, tamreindriften, fløtingen, fangst- og fiskerinæringen, for vannforsyningen, avløpsanlegg, kraft- og reguleringsanlegg, den alminnelige ferdsel, bergverksdrift eller drift på andre ikke mutbare mineralske forekomster enn grus, sand og leire, og fradeling, salg eller bortleie av ubebygd del av eiendom til slik næringsvirksomhet. (2)Badeanlegg m.v. og toalettanlegg på friluftsområde som er åpent for allmennheten og bygning m.v. for naturvernformål i område som er fredet eller vernet i medhold av naturvernloven, se denne. (3)Brygge på bebygd eiendom til sikring av eiers eller brukers atkomst.</p>	<p>erected nearer to the sea than 100 meters from the shoreline measured horizontally at normal high tide, and nor may such be substantially altered. The prohibition also applies to the subdivision of property, including the scale or leasing out of an undeveloped part of a property.</p> <p>Exceptions from this prohibitions are as follows: (1) Urban areas, cf. In case of dispute, the county Governor decide wheter inside or outside urban area. (2)Areas covered by a Zoning plan (cf.) or shore plan. (3) Areas designated as Building areas or Areas for extraction of raw materials in the Land use part of the municipal master plan (cf.). (4) Measures according to the Land use part of the municipal master plan for areas designated for Agriculture, Nature or Open-air recreation covered by planning provisions concerning extent and localization of scattered residential buildings and commercial buildings that are not connected to industry specifically linked to the local area, and concerning leisure cabins, including a requirement for a subsequent Building development plan.</p> <p>Additionally, nor does the ban apply to these 3 categories of projects:(1)Buildings, structures, etc. necessary for defense, agriculture, reindeer farming, timber rafting, hunting and fisheries industry, for water supply, sewerage installations, power plants and water regulation installations, general transport and communications, mining operations or operations connected with mineral deposits not covered by special mining permit arrangements, other gravel, sand and clay; nor do they apply to the partitioning off, sale or leasing out of an undeveloped part of a property for such economic activities. (2) Bathing facilities etc. and toilet facilities in recreation areas open to the general public, and buildings etc. for purposes of nature conservation in areas that are protected in pursuance of the Nature Conservation Act. (3) Jetties on a developed property to ensure access for the owner or user.</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Tetthet	Built-up density	<p>Profesjonsrelatert betegnelse på fysisk tetthet på den enkelte byggetomt eller i et avgrenset område, se byggetomt, tomt, vanligvis angitt som forholdstall mellom varianter av bygd gulvareal og grunnareal, se arealbruk, arealbruksintensitet. Den fysiske tettheten i planlegging, uttrykt som grad av tomteutnyttelse eller tilsvarende i et større område, kommer primært til uttrykk gjennom planbestemmelsene. Som juridisk bindende direktiver for byggesaksbehandlingen vil planbestemmelsene kunne angi ett eller flere mål for grad av utnyttelse, og spesielt i detaljplanene supplert med andre krav til utforming av byggverkene i form av bygghøyder, krav til tak- og fasadeutforming m.v.</p> <p>Målene for grad av utnyttelse er gitt som veileder til byggeforskriftene. I disse forskriftene opereres det med fire ulike mål for grad av utnyttelse; tillatt bebygd areal, tillatt bruksareal, tomteutnyttelse og minste uteoppholdsareal. I tillegg vil bebygd areal, bruksareal, eventuelt brutto eller netto bygd areal brukes som for den bebygde tettheten i arealbruken.</p>	<p>Professional characteristic of the amount of floor-space area on the building site or a delimited area, cf. Building site, Plot, usually denoted as a ratio between variants of calculated floor-space and the size of the site or area, cf. Land use, Land use intensity. In planning the built-up density denoted as the degree of a plot's or an area's exploitation for building purposes is primarily regulated through planning provisions. As legally binding directives for the Building permitting (cf.), the Planning provisions (cf.) will some how have to include one or several measures for the exploitation of the area. Particularly in the detailed plans, these measures are supplemented by one or several design requirements relating to building heights, the shaping of roofs and facades etc.</p> <p>The measures of the degree of exploitation are recommended in a handbook to the Subordinate legalization of the Planning and Building Act. In this Subordinate legalization, four different statutory kinds of measures enlisted for determining the built-up density, cf. Permitted built area ratio, Permitted floor-space area for use, Plot exploitation ratio, and the Minimum outdoor stay area. In addition to these exploitation measures, the built area (the foot print), the floor-space area suitable for use and the gross or net built area can be applied for characterizing the built-up density.</p>
Tettsted	Urban area	<p>Karakteristikk av bosettingsform og statistikkbærende stedsenhet som motsats til spredtbygd område. Tettstedet er definert morfologisk-demografisk hvor kriteriene er maksimum 50 meter avstand mellom bygninger innfor et sammenhengende areal hvor det minst bor 200 mennesker. En bosetting som ikke oppfyller kravene til avstand og folkemengde kan likevel regnes som del av tettsted, forutsatt et den funksjonelt hører sammen med dette.</p>	<p>Morphological and demographical characterization of a settlement formation and statistical locality unit. The criteria for being recorded as an urban locality is a population of at least 200 inhabitants living within an area in which the distance between the houses does not exceed 50 meters. A built-up area that fails to meet the requirements can never the less be recorded as an urban area provided that it functionally belongs to an urban area that meets the requirements.</p>
Tidsfrist for byggestart	Lapse of building permission	<p>Lovfestet gyldighet av byggetillatelse med hensyn til tid. Byggetillatelsen for et tiltak faller bort hvis arbeidene ikke er igangsatt innen 3 år etter at rammetillatelse er gitt, se rammetillatelse. Det</p>	<p>Statutory validity of Building permission (cf.) with regard to time. A building project's permission to be built lapses if the construction work has not started within 3 years after the issuance of the general permission (cf.). The same</p>

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		samme gjelder hvis byggearbeidene etter igangsetting innstilles for lengre tid enn 2 år, se byggetillatelse.	applies after starting up of the works if the project is suspended for a period exceeding 2 years, cf. Building permission.
Tidsfrister i behandlingen av plan- og byggesaker	Time limits for public handling of zoning proposals and building permit matters	Lovfestet krav til maksimum behandlingstid for reguleringsforslag og byggesøknader som fremmes for lokale planmyndigheter, jf. reguleringsplan, rammetillatelse, igangsettningstillatelse.	Statutory requirement stating the maximum amount of time the local (municipal) planning and permitting authority can use in handling zoning proposals and building permit applications, cf. Zoning plan, General permit, Permit to start building works.
Tillatt bebygd areal (T-BYA)	Permitted built area ratio(T-BYA)	Mål for grad av utnyttelse gitt i byggeforskriftene til plan- og bygningsloven, cf. tetthet. Tillatt bebygd areal angir bygningens maksimale grunnflate i prosent av tomtearealet.	Measure of the degree of plot exploitation recommended in the Subordinate legalization of the Planning and Building Act. Permitted built area ration is the maximum land area covered by the building in per cent of the plot area.
Tillatt bruksareal (T-BRA)	Permitted floor-space area for use (T-BRA)	Mål for grad av utnyttelse er gitt i byggeforskriftene til plan- og bygningsloven, cf. tetthet. Tillatt bruksareal angir største tillatte brutto innendørs bruksareal korrigert for takhøyder og angitt i kvadratmeter uavhengig av tomtearealet.	Measure of the degree of plot exploitation recommended in the Subordinate legalization of the Planning and Building Act. Permitted floor-space area for use is the maximum permitted gross indoor area suitable for use, adjusted for the height of ceilings and denoted in square meter without regard to the site area.
Tomt	Plot	Tomt er i planlegging en lovfestet betegnelse på et areal eller et jordstykke, som en avgrenset eiendom eller som et areal hvor både eiendomsgrenser og reguleringsgrenser, eller bare reguleringsgrenser definerer avgrensningen. Som eiendom har en tomt vanligvis begrenset utstrekning hvor størrelsen på arealet er definert av grensene mot naboeiendom. Som byggetomt, se denne, gjelder reguleringsgrensene. Det areal som reguleringsgrensene eventuelt vil kunne redusere eiendomstomten med vil følgelig komme i fradrag ved beregning av byggetomten. Det betyr at det tomtearealet som brukes til beregning ved grad av utnyttning kan være det som ligger innenfor begge typer grenser, for byggetomt og eiendomstomt, eventuelt bare for byggetomten.	In planning a statutory characteristic of an area or normally a piece of land, either as a delineated property or an area of which both property borders and regulatory borders, eventually only the latter category, define the delineation of the Building site (cf.). As property, a plot is usually understood as a quite limited piece of land where the area is within the borders towards the neighboring properties. As building site, the regulatory borders demarcating the land use decide the area for building purposes. The regulatory borders will eventually create a marginal area towards the property borders that will reduce the property plot (to the building site). It means that the area used for calculating degrees of utilization can be the area within both categories of borders, eventually only for the building site.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Tomteutnyttelse (TU)	Plot exploitation ratio (TU)	Mål for grad av utnyttelse gitt i byggeforskriftene til plan- og bygningsloven, cf. tetthet. Tomteutnyttelsen er største tillatte bruksareal i gulvkvadratmeter angitt i prosent av tomtearealet.	Measure of the degree of plot exploitation recommended in the Subordinate legalization of the Planning and Building Act. Plot exploitation ration is the maximum permitted floor-space suitable for use in per cent of the site area.
Trafikkplanlegging	Traffic management	Generell betegnelse på planlegging for styring av trafikkstrømmer, i utgangspunktet uansett transportmiddel, gods- eller persontransport og grupper av trafikanter. Den offentlige trafikkplanleggingen er organisert kommunalt, men vanligvis i en separat enhet. Koordineringen i forhold til den ordinære byplanleggingen forgår spesielt i forbindelse med regulering av arealbruk som påvirker tilgjengelighet, trafikkmengder, sikkerhet, parkering og miljø. Planleggingen for trafikken på transportinfrastruktur i statlig eie foregår innenfor respektive sektorer.	General characterization of planning for the management of traffic flows, basically with regard to means of convenience, transportation of goods or people, or groups of travelers. This public management of traffic is usually organized within municipalities in separate agencies. The coordination towards the ordinary urban planning is mainly carried out under the zoning of land uses that will have an impact on accessibility, traffic volumes, traffic safety, parking and the environment. The management of traffic on state transportation infrastructure takes place within the respective state sectors.
Tvangsfullbyrding	Enforcement	Lovfettet betegnelse på gjennomføring av rettsavgjørelser eller forelegg med tvangsmidler. Bli pålegg i rettskraftig dom eller dermed likestilt forelegg ikke etterkommet, kan plan- og bygningsmyndighetene la de nødvendige arbeider utføre for regning av den som dommene eller forelegget er rettet mot uten at det er nødvendig med egen behandling ved domstolene.	Statutory term for the implementation of a judicial decision or writ through means of execution. If an order in a legally enforceable judgment or in a writ that is equivalent to such a judgment is not complied with, the planning and building authorities may have the necessary work carried out at the expense of the person at whom the judgment or the writ is directed, without requiring any separate court judgment.
Tvangsmulkt	Coercive fine	Lovfestet benevnelse for pengebeløp fastsatt ved pålegg for å kunne gjennomføre pålegget eller forbudet innen angitt frist. Plan- og bygningsmyndighetene kan ved tiltak i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven fastsette tvangsmulkt for å få gjennomført sine pålegg innen en særskilt angitt frist. Den kan fastsettes samtidig med pålegget, eller når pålegget ikke er etterkommet ved fristens utløp og det skal fastsettes ny frist. Det kan også fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovelige forholdet varer. Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.	Statutory term for amount of money imposed by the planning and building authority in connection to an order for the purpose of its implementation within a time limit. The planning and building authorities may in the case of any matter that contravenes provisions made in or pursuant to the Planning and Building Act impose a coercive fine in order to enforce any order or prohibition they have issued within a specific time limit. The fine may be imposed simultaneously with the order, or when the order is not complied with after the time limit expires and a new time limit for its implementation may be fixed. It may also be decided that the fine shall run as long as the unlawful matters continues. Any fine imposed is enforceable by execution.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Universell utforming	Universal design	Profesjonsrelatert term for policyen om allmenn tilgjengelighet til alle typer menneskeskapte konstruksjoner uten hensyn til fysisk førlighet. I løpet av de siste år har universell utforming fått økt innpass i norsk planlegging, og er, med hensyn til lovgivning, innarbeidet som prinsipp i forskrifter som regulerer gjennomføringen av byggeprosjekter.	Professional term for the policy to enhance the accessibility to any man-made construction for everybody regardless of physical ability. Throughout the latest years universal design has gained ground in Norwegian planning, and is with regard to legislation, mentioned as a particular concern in subordinate legislation regulating implementation.
Utbyggingsavtale	Land development agreement	<p>Lovfestet betegnelse på avtaler inngått i kraft av planmyndighet, mellom planmyndighet og utbygger om planlegging og gjennomføring av utbyggingsprosjekter. Men generelt brukes også termen om avtaler vedrørende utbygging mellom kommune ev. annen offentlig grunneier og utbygger. Utbyggingsavtaler inngås i medhold av plan- og bygningsloven, alternativt den frie avtaleretten. Avtalens formål og innhold vil kunne variere med kommunens utbyggingspolitikk, utbyggingssituasjon og mer spesifikt med partenes interesser.</p> <p>Adgangen til å bruke utbyggingsavtaler til å avkreve utbyggingsbidrag for inndekning av byutviklingskostnader er begrenset til i hovedsak å gjelde områdeintern infrastruktur, og eventuelt områdeekstern infrastruktur som nødvendig vilkår for å kunne gjennomføre utbyggingen.</p>	<p>Statutory term characterizing planning authority led agreements, between the planning authority and the developer regarding projects' planning and implementation. Generally the term is also used for agreements regarding development between the municipality as landowner, alternatively another public landowner and the developer. The concluding of a land development agreement is based on the Planning and Building Act, alternatively contractual law. The purpose and content of these kinds of agreements will be varying with the municipalities' development policies, the actual local situation and, more specifically, with the interests of the negotiating parties.</p> <p>The legality of using such agreements to exact contributions for the covering of urban development costs has been constricted mainly to internal infrastructure, or contingently external infrastructure necessary for the implementation of developments.</p>
Vannressursloven	Water Resource Act	Lov av 24.november 2000, nr. 82, med det formål å sikre samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.	Act of November 24, 2000, No. 82, with the purpose to secure social responsibility in the use and management of waterways and aquifers.
Vedtekt	Articles of association; By-law II	Supplerende og modifierende reguleringer til lov gitt lokalt i medhold av loven. Ved vedtekt kan det for en kommune eller for en del av en kommune fastsettes de lempinger, skjerpelser, tillegg eller unntak fra bestemmelsene i plan- og bygningsloven som finnes påkrevd under hensyn til forholdene på stedet, om ikke loven bestemmer annet. En rekke av plan- og bygningslovens bestemmelser kan ikke fravikes ved vedtekt. Det gjelder bl.a. de generelle reglene om jurisdiksjon,	Supplementary and modifying regulations to an act, issued locally in accordance to the act concerned. For a municipality or a part of a municipality, articles of association may be adopted, which modify, make more restrictive, add to or exempt from the provisions of the Planning and Building Act to the extent considered necessary out of regard for local conditions, unless otherwise provided by the Act. Several provisions of the Planning and Building Act may not be departed from by means of articles of association, unless explicitly stated in

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
		om plan- og bygningsmyndighetene, om reguleringsplan og reguleringsplanlegging, om konsekvensutredninger, om skjønnsmyndigheter, om saksbehandling og kontroll av byggesaker som krever søknad og byggetillatelse, om straffeansvar og ulovelige byggearbeider. I tillegg kommer en rekke enkeltparagrafer og deler av paragrafer det ikke er anledning til å modifisere gjennom vedtekter. Kommunestyret vedtar vedtektene, eventuelt oppheving og endring av vedtekter.	the provisions concerned. It applies for the provisions on general jurisdiction, on the planning and building authorities, on the Zoning plan (cf.) and zoning planning, on Environmental impact assessment (cf.), on the assessment authorities, on administrative procedures, on responsibility and control relating to permitting when requiring Building application and permission (cf.), on penal liability and on unlawful construction work, cf. Writ, Coercive fine, Enforcement. Besides there are several single sections and paragraphs of provisions that not may be departed from. The Municipal Council adopts, as well as repeals and changes articles of association.
Vegloven	Roads Act	Lov av 21. juni 1963 nr. 23. Lovens formål å sikre planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private veger, slik at vegtrafikken kan gå på en måte som trafikanter og samfunnet til en hver tid er tjent med. Vegmyndighetenes overordnede mål er å skape en tryggest og best mulig trafikkavvikling balanser mot hensynet til naboer, miljø og samfunnsinteresser forøvrig.	Act of June 21, 1963 No. 23. The purpose of the Act is to safeguard planning, building, maintenance and the running of public and private roads in order to meet the road transportation needs of individuals as well as the society. The overall aim for the road authorities in this regard is to create the best possible conditions for road safety and capacities under the considerations of roads' neighborhood, a sound environment and other interests.
Vegplanlegging	Road planning	Profesjonsrelatert karakteristikk av planlegging av veger, primært for motoriserte kjøretøyer. Lovfestet betegnelse på planleggingen av riks- og fylkesveger. Ansvar for denne planleggingen har Statens vegvesen som kan utarbeide og fremme utkast til oversiktsplaner, herunder vegutredninger, i medhold av plan- og bygningslovens bestemmelser om fylkesplaner (fylkesdelplaner), kommuneplaner (arealdelen til kommuneplanen), reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Beslutning om å legge disse plantypene ut til offentlig ettersyn kan treffes av Statens vegvesen. Kommunenes planmyndighet skal holdes orientert om planarbeidet. Departementet kan i forskrift, se dette, gi nærmere bestemmelser om vegplanlegging. Kommunene har ansvaret for planleggingen av kommunale veger.	Professional characterization of roads planning, primarily for motorized vehicles. Statutory term for planning of roads under state and county ownership. The Public Road Administration is in charge of the planning for state and county roads, and may prepare and submit plan proposals, including road surveys, in accordance with the Planning and Building Act. It applies for all statutory categories of plans; the County master plan (the partial variant), the Municipal master plan (the land use part of it), the Zoning plan and the Building development plan (cf.). The decision to present such plans for public inspection may be made by the Public Road Administration. The municipal planning authority shall be kept informed of the planning work. The Ministry may lay down more detailed provisions concerning road planning through subordinate legislation. The municipalities are in charge of planning for municipal roads.

Term in Norwegian	Term in English	Definition in Norwegian	Definition in English
Verdsettingsmyndighet	Appraisal authority / Court of appraisal	<p>Betegnelse på den myndighet som fastsetter takster og foretar erstatningsutmåling i forbindelse med krav om betaling eller erstatning.</p> <p>I forbindelse med plan og byggesak kan tre typer skjønnsinstanser bli brukt: I alle saker som ikke gjelder erstatning for tap ved reguleringsinngrep eller ekspropriasjon styres skjønnet i lensmannsdistrikt av lensmannen. Ved utmåling av erstatning som følge av reguleringsinngrep eller ekspropriasjon styres skjønnet av en dommer. I spesielle tilfeller kan departementet etter søknad fra en kommune bestemme at det i vedkommende kommune skal være egen skjønnsrett på 5 medlemmer. Formannen for denne skjønnsinstansen oppnevnes av departementet og skal sammen med side rettsmedlemmer oppfylle kvalifikasjonskravene til dommere i tingretten.</p>	<p>General labeling of the authority that undertake valuation in order to decide on requirements for payments and compensations.</p> <p>In planning and permitting three kinds of appraisal authorities can be used: In cases not relating to compensation for regulatory encroachments or expropriation the appraisal in a District Sheriff's district will be conducted by the District Sheriff. In case of regulatory encroachments or expropriation a judge will be heading the appraisal authority. In addition, when special reasons so indicate, the Ministry may on the application of a municipality decide that there shall be a court of assessment consisting of 5 members. The head of the court shall be appointed by the Ministry and together with his/her members demand the qualifications prescribed for the district court judges.</p>
Viktige linker i kommunikasjonssystemet	Important links in the system of communications	<p>Lovfestet arealbrukbetegnelse og reguleringsformål i kommuneplanens arealdel. For arealer avsatt til dette formålet kan det fastsettes i planbestemmelsene (jf.) at det er tilstrekkelig at området inngår i bebyggelsesplan før anleggsarbeidene settes i gang.</p>	<p>Statutory land use term and regulatory zoning category of the Land use part of the municipal master plan (cf.). For these kinds of land it may be stipulated in the Planning provisions (cf.) that that it is sufficient to include the area in a Building development plan before construction is started.</p>